

تثیبه

کتاب تورات - بخش پنجم

یادآوری واقعه های گذشته

۱ ای توره های آسته که موسیٰ د او طرف دریای اردن د آواری، یعنی د دشت روی د روی منطقه سوف، د مینکل پاران و توفیل، لابان، حصیروت و دی زهب د تمام اسرائیل گفت. ۲ از کوه حوریب تا قادیش-برنیع، از راه کوه سعیر سفر یازده روزه آسته. ۳ د روز اول ماه یازدهم سال چلم، موسیٰ قد بنی اسرائیل توره گفت، امو رقم که خداوند دزو امر کدد که قد ازوا گپ بزنه. ۴ ای واقعه بعد از شکست ددون سیحون پادشاه اموریا که د حشبون حکمرانی موكد و عوج پادشاه باشان که د عشتاروت د منطقه ادرعی حکمرانی موكد، رخ دد. ۵ د او طرف دریای اردن د سرزمین موآب، موسیٰ اینی شریعت ره د بیان کدو شد و گفت:

۶ "خداوند، خدای مو د حوریب قد ازمو گپ زده گفت: 'شمو د امزی کوه عدر کلو مندید. ۷ پس آلی آماده شده کوچ کبید و د کوهستون اموریا و پگ منطقه های گرد-و-بر شی داخل شنید: د دشت، د کوهستو، د دامنه ها، د جنوب و د بغل دریا، یعنی د سرزمین کنعانیا و امچنان د لبنان تا دریای کنه که دریای فرات آسته. ۸ اینه، ما امی سرزمی ره پیش روی شمو ایشتم؛ پس داخل شنید و سرزمینی ره که ما، خداوند بلده بابه کلونای شمو ابراهیم و اسحاق و یعقوب قسم خوردم که دزوا و بعد ازوا د اولاده ازوا میدیم، تصرف کبید.'

انتخاب کدون قاضی ها

۹ د امزو غیت ما دز شمو گفتیم: 'ما تنهای خو نمیتیم بار مسئولیت شمو ره د دوش خو بگیرم. ۱۰ خداوند، خدای شمو تعداد شمو ره کلو کده، د اندازه که شمو امروز مثل ستاره های آسمو کلو آستید. ۱۱ خداوند، خدای بابه کلونای شمو، شمو ره هزار چند کلوتر کنه و برکت بدیه، امو رقم که دز شمو وعده کده. ۱۲ لیکن ما چطور میتیم تنهای خو بار مشکلات و جنجال شمو ره د دوش خو بگیرم؟ ۱۳ پس آدمای دانا و فامیده و نامتو ره از طایفه های خو انتخاب کبید تا اونا ره د بله شمو رهبر تعیین کتم. ۱۴ و شمو د جواب مه گفتید: 'امی چیز ره که تو گفتی، خوب آسته که انجام بدی. ۱۵ اوخته رهبرای طایفه های شمو ره که آدمای دانا و نامتو بود گرفته د بله شمو رهبر تعیین کدم، تا اونا سرکرده های هزار نفری، سرکرده های صد نفری، سرکرده های پنجاه نفری، سرکرده های ده نفری و مسئولین طایفه های شمو بشه. ۱۶ و د امزو غیت د قاضی های شمو امر کده گفتیم: 'د بین برارون شمو که جنجال پیدا موشه، گوش بگیرید و د بین دو برار اسرائیلی منصفانه قضاوت کبید، امچنان د بین یگ اسرائیلی و بیگنه که قد ازو زندگی مونه. ۱۷ د قضاوت کدو طرفداری نکبید، توره آدم غریب و دولتمند ره یگرقم گوش بگیرید و از هیچ انسان ترس نخورید، چراکه قضاوت شمو از طرف خدا آسته. هر دعوی که حل کدون شی بلده شمو عدر مشکل بشه، او ره د پیش ازمه بیرید تا بشنوم. ۱۸ خلاصه، د امزو غیت تمام چیزای ره که لازم بود انجام بدید، ما دز شمو حکم کدم.

جاسوسی از سرزمین کنعان

۱۹ اوخته مو از کوه حوریب کوچ کدی و از پگ امزو بیابون کته و ترسناک که شمو دیدید از راه کوهستون اموری ها د سفر خو ادامه ددی، امو رقم که خداوند، خدای مو دز مو امر کدد. وختی د قادیس برنیع رسیدی، ۲۰ ما دز شمو گفتیم: 'شمو د کوهستون اموری ها رسیدید، د جایی که خداوند، خدای مو دز مو میدیه. ۲۱ اینه، خداوند، خدای شمو امی سرزمی ره پیش روی شمو ایشته. پس باله شنید و تصرف کنید، امو رقم که خداوند، خدای بابه کلونای شمو دز شمو گفته؛ ترس نخورید و وحشت زده نشنید.'

۲۲ اوخته پگ شمو د پیش مه آمده گفتید: 'بیه که چند نفر ره پیشلون خو ربی کنی تا د باره امزو سرزمی بلده مو جاسوسی کنه و د باره راهی که مو باید بوری و د شارای که باید داخل شنی دز مو خبر بیره. ۲۳ امو توره شمو خوش مه آمد؛ اوخته ما دوازده نفر ره از مینکل شمو گرفتیم، از هر طایفه یگ نفر. ۲۴ اونا ربی شده د کوهستو بر شد و تا دره اشکول رفته د باره امزو سرزمی جاسوسی کد ۲۵ و از میوه شی قد خو گرفته د پیش ازمو آورد و دز مو خبر دده گفت: 'سرزمینی ره که خداوند، خدای مو دز مو میدیه، یگ سرزمین خوب آسته.'

سرکشی قوم

۲۶ لیکن شمو نخاستید که د اونجی بورید، بلکه از امر خداوند سرپیچی کدید؛ ۲۷ و د خیمه های خو نق نق کده گفتید: 'ازی که خداوند از مو بد موبره، مو ره از سرزمین مصر برو آورد تا مو ره د دست اموریا تسلیم کده نابود کنه. ۲۸ آلی مو کجا شنی؟ برارون مو، مو ره کم دل کده گفت: "امو مردم از مو کده قوی تر و قد بلندتر آسته؛ شارای ازوا کته یه و دیوال های شی تا آسمو میرسه، و اولاده عناق ره ام د اونجی دیدی." ۲۹ اوخته ما دز شمو گفتیم: 'وحشت زده نشنید و ازوا ترس نخورید. ۳۰ خداوند، خدای شمو که پیشلون شمو موره، او بلده شمو جنگ مونه، فقط امو رقم که د پیش چیم شمو د مصر بلده شمو جنگ کد. ۳۱ و د بیابو ام دیدید که خداوند، خدای شمو، د تمام راه که سفر کدید شمو ره د بغل خو گرفته آورد، مثل که یگ نفر باچه خو ره د بغل خو گرفته میره، تا وختیکه د امزی جای رسیدید. ۳۲ لیکن باوجود امزی کارا، شمو د خداوند، خدای خو اعتماد نکدید، ۳۳ د امزو که د وخت شاد د آتش و د عیبت روز د آور پیش پیش شمو مورفت، تا راه شمو ره بلده شمو نشو بدیه و یگ جای ره بلده خیمه زده بلده شمو پیدا کنه.

۳۴ وختی خداوند تورای نسنجیده شمو ره شنید، او قار شد و قسم خورده گفت: ۳۵ 'هیچ کدم امزیا، حتی یگ نفر ام امزی نسل شریر امو سرزمین خوب ره که قسم خوردم که د بابه کلونای شمو میدیم، نمینگره، ۳۶ غیر از کالیب باچه یفته؛ او امو سرزمی ره مینگره و ما امو سرزمی ره که دز شی رفتند، دزو و اولاده شی میدیم، چراکه او قد تمام دل-و-جان خو از خداوند پیروی کد.'

۳۷ بخاطر از شمو خداوند د بله ازمه ام قار شده گفت: 'تو ام د اونجی داخل نموشی؛ ۳۸ بلکه یوشع باچه نون که دستیار تو آسته، د اونجی داخل موشه؛ پس ازو حمایت کو، چون او امو سرزمی ره نصیب بنی اسرائیل مونه. ۳۹ و نلغه گون شمو که د باره ازوا گفتید اسیر موشه، امو بچکیچای شمو که امروز خوب و بد ره فرق نمیتنه، اونا د اونجی داخل موشه؛ ما امو سرزمی ره دزوا میدیم و اونا صاحب ازو موشه. ۴۰ لیکن شمو دور خورده از راه دریای سرخ پس د بیابو کوچ کنید. ۴۱ اوخته شمو د جواب مه گفتید: 'مو د ضد خداوند گناه کده. مو رفته جنگ مونی، امو رقم که خداوند، خدای مو دز مو امر کده. ۴۲ پس هر کدم شمو سلاح جنگی خو ره گرفتید و آماده شدید که د منطقه کوهستانی بورید. ۴۲ و له خداوند دز

مه گُفت: 'بلده ازوا بُگی که نروید و جنگ نکنید، چراکه ما د مینکل شمو نیستم؛ اگه نه، از پیش دشمنای خو شکست مخورید. ۴۳ و ما دز شمو گُفتم، ولے شمو گوش نکدید، بلکه از امر خُداوند سرپیچی کدید و سرزوری کده د کوهستو بُر شدید. ۴۴ و اموریای که د امزو کوهستو زندگی مُوكد د خِلاف شمو بُر شد و شمو ره رقم خیل زِمور پیش کد و شمو ره از سعیر تا حرما تار-و-مار کد. ۴۵ اوخته شمو دور خوردید و د حُصور خُداوند چخرا کدید، مگم خُداوند آواز شمو ره نشنید و د فریاد شمو گوش ندد. ۴۶ امزی خاطر شمو بلده روزای کلو د قادش مندید؛ یعنی، تا زمانی که د بیابو بودید.

سرگردانی د بیابو

۲ اوخته مو پس دور خوردی و از راه دریای سُرخ د بیابو سفر کدی، امو رقم که خُداوند دز مه گُفتد و بلده روزای کلو د گرد-و-بَر کوهستون سعیر سرگردو بودی. ۲ د امزو غیت خُداوند دز مه گُفت: ۳ 'شمو د گرد-و-بَر امزی کوهستو غدر کلو سرگردو شدید؛ آلی سون شمال بورید. ۴ و د مردم امر کده بُگی: "شمو از سرحدِ برارون خو اولاده عیسو که د سعیر زندگی مونه تیر موشید. اونا از شمو ترس موخوره؛ پس غدر هوش خو ره بگیرید ۵ که قد ازوا جنجال نکنید، چون از زمین ازوا د اندازه یگ قف پای ام دز شمو نمیدیم، چراکه کوهستون سعیر ره د عنوانِ مُلکیت د عیسو ددیم. ۶ خوراک ره ازوا د نُقره خریده بخورید و آو ره ام ازوا د نُقره خریده وچی کنید،" ۷ چون خُداوند، خُدای شمو، شمو ره د تمام کارای دست شمو برکت دده؛ او راه رفتون شمو ره د امزی بیابون کته میدنه. د امزی چل سال خُداوند، خُدای شمو قد شمو بوده و شمو د هیچ چیز محتاج نبودید. ۸ پس مو از سرحدِ برارون خو اولاده عیسو که د سعیر زندگی مونه، دور خوردی و راه دشت ره که از ایلت و عسیون-جابر تیر موشه ايله کدی و از راه بیابون مواب سفر کدی.

۹ اوخته خُداوند دز مه گُفت: 'مواب ره آزار-و-اذیت نکو و اونا ره د تنگ نکو که جنگ کنه، چون از زمین ازوا هیچ چیز شی ره د عنوانِ مُلکیت دز شمو نمیدیم، چراکه ما منطقه عار ره د عنوانِ مُلکیت د اولاده لوط ددیم. ۱۰ -- ایمی ها که یگ قوم قوی و کته بود و مثل عناقیا قد های بلند دشت، سابق د اونجی زندگی مُوكد. ۱۱ اونا ام مثل عناقیا از جم رفاثیا حساب موشد، لیکن موابیا اونا ره ایمی ها کوی مُوكد. ۱۲ عین رقم حوریا سابق د سعیر زندگی مُوكد، ولے اولاده عیسو اونا ره اژونجی بُر کد؛ آره، اونا حوریا ره از پیش روی خو نابود کد و د منطقه ازوا جای-د-جای شد، امو رقم که اسرائیل د سرزمینی که خُداوند د عنوانِ مُلکیت دزوا دده بود، جای-د-جای شد. --

۱۳ و خُداوند گُفت: 'آلی باله شده از دَره زارد تیر شنید. ۱ پس مو از دَره زارد تیر شدی. ۱۴ از زمانیکه از قادش برنیع حرکت کدی تا زمانیکه از دَره زارد تیر شدی، سی و هشت سال ره دَربر گرفت، تا پگ مردای جنگی امزو نسل از منه خیمه‌گاه از بین رفت، امو رقم که خُداوند د باره ازوا قسَم خوردد. ۱۵ د حقیقت دست خُداوند د خِلاف ازوا بود تا اونا ره از منه خیمه‌گاه کاملاً از بین بُیره.

۱۶ وختیکه پگ مردای جنگی امزو نسل از مینکل قوم از بین رفت، ۱۷ اوخته خُداوند دز مه گُفت: ۱۸ 'امروز تو از عار که سرحد مواب آسته باید تیر شنی. ۱۹ وختیکه د پیش اولاده عمون رسیدی، اونا ره آزار-و-اذیت نکو قد ازوا جنجال نکو، چون از زمین اولاده عمون هیچ چیز شی ره د عنوانِ مُلکیت دز شمو نمیدیم؛ ما او ره د اولاده لوط ددیم. ۲۰

۲۰ -- او ام سرزمینِ رفاثیا حساب موشد و رفاثیا سابق د اونجی زندگی مُوكد؛ لیکن عمونیا اونا ره زمزمی ها کوی مُوكد. ۲۱ اونا یگ قوم قوی و کته بود و مثل عناقیا قد های بلند دشت، مگم خُداوند اونا ره از پیش روی عمونیا نابود کد و عمونیا اونا ره بُر کده د منطقه ازوا جای-د-جای شد. ۲۲ خُداوند عین کار ره بلده اولاده عیسو

۲:۴ عیسو و اسرائیل یعنی یعقوب، هر دوی شی برار بود. د پیدایش فصل ۲۷ رجوع کنید.

که دَ سَعِيرِ زِندَگِیِ مُونِه، انجام دَد: اُو حوربا ره از پیشِ رُویِ ازوا نَابُود کد و اونا تَنَسِت که حوربا ره بُر کُنِه و اولادِه عیسو تا امروز دَ جای ازوا بُود-و-باش مُونِه. ^{۲۳} عَوّی ها که دَ اَغیلا تا غَزِه زِندَگِیِ مُوکد، دَ وسیله کَفْتوربا که از کَفْتور^{۲۴} اَمَدَد نَابُود شُد و کَفْتوربا دَ منطقه ازوا جای-دَ جای شُد. --

^{۲۴} و خُداوند گُفت: 'آلی باله شُدِه کوچ کُنید و از دَرّه اَرنون تیر شُنید. اینه، ما سیحونِ اَموری، پادشاهِ حِشبون ره قد سرزمینِ شی دَ دِستِ از شُمو تسلیم کدیم. پس دَ تَصْرَفِ کدونِ سرزمینِ اَزو شُرُوع کُو و قد اَزو جنگ کُو. ^{۲۵} امروز ما شُرُوع کده ترس و وَحْشَتِ شُمو ره دَ بِلِه تمامِ قومِ های زیرِ آسمو قرار میدیم؛ وختی اونا آوازه شُمو ره بَشَنوَه، اونا دَ لَرزه موفته و از ترس شُمو دِست-پِیچِه موشه.'

پیروزی دَ بِلِه پادشاهِ حِشبون

^{۲۶} اوخته قاصدا ره از بیابونِ قَدیموت دَ پیشِ سیحونِ پادشاهِ حِشبون قد اینی پیغامِ صُلحِ آمیزِ رِبی کده گُفتم: ^{۲۷} 'مو ره بیل که از سرزمینِ تُو تیر شُنی؛ مو دَ راهِ عُمومی موری و طرفِ راست یا چپ تاو نَمُوخوری. ^{۲۸} خوراک ره دَ نَقْرِه بِلدِه مو سَودا کُو تا بُوخوری و اُو ره دَ نَقْرِه دَز مو بَدی تا وُچی کنی؛ فقط دَز مه اِجازه بَدی که پای-پیده از مُلکِ تُو تیر شُنم، ^{۲۹} اَمُو رَقم که اولادِه عیسو که دَ سَعِيرِ زِندَگِیِ مُونِه و موآبیا که دَ عارِ زِندَگِیِ مُونِه دَز مو اِجازه دَد. مو ره بیل تا از دریایِ اَرْدُن دَ سرزمینی تیر شُنی که خُداوند، خُدایِ مو دَز مو میدیه.'

^{۳۰} مگم سیحونِ پادشاهِ حِشبون نَه اِیشت که مو از مُلکِ شی تیر شُنی، چراکه خُداوند، خُدایِ شُمو روحِ اَزو ره لَجُوج و دِلِ شی ره سخت کَدَد تا اُو ره دَ دِستِ از شُمو تسلیم کُنِه، اَمُو رَقم که امروز ام شُمو میدنید.

^{۳۱} خُداوند دَز مه گُفت: 'اینه، ما تسلیم کدونِ سیحون و سرزمینِ شی ره دَز تُو شُرُوع کدیم؛ پس امی آلی دَ تَصْرَفِ کدونِ سرزمینِ اَزو شُرُوع کُو. ^{۳۲} اوخته سیحون قد پگِ نفرای خُو دَ خِلافِ مو بُر شُد و بِلدِه جنگ دَ یاهص اَمَد، ^{۳۳} و خُداوند، خُدایِ مو اُو ره دَ دِستِ از مو تسلیم کد و مو اُو ره قد باچه های اَزو و تمامِ قومِ شی زدی. ^{۳۴} دَ امزُو غیتِ پگِ شارای اَزو ره گِرَفْتی و دَ هر شارِ مَردا، خائونو و بچکِیچا ره نَابُود کدی؛ یگ نفر ره ام زنده نَه اِیشتی. ^{۳۵} لیکن چارپایا ره دَ عِنوانِ وُلجِه بِلدِه خُو گِرَفْتی و مال-و-داراییِ شارای ره که تَصْرَفِ کَدی، اُردی. ^{۳۶} از عَرِوعیر که دَ بَغِلِ دَرّه اَرنون اَسته و شارای که دَ دَرّه یِه تا جِلعاد، هیچ اَغیلِ نَتَنَسِت که دَ برابرِ از مو مَقاوَمَت کُنِه؛ خُداوند، خُدایِ مو پگِ ره دَز مو تسلیم کد. ^{۳۷} مگم دَ سرزمینِ اولادِه عمون، دَ اطرافِ دَرّه یَبوق، دَ شارای کوهستو و دَ هر جایی که خُداوند، خُدایِ مو، مو ره مَنع کَدَد، نزدیک نَشُدی.

پیروزی دَ سر پادشاهِ باشان

^۳ بعد اَزو دُور خوردی و دَ راهِ خُو اِدامه دَدِه طرفِ باشان رِبی شُدی، و عوجِ پادشاهِ باشان قد تمامِ نفرای خُو دَ خِلافِ مو بُر شُد تا دَ اِدْرَعی قد مو جنگ کُنِه. ^۲ اوخته خُداوند دَز مه گُفت: 'اَزو ترس نَخور، چُون ما اُو ره قد پگِ نفرای اَزو و سرزمینِ شی دَ دِستِ از تُو تسلیم کدیم. دَ حَقِ اَزو اَمُو کار ره کُو که دَ حَقِ سیحونِ پادشاهِ اَموری ها کدی که دَ حِشبون زِندَگِیِ مُوکد. ^۳ پس خُداوند، خُدایِ مو عوجِ پادشاهِ باشان ره ام قد تمامِ نفرای شی دَ دِستِ از مو تسلیم کد. مو اُو ره تا غیتِ زدی که اَزو هیچ کس زنده نَمَد. ^۴ دَ امزُو غیتِ پگِ شارای اَزو ره گِرَفْتی و شارای نَمَد که ازوا نَگِرَفْتِه بَشی، اَره، مو شصت شار، یعنی تمامِ منطقه اَرجوب ره که مَمْلَکَتِ عوج دَ باشان بُود، گِرَفْتی. ^۵ پگِ امزیا شارای دیوالدار بُود که دیوال های بِلند و درگه های پُشت بَنَددار دَشت، علاوه از اَغیلائی بے دیوال که عَدَر کَلو بُود. ^۶ مو اونا ره کاملاً نَابُود کدی،

^a ۲:۲۳ «کَفْتور» نامِ دِیگِه جزیره کریت اَسته.

امو کار ره که دَ حَقِ سِيحون پادشاهِ حِسبون کُددي، دَ حَقِ ازوا ام کدی، یعنی دَ هر شار مردا، خاتونو و بچکيچا ره نابود کدی. ^۷ ليکن تمام چارپایا و مال-و-دارایی شارا ره دَ عنوانِ وُلجه بلده خو گرفتتی.

^۸ خلاصه، دَ امزو غیت سرزمینِ دُو پادشاهِ اموریا ره دَ او طرفِ دریایِ اُردُن گرفتتی، یعنی از دَرّه ارنون تا کوهِ جرمون، ^۹ -- صیدونیا جرمون ره سیربون کوی مُوکد و اموریا او ره سنیر مُوگفت -- ^{۱۰} تمام شارای اوارى ها، تمام جلعاد و تمام باشان ره تا سلخه و ادرعی که شارای مملکتِ عوج دَ باشان بود، گرفتتی. ^{۱۱} عوج پادشاهِ باشان تنها کسی بود که از جَمِ رفاثیا باقی مندُد. اونه، تَخْتِ خاوِ ازو که تَخْتِ آینی یه، هنوز دَ منطقه رِبَتِ اولاده عمون موجود آسته. درازی ازو نه توغی و بر شی چار توغی دَ مطابقِ توغی مَرُوج آسته.

تقسیمِ زمینا

^{۱۲} از سرزمینی که مو دَ امزو غیت تَصْرُفِ کدی، ما منطقه عروعیر ره که دَ بغلِ دَرّه ارنون آسته قد نیم کوهستونِ جلعاد و شارای شی، دَ رثوبینیا و جادی ها دَدُم. ^{۱۳} باقی منده جلعاد و تمام باشان ره که مملکتِ عوج بود دَ نیم طایفه منسی دَدُم، یعنی تمام منطقه ارجوب ره قد تمام باشان که سرزمینِ رفاثیا گفته مُوشد. ^{۱۴} یائیر اولاده منسی تمام منطقه های ارجوب ره تا سرحدِ جشوریا و معکیا تَصْرُفِ کد، و امو سرزمی ره، یعنی باشان ره دَ مطابقِ نامِ خود خو حَوْت-یائیر^a نام ایشت که تا امروز دَمزی نام یاد مُوشه. ^{۱۵} و جلعاد ره دَ اولادِ بایه ماخیر دَدُم. ^{۱۶} و دَ رثوبینیا و جادی ها از جلعاد تا دَرّه ارنون، یعنی تا مینکلِ دَرّه ره دَدُم که سرحد آسته و تا دَرّه یبوق که سرحدِ اولاده عمون آسته؛ ^{۱۷} امچنان دشت و دریایِ اُردُن ره قد ساحلای شی، از کِنَرِت تا دریای که دَ دشت آسته، یعنی دریای مُرده که دَ زیرِ دامنه های کوه پیسگه طرفِ شَرَقِ آسته.

^{۱۸} دَ امزو غیت دَزوا^b امر کده گُفتم: 'خداوند، خدای شُمو ای سرزمی ره دَز شُمو دده تا او ره تَصْرُفِ کُنید، پس تمام مردای جنگی شُمو آماده شده پیشِ پیشِ برارون اسرائیلی خو از دریایِ اُردُن تیر شُنید. ^{۱۹} لیکن خاتونو، بچکيچا و چارپایای شُمو دَ شارای که دَز شُمو دَدیم بَمَنه، چُون ما میدَنم که شُمو چارپایای کلو دَردید. ^{۲۰} وختیکه خداوند دَ برارون شُمو مثلِ ازشُمو آرامی دَد و اونا ام سرزمینی ره که خداوند، خدای شُمو دَ او طرفِ دریایِ اُردُن دَزوا میدیه، تَصْرُفِ کد، اوخته هر کدم شُمو میتنید دَ مُلکِ خو که دَز شُمو دَدیم، پس ببید.'

^{۲۱} دَ امزو غیت دَ یوشع امر کده گُفتم: 'تمام کارای ره که خداوند، خدای شُمو دَ حَقِ امزی دُو پادشاه کد، تو قد چیمای خو دیدی؛ خداوند دَ حَقِ پگِ مملکتِ های که شُمو از دریایِ اُردُن تیر شده سُون ازوا مورید، ام امو کار ره مونه. ^{۲۲} ازوا ترس نَخورید، چراکه خداوند، خدای شُمو بلده شُمو جنگ مونه.'

منع شدنِ موسی از داخلِ شدو دَ کنعان

^{۲۳} "دَ امزو غیت دَ پیشِ خداوند عذر-و-زاری کده گُفتم: ^{۲۴} 'ای خداوند-خدا، تو بزرگی و دستِ قوی خو ره دَ خدمتگارِ خو دَ نشو دَدو شد؛ کدم خدا دَ آسمو یا دَ زمی میتنه که مثلِ ازتو اعمال و کارای پُر قدرت انجام بدیه؟ ^{۲۵} مَره بیل که از دریایِ اُردُن تیر شُنم تا امو سرزمینِ خوب ره که دَ او طرف آسته، بَنگَرَم، یعنی امو کوهستونِ خوب و لِبنان ره.'

^{۲۶} لیکن خداوند بخاطرِ ازشُمو دَ بِلَه مه قار بود و عذر-و-زاری مَره گوش نکد، بلکه دَزمه گُفت: 'بَس کُو! دَ باره امزی مطلبِ دیگه قد ازمه توره نکی. ^{۲۷} دَ قیلای پیسگه بُر شو و سُونِ غَرَب، سُونِ شَمال، سُونِ جَنُوب و سُونِ شَرَقِ توخ کُو؛

^a ۳:۱۴ «حَوْت-یائیر» یعنی آغیلای یائیر. ^b ۳:۱۸ یعنی دَ رثوبینیا، جادی ها و نیم طایفه منسی

خوب توخ کو، چراکه تو امزی دریای اُردُن تیر نموشی. ^{۲۸} مگم د یوشع وظیفه بدی و ازو حمایت کده او ره قوی جور کو، چراکه او پیش پیش امزی قوم از دریای اُردُن تیر موشه و سرزمینی ره که تو از دور مینگری، بلده ازوا تقسیم مونه. ^{۲۹} پس مو د دَرّه، رُوی د رُوی بیت فغور مندی.

موسیٰ مردُم ره د اِطاعت کدو تشویق مونه

۴ پس آلی ای بنی اسرائیل، احکام و دستورای ره که دَز شُمو تعلیم میدیم گوش بگیرید و د جای بیرید، تا زنده بُمینید و بتنید د سرزمینی که خُداوند، خُدای بابه کلونای شُمو، دَز شُمو میدیه داخل شنید و تَصْرَف کنید. ^۲ توره های ره که ما دَز شُمو امر موم، نه چیزی ره دَز شی اضافه کنید و نه ام چیزی ره از شی کم کنید، بلکه احکام خُداوند، خُدای خُور که مه دَز شُمو میدیم، نگاه کنید. ^۳ چیمای شُمو چیزی ره که خُداوند د بعل-فغور کد دید، یعنی که خُداوند، خُدای شُمو هر کسی ره که از بُت بعل د فغور پیروی کُدد، از مینکل شُمو نابود کد، ^۴ مگم شُمو که د خُداوند، خُدای خُو محکم چسپیدید، پگ شُمو امروز زنده آستید.

^۵ اینه، ما احکام و دستورا ره دَز شُمو تعلیم میدیم، امو رقم که خُداوند خُدای مه، دَز مه امر کده، تا شُمو د سرزمینی که داخل موشید و او ره تَصْرَف مونید، اونا ره د جای بیرید. ^۶ پس اونا ره نگاه کده د جای بیرید، چراکه ای کار حکمت و دانایی شُمو ره بلده قوم های دیگه نشو میدیه. وختیکه اونا پگ امزی احکام ره بشنوه، مَگِیَه: 'واقعا ای ملّت بزرگ یگ قوم حکیم و دانا آسته. ^۷ چون کُدم ملّت بزرگ دیگه آسته که خُداون ازوا نزدیک ازوا بشه، رقمی که خُداوند، خُدای ازمو هر غیتیکه پیش شی دُعا مونی نزدیک مو آسته؟ ^۸ و کُدم ملّت بزرگ دیگه آسته که احکام و دستورای عادلانه مثل تمام امزی شریعت دشته بشه که ما امروز د پیش از شُمو قرار میدیم؟'

^۹ لیکن احتیاط کنید و خُوب فکر خُو ره سون جان خُو بگیرید، نَشْنَه تمام چیزای ره که چیمای شُمو دیده پُرْمُشت کنید و نَشْنَه که امیا د پگ روزای زندگی شُمو از دل شُمو پاک شنه؛ بلکه اونا ره د بچکچچای خُو و د اولادای بچکچچای خُو یاد پدید. ^{۱۰} روزی ره د یاد خُو بیرید که شُمو د حُضُور خُداوند، خُدای خُو د حوریب ایسته شُدید و خُداوند دَز مه گُفت: 'قوم ره د پیش مه جم کو تا که تورای خُو ره دزوا بشنوم، تا اونا یاد بگیره که د تمام روزای زندگی خُو د رُوی زمی از مه ترس دشته بشه و د بچکچچای خُو ام یاد پدیه. ^{۱۱} و شُمو پیش آمده د دامون کوه ایسته شُدید د حالیکه کوه تا نیم آسمو د آتش مَوسُخت و تریکی و اُور تیره او ره پوشندد. ^{۱۲} اوخته خُداوند قد شُمو از مینکل آتش توره گُفت و شُمو آواز توره های شی ره شنیدید، لیکن کُدم شکل ره ندیدید، بلکه تنها آواز ره شنیدید. ^{۱۳} او عهد خُو ره دَز شُمو بیان کده بلده شُمو وظیفه دد که د جای بیرید، یعنی «ده حکم» ره؛ و اونا ره د دُو لوح سنگی نوشته کد. ^{۱۴} و خُداوند د امرو غیت دَز مه امر کد که امو احکام و دستورا ره دَز شُمو تعلیم بدیم تا اونا ره د سرزمینی که بلده تَصْرَف کدون شی از دریای اُردُن تیر موشید، د جای بیرید.

منع کدون بُت پرستی

^{۱۵} روزی که خُداوند د حوریب از مینکل آتش قد شُمو توره گُفت، شُمو هیچ شکل ره ندیدید، پس خُوب فکر خُو ره سون جان خُو بگیرید ^{۱۶} که فاسد نشنید و بلده خُو بُت د شکل هیچ چیز جور نکنید: نه د شکل مرد یا خاتو، ^{۱۷} نه د شکل کُدم حیوان رُوی زمی، نه د شکل مُرغکوی بالدار که د آسمو پَر میزنه، ^{۱۸} نه د شکل خزندهگون رُوی زمی یا د شکل ماهیای که د زیر آوهای زمی آسته. ^{۱۹} و غیتیکه شُمو باله سون آسمو توخ مونید و آفتو و ماهتو و ستاره ها یعنی تمام لشکر آسمو ره مینگرید، گمراه نشنید و اونا ره سجده و عبادت نکنید، چراکه خُداوند، خُدای شُمو اونا ره نصیب تمام قوم های زیر

آسمو کده. ۲۰ د یاد شمو بَشه که خُداوند شمو ره گِرِفته از کوره آین، یعنی از مصر بُرو اُورد تا قوم اُزو بَشید، امو رقم که امروز آستید.

۲۱ خُداوند بخاطر از شمو د بَله مه قار شد و قَسَم خورد که ما از دریای اُردن تیر نَموشم و د امزو سرزمین خُوب که خُداوند، خُدای شمو د عنوان مَلکیت دز شمو میدیه، داخل نَموشم. ۲۲ آر، ما د امزی سرزمی مومرم و از دریای اُردن تیر نَموشم، لیکن شمو تیر موشید و امو سرزمین خُوب ره تَصَرَف مُونید. ۲۳ پس فکر خُو ره بگیری که عهد خُداوند، خُدای خُو ره که او قد شمو بسته کده، پُرمشت نَکُنید و بُت د شکل هیچ چیز جور نَکُنید، چراکه خُداوند، خُدای شمو، شمو ره منع کده. ۲۴ چون خُداوند، خُدای شمو آتشی آسته که مَوسوزنه و خُدای غِیرتی.

۲۵ وختیکه شمو صاحب بچکیچا و نوسه گو شُنید و د امزو سرزمی بلده وخت کلو ام زندگی کُنید، اگه فاسد شُنید و بُت د شکل یگو چیز بلده خُو جور کُنید و چیزی ره که د نظر خُداوند، خُدای شمو بد آسته انجام بدید و قار اُزو ره باله بیرید، ۲۶ ما آسمو و زمی ره امروز د بَله شمو شاهد میگیرم که شمو امزو سرزمی که بلده تَصَرَف کدون شی از دریای اُردن تیر موشید د زودی نابود موشید و روزای کلو ره د اُونجی تیر نَمونید، بلکه حتماً نابود موشید. ۲۷ خُداوند شمو ره د مینکل قوم ها تیت پرک مونه و فقط یگ تعداد کم شمو د مینکل ملت ها، د جایی که خُداوند شمو ره موبره باقی مومنه. ۲۸ د اُونجی شمو خُدایونی ره پرستش مُونید که قد دست انسان از چیو و سنگ ساخته شده؛ خُدایونی ره که نه مینگره، نه میشنوه، نه موخوره و نه بوی مونه. ۲۹ اوخته امزو جای شمو خُداوند، خُدای خُو ره طلب مُونید و او ره پیدا مُونید، د شرطی که او ره قد تمام دل و تمام جان خُو طلب کُنید. ۳۰ وختیکه د سختی-وپریشانی گرفتار شُدید و یگ امزی چیزا د بَله شمو آمد، د روزای آخر شمو سون خُداوند، خُدای خُو دور موخورید و از آید شی موشید؛ ۳۱ ازی که خُداوند، خُدای شمو، خُدای رحیم آسته، او شمو ره ایله نَمونه و شمو ره نابود نَمونه و عهدی ره که قسم خورده قد بابه کلونای شمو بسته کده، پُرمشت نَمونه.

خاص بودون خُدای اسرائیل

۳۲ شمو د باره زمان های گذشته که پیش از شمو بوده پُرسان کُنید، از روزی که خُدا آدم ره د رُوی زمی خَلق کد شروع کُنید و از یگ گوشه آسمو تا دیگه گوشه شی پُرسان کُنید که آیا امی رقم چیز بزرگ رُخ دده یا مثل شی شُنیده شده؟ ۳۳ آیا کدم قوم هرگز آواز خُدا ره که از منه آتش توره گفته بَشه شُنیده، رقمی که شمو شُنیدید و زنده مندید؟ ۳۴ آیا کدم خُدا هرگز کوشش کده که بوره و یگ ملت ره از مینکل ملت دیگه د وسیله مُصیبت ها، مُعجزه ها و چیزای عجیب، د وسیله جنگ، دست زورثو و بازوی قوی و د وسیله وحشت بزرگ بگیره، رقمی که خُداوند، خُدای شمو د مصر بلده شمو د پیش چیمای شمو امی کار ره انجام دد؟ ۳۵ ای چیزا بلده شمو نشو دده شد تا بدید که تنها خُداوند خُدا آسته و غیر اُزو دیگه خُدا وجود ندره. ۳۶ او شمو ره ایشته که از آسمو آواز شی ره بشنُود تا شمو ره اصلاح کنه. او د رُوی زمی آتش بزرگ خُو ره بلده شمو نشو دد و شمو توره اُزو ره از منه آتش شُنیدید. ۳۷ و ازی که بابه کلونای شمو ره دوست دشت، او اولاده ازوا ره بعد ازوا انتخاب کد. او حُصور پیدا کده قد قدرت بزرگ خُو شمو ره از مصر بُرو اُورد، ۳۸ تا ملت های ره که از شمو کده کلوتر و قوی تر بود از پیش رُوی شمو بر کنه و شمو ره داخل برده سرزمین ازوا ره د عنوان مَلکیت دز شمو بدیه، رقمی که امروز آسته.

۳۹ پس امروز بدید و د دل خُو نقش کُنید که تنها خُداوند خُدا آسته، ام باله د آسمو و ام تاه د رُوی زمی؛ و هیچ خُدای دیگه وجود ندره. ۴۰ احکام و دستورای اُزو ره که ما امروز دز شمو امر مومم نگاه کُنید تا د خُوبی از شمو و بچکیچای شمو که بعد از شمو مییه تمام شنه و تا د سرزمینی که خُداوند، خُدای شمو بلده همیشه دز شمو میدیه، روزای کلو باقی بَمَید.

شارای پناهگاه

^{۴۱} اوخته موسی سیه شار ره د طرف شرق دریای اردن جدا کد ^{۴۲} تا قاتل د اونجی دوتا کنه، یعنی کسی که همسایه خو ره سهواً د قتل برسنه و از پیش قد شی دشمنی نداشته بشه، میتنه د یکی امزی شارا دوتا کنه و زنده بمنه؛ ^{۴۳} امو شارا اینیا بود: باصر د بیابو د زمین اوار که د رتوبینیا تعلق دره، راموت د جلعاد که د جادی ها تعلق دره و جولان د باشان که د مَسّی ها تعلق دره.

یادآوری شریعت

^{۴۴} ای شریعتی آسته که موسی پیش روی بنی اسرائیل ایشته. ^{۴۵} اینمیا فرمان ها، احکام و دستورای آسته که موسی د بنی اسرائیل د غیتی گفت که اونا از مصر برو امدد ^{۴۶} و د او طرف دریای اردن د دره، روی د روی بیت فغور د سرزمین سیحون پادشاه اموریا که د حشبون حکمرانی مود، رسیدد؛ سیحون کسی بود که موسی و بنی اسرائیل او ره شکست دد. ^{۴۷} اونا سرزمین ازو و سرزمین عوج پادشاه باشان ره که دو پادشاه اموریا د ای طرف دریای اردن سون شرق بود، تصرف کد: ^{۴۸} از عروعر که د بغل دره ارنون آسته تا سیریون^a یعنی کوه جرمون، ^{۴۹} و تمام دشت ره د ای طرف دریاچه اردن سون شرق تا دریای که د دشت آسته،^b د زیر دامنه های پیسگه.

ده حکم

۵ ^۱ اوخته موسی پگ اسرائیل ره کوی کد و دزوا گفت: "ای قوم اسرائیل، احکام و دستورای ره که ما امروز دز شمو بیان مونم گوش کنید و اونا ره یاد بگیرید و د دقت د جای بیرید. ^۲ خداوند، خدای مو د کوه حوریب قد مو عهد بسته کد. ^۳ خداوند امی عهد ره تنها قد آهگون مو بسته نکد، بلکه قد از مو ام بسته کد که پگ مو امروز د اینجی زنده آستی. ^۴ خداوند د کوه از مینه آتش روی د روی قد شمو توره گفت. ^۵ ما د امزو غیت د مینکل خداوند و شمو ایسته بودم تا که توره های خداوند ره دز شمو بیان کنم، چرا که شمو از آتش ترسیدید و د بله کوه بر نشدید. او گفت:

^۶ 'ما خداوند، خدای تو آستم که تو ره از سرزمین مصر، از جایی که غلام بودی، برو اوردم.

^۷ د پالوی ازمه خدایون دیگه نداشته بش.

^۸ بلده خو بت جور نکو، نه د شکل چیزای که باله د آسمو آسته یا تاه د روی زمی و یا د زیر آوهای زمی. ^۹ اونا ره سجده و عبادت نکو، چون ما خداوند، خدای تو، خدای غیرتی آستم و بچکیچا ره بخاطر گناه آهگون شی تا پشت سیوم و چارم امزو کسا که از مه بد موبره، جزا میدیم، ^{۱۰} لیکن رحمت خو ره تا هزار پشت نصیب کسای مونم که مره دوست دره و احکام مره نگاه مونه.

^{۱۱} نام خداوند، خدای خو ره د مقصد باطل نگیر، چون خداوند کسای ره که نام ازو ره د مقصد باطل بگیره، بے جزا نميله.

^{۱۲} روز آرام ره نگاه کو و او ره مقدس حساب کو، امو رقم که خداوند، خدای تو دز تو امر کده. ^{۱۳} شش روز کار کو و پگ کارای خو ره انجام بدی. ^{۱۴} مگم روز هفتم یگ روز آرام د احترام خداوند، خدای تو آسته؛ دمزو روز هیچ

^a ۴:۴۸ د جای «سیریون» د زبون عبرانی «سیئون» نوشته یه. ^b ۴:۴۹ یعنی دریای مرده.

کار ره انجام ندی؛ نه خود تو، نه باچه تو، نه دختر تو، نه غلام تو، نه کنیز تو، نه گاو و الاغ تو و نه چارپایای دیگه تو، نه بیگنه که د چاردیوالی تو بشه، تا غلام و کنیز تو رقم خود تو آلی آرام بگیریه. ^{۱۵} د یاد خو بیر که د سرزمین مصر غلام بودی و خداوند، خدای تو، تو ره د وسیله دست زورتو و بازوی قوی ازونجی برو آورد؛ امزی خاطر خداوند، خدای تو، دز تو امر کده که روز آرام ره نگاه کنی.

^{۱۶} آته و آبه خو ره احترام کو، امو رقم که خداوند، خدای تو دز تو امر کده، تا عمر دراز داشته بشی و د سرزمینی که خداوند، خدای تو دز تو موبخشه، خیر-و-خوبی نصیب تو شنه.

^{۱۷} قتل نکو.

^{۱۸} زنا نکو.

^{۱۹} دزی نکو.

^{۲۰} د ضد همسایه خو شاهدی دروغ ندی.

^{۲۱} خاتون همسایه خو ره تی چیم نکو؛ د خانه همسایه خو، د زمین شی، غلام شی، کنیز شی، گاو و الاغ شی و د هیچ مال دیگه همسایه خو چیم خو ره نیل.

^{۲۲} ای توره ها ره خداوند د پگ جماعت شمو د کوه از منه آتش، اور و تریکی تیره د آواز بلند گفت و دزوا چیزی اضافه نکد. او امی توره ها ره د دو لوح سنگی نوشته کد و دز مه دد. ^{۲۳} وختیکه شمو آواز ره از منه تریکی شنیدید، د حالیکه کوه د آتش موسوخت، شمو پیش از مه آمدید، یعنی پگ زهبرای طایفه ها و ریش سفیدی شمو. ^{۲۴} اوخته شمو گفتید: 'اینه، خداوند، خدای مو، جلال و بزرگی خو ره دز مو ظاهر کد و مو آواز شی ره از منه آتش شنیدی. امروز مو دیدی که خدا قد انسان توره موگیه و انسان زنده مومنه. ^{۲۵} پس آلی چرا باید بمری؟ چون ای آتش قوی مو ره در میدیه و ام اگه آواز خداوند، خدای خو ره از کلوتر بشنوی، مو مومری. ^{۲۶} چون از تمام بشر کی آسته که آواز خدای زنده ره که از منه آتش توره موگیه شنیده بشه و زنده منده بشه، مثل که مو شنیدی و زنده مندی؟ ^{۲۷} خود تو نزدیک بورو و پگ چیزی ره که خداوند، خدای مو موگیه، گوش بگیر و هر چیزی که خداوند، خدای مو دز تو گفت، تو دز مو بگی و مو او ره گوش کده د جای میری.'

^{۲۸} وختیکه شمو قد از مه گپ زدید خداوند تورای شمو ره شنید و دز مه گفت: 'ما تورای امزی قوم ره که قد از تو گفت، شنیدم؛ چیزی ره که اونا گفت خوب آسته. ^{۲۹} کشکه اونا امی رقم دل میدشت که از مه میترسید و تمام احکام مره همیشه د جای میورد تا بلده همیشه د خوبی ازوا و بچکیچای ازوا تمام موشد. ^{۳۰} بورو دزوا بگی که د خیمه های خو پس بوره. ^{۳۱} لیکن تو امینجی د پیش از مه ایسته شو تا پگ احکام، قوانین و دستورا ره دز تو بگیم تاکه تو دزوا تعلیم بدی و اونا د سرزمینی که ما د عنوان ملکیت دزوا میدیم، امیا ره د جای بیره. ^{۳۲} پس متوجه بشید که چیزی ره که خداوند، خدای شمو، دز شمو امر کده، د جای بیرید؛ طرف راست یا چپ تاو نخورید. ^{۳۳} د مطابق هر راه-و-طریقی که خداوند، خدای شمو، دز شمو امر کده، رفتار کنید تا زنده بمنید و د خوبی شمو تمام شنه و د سرزمینی که تصرف مونید، عمر دراز داشته بشید.'

حکم بزرگ

^۱ اینمیا احکام، قوانین و دستورای آسته که خداوند، خدای شمو دز مه امر کده تا دز شمو تعلیم بدیم و شمو اونا ره د سرزمینی که بلده تصرف کدون شی از دریای اردن تیر موشید، د جای بیرید، ^۲ تا شمو از خداوند، خدای خو ترس داشته بشید و تمام احکام و دستورای ازو ره که ما دز شمو امر مومم د تمام روزای زندگی خو د جای بیرید، ام شمو و بچکیچای شمو و ام اولادای بچکیچای شمو تا عمر دراز داشته بشید. ^۳ پس ای بنی اسرائیل، شمو باید گوش بگیرید

و د انجام ددون شی دقت کنید، تا د خوبی شمو تمام شنه و تا تعداد شمو د سرزمینی که از شی شیر و غسل جاری آسته غدر کلو شنه، امو رقم که خداوند، خدای بابه کلونای شمو، دز شمو وعده کده.

^۴ ای قوم اسرائیل، گوش کوا! خداوند، خدای مو، خداوند یکتا آسته. ^۵ پس خداوند، خدای خو ره قد تمام دل و تمام جان و تمام قوت خو محبت کو. ^۶ ای توره ها ره که ما امروز دز تو امر موئم، د دل خو نقش کو ^۷ و اونا ره د بچکیچای خو د دقت تعلیم بدی و د غیتیکه خانه آستی، د غیتیکه راه موری، د غیتیکه خاو موشی و د غیتیکه باله موشی د باره ازوا توره بگی. ^۸ اونا ره بلده یادآوری ^۹ د دست خو بسته کو و رقم نشان د مینکل چیم د پیشانی خو بند کو. ^۹ اونا ره د چوکات های درگه های خانه خو و د درگه های شار خو نوشته کو.

^{۱۰} وختیکه خداوند، خدای تو، تو ره د امزو سرزمی که بلده بابه کلونای تو ابراهیم و اسحاق و یعقوب قسم خورد که دز تو میدیه، داخل کد و شارای کته و نوریند ره که تو آباد نکده، ^{۱۱} خانه های پر از هر چیز خوب ره که تو پر نکده، چاه های کنده شده ره که تو نکنده، تاک های انگور و درختای زیتون ره که تو نشند دز تو دد و تو ازوا خورده سیر شدی، ^{۱۲} اوخته هوش تو بشه، نشنه که خداوند ره پرمشت کنی، چون او تو ره از سرزمین مصر، از جایی که غلام بودی برو آورد. ^{۱۳} از خداوند، خدای خو بترس و او ره عبادت کو و تنها د نام ازو قسم بخور. ^{۱۴} از خدایون دیگه، یعنی از خدایون قوم های که د گرد-و-بر تو آسته، پیروی نکو؛ ^{۱۵} چون خداوند، خدای تو که د مینکل شمو حضور دره، خدای غیرتی آسته؛ نشنه که قار خداوند، خدای تو د بله تو باله بییه و تو ره از روی زمی نابود کنه.

^{۱۶} خداوند، خدای خو ره آزمایش نکو، رقمی که او ره د مسا آزمایش کدی. ^{۱۷} فکر خو ره بگیر که احکام خداوند، خدای خو ره و فرمان ها و دستورای ره که دز تو امر کده، نگاه کنی. ^{۱۸} چیزی ره که د نظر خداوند راست و خوب آسته، انجام بدی تا د خوبی تو تمام شنه و تو د امزو سرزمین خوب که خداوند بلده بابه کلونای تو قسم خورده وعده کده، داخل شنی و او ره تصرف کده ^{۱۹} پگ دشمنای خو ره از پیش روی خو هی کنی، امو رقم که خداوند گفته.

^{۲۰} وختیکه بچکیچای تو د آینده از تو سوال کده پُرسان کنه: 'معنای امزی فرمان ها، احکام و دستورای که خداوند، خدای مو دز شمو امر کده، چی آسته؟' ^{۲۱} اوخته د بچکیچای خو بگی: 'مو د مصر غلام فرعون بودی، لیکن خداوند مو ره قد دست زور تو از مصر برو آورد. ^{۲۲} خداوند د پیش چیمای مو معجزه های کته و ترسناک و چیزای عجیب د ضد مصر، د ضد فرعون و د ضد پگ نفرای خانه شی ظاهر کد. ^{۲۳} او مو ره ازونجی برو آورد تا مو ره د سرزمینی داخل کنه که بلده بابه کلونای مو قسم خورد که دز مو میدیه. ^{۲۴} اوخته خداوند دز مو امر کد که پگ امزی دستورا ره د جای آورده از خداوند، خدای خو بترسی تا همیشه د خوبی مو تمام شنه و مو زنده بمنی، امو رقم که امروز آسته. ^{۲۵} اگه مو د دقت پگ امزی احکام ره د حضور خداوند، خدای خو د جای بییری، امو رقم که او دز مو امر کده، اوخته ای بلده ازمو یگ عمل عادلانه حساب موشه.'

اخطار د باره گمراهی

۷ ^۱ ای قوم اسرائیل، وختیکه خداوند، خدای تو، تو ره د سرزمینی که بلده تصرف کدون شی د اونجی موری، داخل کد و ملت های کلو یعنی حیتیا، جرجاشیا، اموریا، کنعانیا، فریبا، حویا و یبوسیا ره که هفت ملت کته تر و قوی تر از تو آسته، از پیش روی تو هی کد، ^۲ و غیتیکه خداوند، خدای تو اونا ره د دست تو تسلیم کد و تو اونا ره شکست ددی، اوخته اونا ره کاملاً نابود کو. قد ازوا عهد بسته نکو و د بله ازوا رحم نکو. ^۳ قد ازوا خیشی نکو: دختران خو ره د باچه

^a ۶:۸ د جای «یادآوری» د زیون عبرانی «علامت» نوشته یه. ^b ۶:۲۱ «فرعون» یگ لقب بود که بلده تمام پادشاهون مصر استفاده موشد.

های ازوا ندی و دختران ازوا ره بلده باچه های خو نگیر،^۴ چراکه اونا باچه های تو ره از پیروی ازمه روی گردو مونه تا خدایون دیگه ره عبادت کنه. اگه اطور شنه، آتش قار خداوند د خلاف تو در میگیره و او تو ره د زودی نابود مونه.

^۵ پس شمو قد ازوا اینی رقم رفتار کنید: قربانگاه های ازوا ره چپه کنید، ستون های پرستشی ازوا ره میده کنید، بت های آشیره^۳ ره تکه-و-پرچه کنید و بت های تراش شده ازوا ره د آتش بسوزنید؛^۶ چون شمو بلده خداوند، خدای خو قوم مقدس استید. خداوند، خدای شمو، شمو ره از مینکل پگ قوم های روی زمی انتخاب کد تا قوم خاص ازو بشید.

^۷ خداوند بخاطر ازی دل خو ره دز شمو بسته نکد و شمو ره انتخاب نکد که شمو از پگ قوم های دیگه کده کلوتر بودید، چون شمو از پگ قوم ها کده کمتر بودید،^۸ بلکه بخاطری که خداوند شمو ره دوست دشت و میخواست قسمی ره که د بابه کلونای شمو خورد، د جای بیره، او شمو ره قد دست زور تو از جایی که غلام بودید برو آورد و از دست فرعون پادشاه مصر آزاد کد.^۹ امزی خاطر بدیند که تنها خداوند، خدای شمو، خدای یکتا آسته؛ او خدای با وفا آسته و عهد و رحمت خو ره قد کسای که او ره دوست دره و احکام ازو ره د جای میره تا هزار پشت برقرار نگاه مونه،^{۱۰} مگم جزای کسای ره که ازو بد موبره، د سر شی میره و اونا ره نابود مونه. او د مجازات کسی که ازو بد موبره معطل نمونه، بلکه جزای ازو ره د سر شی میره.^{۱۱} پس احکام، قوانین و دستورای ره که ما امروز دز شمو امر مونم، د دقت د جای بیرید.

^{۱۲} اگه شمو امی دستورا ره گوش کنید و امیا ره نگاه کده د جای بیرید، اوخته خداوند، خدای شمو عهد و رحمتی ره که د بابه کلونای شمو قسم خورد، قد شمو برقرار نگاه مونه.^{۱۳} او شمو ره دوست میدنه، برکت میدیه و تعداد شمو ره کلو مونه؛ او ثمر رحم شمو ره، ثمر زمین شمو ره، یعنی غله و شیره انگور و روغون زیتون شمو ره برکت میدیه و گوسله های گله و باره های رمه شمو ره د سرزمینی که د بابه کلونای شمو قسم خورد که دز شمو میدیه، کلو مونه.^{۱۴} شمو از پگ قوم ها کده کلوتر برکت یافته موشید؛ مرد یا خاتون نازای د مینکل از شمو و چارپایای شمو وجود نمیدشته بشه.

^{۱۵} خداوند هر رقم ناجوری ره از شمو دور مونه و شمو ره د هیچ کدم امر و مرض های بد که د مصر دیدید، گرفتار نمونه، بلکه اونا ره د بله پگ کسای میره که از شمو بد موبره.^{۱۶} شمو باید پگ قوم های ره که خداوند د دست شمو تسلیم مونه، نابود کنید و د بله ازوا رحم نکنید؛ خدایون ازوا ره عبادت نکنید، چون اونا بلده شمو دام جور موشه.

^{۱۷} امکان دره که د دل خو بگید: ”ای قوم ها از مو کده غدر کلو یه، مو چطور میتنی اونا ره بر کنی؟“^{۱۸} ازوا نترسید؛ فقط د یاد خو بیرید که خداوند، خدای شمو د حق فرعون و پگ مصریا چیز کار کد.^{۱۹} چیمای شمو مصیبت های بزرگ، معجزه ها و چیزای عجیب ره دید که د وسیله ازوا خداوند، خدای شمو قد دست زور تو و بازوی قوی شمو ره برو آورد. پس خداوند، خدای شمو قد پگ قوم های که شمو ازوا میترسید، امو رقم رفتار مونه.^{۲۰} علاوه ازی، خداوند، خدای شمو گاو-زمبورا ره د مینکل ازوا ربی مونه تا باقی منده ها و تاشه شده های ازوا ره نابود کنه.^{۲۱} ازوا نترسید، چراکه خداوند، خدای شمو که د مینکل شمو آسته، خدای بزرگ و باهیبت آسته.^{۲۲} خداوند، خدای شمو، ای ملت ها ره کم کم از پیش روی شمو هی مونه؛ شمو نمیتنید که اونا ره د یگدم نابود کنید؛ اگه نه، تعداد حیوانای وحشی د سرزمین شمو کلو موشه.

^{۲۳} خداوند، خدای شمو اونا ره د دست شمو تسلیم مونه؛ او اونا ره د ترس-و-وحشت بزرگ میندزه تا وختیکه اونا نابود شنه.^{۲۴} او پادشاه های ازوا ره د دست از شمو تسلیم مونه و شمو نام های ازوا ره از زیر آسمو گم-و-گل مونید؛ هیچ کس نمیتنه د برابر از شمو مقاومت کنه تا غبتیکه اونا ره کاملاً نابود کنید.^{۲۵} مجسمه های خدایون ازوا ره د آتش بسوزنید. د نقره و طلائی که د امر و بت ها آسته، چیم خو ره نیلید و بلده خو نگیرید؛ نشنه که د وسیله ازوا د دام گرفتار شنید، چون اونا د پیش خداوند، خدای شمو نجس آسته.^{۲۶} چیز نجس ره د خانه خو نیرید، اگه بیرید، شمو ام مثل ازو کاملاً نابود موشید؛ بلکه از چیز نجس بے اندازه نفرت کنید و کرک دشته بشید، چون او باید کاملاً نابود شنه.

۷:۵ آشیره یگ بت چوبی بود که شکل خاتو ره دشت.

خداوند ره پُرمُشت نَکُنید

۱ «آی قومِ اسرائیل، پگ احکامی ره که ما امروز دَز تو امر مُونم، دِ دِقَت دِ جای بَیر تا زنده بُمنی و کلو شنی و دِ سرزمینی که خُداوند دِ بابه کلونای تو قَسَم خورده وعده کد، داخل شنی و او ره تَصَرَف کُنی. ۲ دِ یاد خُو بَیر که خُداوند، خُداي تو دِ امزی چل سال تو ره دِ تمام راه دِ بیابو رهبری کد تاکه تو ره فروتن کنه و آزمایش کده بدنه که دِ دل تو چی آسته، آیا احکامِ اَزو ره نگاه مونی یا نه؟ ۳ او تو ره گُشنه ایشته فروتن کد و بعد اَزو «مَن» ره دَز تو خورند که نه خود تو او ره میسَنختی و نه بابه کلونای تو، تا دَز تو بُفامنه که انسان تنها دِ وسیله نان زنده نییه، بلکه انسان دِ وسیله هر کلامی که از دانِ خُداوند بر موشه زنده آسته. ۴ دِ ای چل سال کالای تو دِ جان تو نَشارید و پایای تو آماس نکد. ۵ پس دِ دل خُو فِکَر کُو و بَدَن: اَمُو رقم که یگ آته باچه خُو ره اصلاح مونه، خُداوند، خُداي تو ام تو ره اصلاح کد. ۶ امزی خاطر احکامِ خُداوند، خُداي خُو ره دِ جای بَیر و دِ مُطابِقِ راه ها-و-طریق های اَزو رفتار کُو و اَزو بَترس. ۷ وختیکه خُداوند، خُداي تو، تو ره دِ سرزمینِ خُوب بُرد، دِ سرزمینی که دریاچه ها، چشمه ها و جوی های او از دره ها و کوه های شی جاری آسته، ۸ دِ سرزمینی که گندم، جو، تاک های انگور و درختای انجیر و انار دره، دِ سرزمینی که روغون زیتون و عسل دره، ۹ دِ سرزمینی که نان ره دِ سختی پیدا کده نمُوخوری و دِ اُونجی دِ هیچ چیز مُحتاج نموشی، دِ سرزمینی که سنگای شی این آسته و از کوه های شی مِس کنده مونی، ۱۰ و تُو نان خورده سیر شُدی و خُداوند، خُداي خُو ره بخاطرِ سرزمینِ خُوب که دَز تو دده، شکر-و-سپاس گُفتی، ۱۱ اوخته فِکَر خُو ره بَگیر، که خُداوند، خُداي خُو ره پُرمُشت نَکُنی و احکام، قانونا و دستورای اَزو ره که ما امروز دَز تو امر مُونم، دِ جای بَیری. ۱۲ اَره، عَیتیکه خورده سیر شُدی و بلده خُو خانه های خُوب آباد کده دَز شی جای-د-جای شُدی، ۱۳ و گله و رمه تو کلو شُد و نُقره و طِلای تو پَریمو و پگِ دارایی تو زیاد شُد، ۱۴ اوخته دل تو مغرور نَشنه و خُداوند، خُداي خُو ره که تو ره از سرزمینِ مصر از جایی که غلام بودی برو آورد، پُرمُشت نَکُنی. ۱۵ او تو ره دِ بیابونِ کُنه و ترسناک که خُشک و بے او بود و مارهای زاردار و دُمکَجک ها دشت، رهبری کد؛ او بلده تو از سنگِ خارا او بر کد ۱۶ و او دِ بیابو دَز تو «مَن» خورند که حتی بابه کلونای تو نَمیسنخت، تاکه تو ره فروتن کنه و تو ره آزمایش کنه و دِ آخر دِ حق تو خُوبی کنه. ۱۷ پس دِ دل خُو نَگی: 'قُدَرَتِ خود مه و زورِ دِست مه ای دارایی ره بلده مه حاصل کده. ۱۸ بلکه خُداوند، خُداي خُو ره یاد کُو، چُون او آسته که دَز تو قُدَرَتِ میدیه تا دارایی حاصل کُنی؛ او ای کار ره مونه تا عهد خُو ره که قد بابه کلونای تو قَسَم خورده بسته کد، برقرار نگاه کنه، رقمی که امروز برقرار آسته. ۱۹ و اگه خُداوند، خُداي خُو ره پُرمُشت نَکُنی و از خُدايونِ دِیگه پَیروی کده اونا ره پَرسِتیش و سَجده کُنی، ما امروز دِ خِلاف تو شاهدی میدیم که حتماً نابود موشی. ۲۰ اَره، رقمِ امزو مِلت ها که خُداوند دِ پیش روی تو نابود مونه، تو ام نابود موشی، اگه از آوازِ خُداوند، خُداي خُو اطاعت نَکُنی.

اخطار دِ باره مغرور شُدو

۱ «آی قومِ اسرائیل گوش کُو! تو امروز از دریای اَرْدُن تیر موشی تا دِ سرزمینِ مِلت های که از تو کده کُنه تر و قوی تر آسته، داخل شنی و شارای کُنه ره که دیوال های شی تا آسمو بلند آسته، تَصَرَف کُنی. ۲ اونا مردمای کُنه و قد بلند آسته، اولاده عناق که تو مینخشی و شنیدے که دِ باره ازوا گُفته شده، 'کی میتنه دِ مقابل اولاده عناق ایسته شنه؟' ۳ لیکن امروز بدن که خُداوند، خُداي تو رقمِ اَتشی که موسوزنه پیش پیش تو رفته از دریای اَرْدُن تیر موشه؛ او آسته که اونا ره شکست میدیه و اونا ره دِ پیش تو تسلیم مونه تاکه تو اونا ره بر کُنی و دِ آسانی از بین ببری، اَمُو رقم که خُداوند دَز تو گُفته.

۴ پس وختیکه خُداوند، خُدای شُمو، اونا ره از پیشِ رُوی شُمو هَی کد، دَ دِل خُو نَکَید که: 'بخاطرِ عدالت مو خُداوند مو ره دَ ای سرزمی اُورد تا ای ره تَصَرَف کُنی. 'نه، بلکه بخاطرِ شَرارتِ امزی مِلتِ ها آسته که خُداوند اونا ره از پیشِ رُوی شُمو هَی مونه. ۵ ای بخاطرِ عدالت یا راستی دِل شُمو نییه که شُمو دَ سرزمینِ ازوا داخلِ موشید و اُو ره تَصَرَف مُونید، بلکه بخاطرِ شَرارتِ امزی مِلتِ ها آسته که خُداوند، خُدای شُمو اونا ره از پیشِ رُوی شُمو هَی مونه، تا وعده ره که خُداوند دَ بابه کلونای شُمو اِبراهیم و اسحاق و یعقوب قَسَم خوردد پوره کنه. ۶ پس بدَنید که خُداوند، خُدای شُمو ای سرزمینِ خوب ره بخاطرِ عدالت شُمو، دَز شُمو نَمیدیه تا اُو ره تَصَرَف کُنید، چراکه شُمو یگ قومِ سرکش آستید.

نتیجه نافرمانی از خُداوند

۷ دَ یاد خُو دَشته بشید و پُرمُشت نَکُنید که چطور قارِ خُداوند، خُدای خُو ره دَ بیابو باله اُوردید. شُمو از روزی که از سرزمینِ مصر بُرو اُمَید تا عَیتیکه دَ اینجی رَسیدید، بار بار دَ خِلافِ خُداوند شورش کدید. ۸ دَ حوریب شُمو دَ اندازه قارِ خُداوند ره باله اُوردید که خُداوند دَ بله شُمو غَضَبناک شد و میخاست شُمو ره نابود کنه. ۹ وختیکه ما دَ بله کوه بُر شُدُم تا لُوح های سنگی ره بَگیرم، یعنی لُوح های عهدی ره که خُداوند قد شُمو بسته کد، ما مُدتِ چل روز و چل شاو دَ کوه مندُم؛ ما دَ اُونجی نه نان خوردُم و نه آو وُچی کدُم. ۱۰ و خُداوند اُمُو دُو لُوحِ سنگی ره دَز مه دَد که قد کِلکِ خُدا دَ بله شی نَوشته شُدُد؛ و دَ بله ازوا تمامِ توره های بود که خُداوند دَ کوه از مینکل آتیش دَ روزی که شُمو جَم شده بُودید، دَز شُمو گُفتُد. ۱۱ بعد از ختمِ چل روز و چل شاو خُداوند اُمُو دُو لُوحِ سنگی، یعنی لُوح های عهد ره دَز مه دَد. ۱۲ اوخته خُداوند دَز مه گُفت: 'باله شو، دَ زودی ازینجی تاه بورو، چون قوم تو که اونا ره از مصر بُرو اُورده فاسد شده. اونا راه-و-طریقی ره که ما دَزوا اَمر کدُم دَ زودی ایله کده و بلده خُو یگ بُت ریختنده شده جور کده.'

۱۳ خُداوند بسمِ قد مه گپ زده گُفت: 'ما ای قوم ره دیدُم که واقعا یگ قومِ سرکش آسته. ۱۴ مَره تنها بیل که امیا ره نابود کُنم و نامِ ازیا ره از تی آسمو گُل کُنم؛ و ما از تو یگ قومِ قوی تر و کنه تر ازیا دَ وجود میرم.'

۱۵ پس ما دَور خورده از کوه تاه اَمدُم دَ حالیکه کوه دَ آتیش مَوسوخت و اُمُو دُو لُوحِ عهد ام دَ دُو دِست مه بُود. ۱۶ اوخته ما توخ کدُم و دیدُم که شُمو واقعا دَ خِلافِ خُداوند، خُدای خُو گناه کده بلده خُو یگ گوسله ریختنده شده جور کدید و راه-و-طریقی ره که خُداوند دَز شُمو اَمر کدُد، دَ زودی ایله کده بُودید. ۱۷ پس ما اُمُو دُو لُوح ره گِرِفته از دِستای خُو پورته کدُم و دَ پیشِ چیم شُمو اونا ره تکه-و-پرچه کدُم. ۱۸ اوخته مِثلِ دفعه پیشنه، بسمِ چل روز و چل شاو دَ حُضُورِ خُداوند رُوی دَ خاک اُفتدُم و نه نان خوردُم و نه آو وُچی کدُم، فقط بخاطرِ پَگِ گناه های که کده بُودید، یعنی چیزی ره که دَ نظرِ خُداوند بد بُود انجام دده قارِ خُداوند ره باله اُورده بُودید. ۱۹ چون از قار و شِدتِ غَضَبِ خُداوند که دَ بله شُمو باله اَمدُد تا شُمو ره نابود کنه ترس خورده بُودُم؛ لیکن خُداوند اوم دفعه ام دُعای مَره قَبول کد. ۲۰ خُداوند دَ بله هارون کلو قار شُدُد که میخاست اُو ره نابود کنه، لیکن ما دَ امزو غَیتِ بلده هارون ام دُعا کدُم. ۲۱ اوخته ما سَبَبِ گناهِ شُمو، یعنی اُمُو گوسله طَلایی ره که جور کده بُودید گِرِفته دَ آتیش سوختندُم و اُو ره ثوئه ثوئه کده حُوب سَیدُم تا رقمِ خاک نَرم شد؛ بعد ازو خاک شی ره دَ جویی که از کوه جاری بُود، پاش دَدُم.

۲۲ شُمو دَ تبعیره، مَسَا و قِبروت-هتاوه ام قارِ خُداوند ره باله اُوردید. ۲۳ و عَیتیکه خُداوند شُمو ره از قادش برنیع ربی کده گُفت: 'بورید و سرزمینی ره که ما دَز شُمو دَدیم تَصَرَف کُنید، شُمو از اَمرِ خُداوند، خُدای خُو سربچی کدید، چون دَزو نه اِعتِما د کدید و نه از اید شی شَیدید. ۲۴ از روزی که شُمو ره مینخشم، شُمو دَ خِلافِ خُداوند شورش کده مورید.

۲۵ اَره، ما بلده چل روز و چل شاو دَ حُضُورِ خُداوند رُوی دَ خاک اُفتدُم، چون خُداوند گُفتد که شُمو ره نابود مونه. ۲۶ اوخته ما دَ پیشِ خُداوند دُعا کده گُفتُم: 'ای خُداوند-خُدا، ای قوم ره که مالِ خود تو آسته و تو اونا ره قد بَزَرگی خُو آزاد کدی و دَ وسیله دِستِ قوی خُو از مصر بُرو اُوردی، نابود نَکو. ۲۷ خدمتگاری خُو اِبراهیم و اسحاق و یعقوب ره دَ یاد

بیر و د سرکشی امزی قوم و د شرارت و گناه ازیا نظر نکو. ۲۸ اگه نه، مردم سرزمینی که مو ره از اونیجی بر و آوردی، موگیه، "ازی که خداوند تنبست اونا ره د سرزمینی بیره که بلده ازوا وعده کدد و ازی که اونا بد شی میمد، اونا ره بر و آورد تا د بیابو از بین بیره." ۲۹ و لے ای خداوند، اونا قوم تو آسته و مال خود تو که اونا ره قد قدرت بزرگ و بازوی قوی خو بر و آوردی.

دو لوح سنگی نو

۱ دَمَرُو غَیْتِ خُداوند دَز مه گُفت: 'دو لوح سنگی مثل لوح های اولنه بلده خو تراش کو و د کوه بر شده پیش ازمه بیه. یگ صندوق چوبی ام بلده خو جور کو. ۲ ما د بله ازوا کلمه های ره نوشته مونم که د بله لوح های اولنه بود و تو اونا ره میده کدی؛ اوخته تو اونا ره د صندوق بیل. ۳ پس ما یگ صندوق از چوبی آکاسی جور کدم و دو لوح سنگی رقم لوح های اولنه تراش کدم و امو دو لوح ره د دست خو گرفته د کوه بر شدم. ۴ اوخته خداوند د بله امرو دو لوح کلمه های اولنه ره نوشته کد، امو «ده حکم» ره که خداوند د کوه از مینکل آتش د روزی که شمو جم شده بودید، دز شمو گفتند؛ و خداوند اونا ره دز مه دد. ۵ پس ما دور خورده از کوه تاه امدم و لوح ها ره د صندوقی که جور کده بودم ایشتم؛ اونا هنوز د اونیجی آسته، امو رقم که خداوند دز مه امر کدد.

۶ بنی اسرائیل از بیروت بنی-یعقان د موسیره کوچ کد و هارون د اونیجی فوت کده دفن شد و باچه شی العازار د جای ازو پیشوا تعیین شد. ۷ ازونجی اونا د گدگوده کوچ کد و از گدگوده د یطباته، د سرزمینی که از شی جوی های او جاری آسته. ۸ د امرو غیت خداوند طایفه لاوی ره جدا کد تا صندوق عهد خداوند ره انتقال بدیه و د حضور خداوند ایسته شده او ره خدمت کنه و د نام ازو قوم ره برکت بدیه؛ و تا امروز اونا خدمت مونه. ۹ امزی خاطر لاوی د مینکل برارون خو کدم تقسیم و ملک ندره؛ تقسیم ازو از طرف خداوند مهیا موشه، امو رقم که خداوند، خدای شمو دزو گفته.

۱۰ پس ما رقم دفعه اول چل روز و چل شاو د کوه مندم؛ و اوم دفعه ام خداوند دعای مره قبول کد و نخاست که شمو ره نابود کنه. ۱۱ خداوند دز مه گفت: 'باله شو و د سفر خو ادامه دده پیش پیش امزی قوم ربی شو تا اونا د سرزمینی که بلده بابه کلونای ازوا قسم خوردم که دزوا میدیم داخل شنه و او ره تصرف کنه.'

ترس از خداوند

۱۲ پس آلی ای قوم اسرائیل، خداوند، خدای شمو از شمو چی میخایه، بغیر ازی که از خداوند، خدای خو بترسید، د مطابقی راه-و-طریق ازو رفتار کنید، او ره دوست داشته بشید و خداوند، خدای خو ره قد تمام دل و قد تمام جان خو خدمت کنید ۱۳ و احکام خداوند و دستورای شی ره که ما امروز دز شمو امر مونم د جای بیرید تا د خیر-و-خوبی شمو تمام شنه. ۱۴ بدید که آسمو، حتی آسمون آسمونا د خداوند، خدای شمو تعلق دره و زمی قد تمام چیزای که دز شی آسته، ازویه، ۱۵ باوجود امزی چیزا خداوند دل خو ره د بابه کلونای شمو بسته کد و اونا ره محبت کد و بعد ازوا اولاده ازوا ره، یعنی شمو ره از مینکل پگ قوم ها انتخاب کد، امو رقم که امروز آسته. ۱۶ پس قلب های خو ره ختنه کنید و دیگه سرکشی نکنید، ۱۷ چراکه خداوند، خدای شمو، خدای خدایو و رب الارباب آسته، او خدای بزرگ، قدرتمند و باهیبت آسته که طرفداری نمونه و رشوت نمیگیره. ۱۸ او د داد یتیم و خاتونوی بیوه میرسه و بیگنه گو ره دوست میدنه و دزوا خوراک و پوشاک میدیه. ۱۹ پس بیگنه گو ره دوست بدید، چراکه شمو ام د سرزمین مصر بیگنه بودید. ۲۰ تنها از خداوند، خدای خو بترسید و او ره عبادت کنید؛ دزو محکم بچسپید و تنها د نام ازو قسم بخورید. ۲۱ حمد-و-ثنای شمو فقط بلده ازو بشه که او خدای شمو آسته و کارای بزرگ و هیبتناک ره که چیمای شمو دیده، بلده شمو انجام دده. ۲۲ بابه کلونای شمو هفتاد نفر بود که د مصر رفت، لیکن آلی خداوند، خدای شمو، تعداد شمو ره رقم ستاره های آسمو کلو کده.

۱ پس شُمو باید خُداوند، خُدای خُو ره دوست بَدَنید و وَظیفَه، قانُونا، دَسْتُورا، و احکام شی ره همیشه دَ جای بَیرید. ۲ بَدَنید که ما امروز قد بچکِیچای شُمو که نَه اِصلاح خُداوند، خُدای شُمو ره دیده و نَه خبر دَره، توره نَمُوگِیم، بَلکِه قد شُمو توره مُوگِیم، که دَ باره بُررگی، دِست زورثو و بازوی قوی خُداوند مِیدَید، ۳ و از مُعجزه ها و کارای اَزو که دَ مِصر دَ حَقِ فِرْعَوْن پادشاهِ مِصر و دَ حَقِ تَمَامِ سِرزمینِ اَزو انجام دَد ۴ و از چیزای که دَ حَقِ لَشکرِ مِصریا و دَ حَقِ اَسپ ها و گاڈی های جنگی اَزوا کد خبر دَرید. شُمو دیدید که خُداوند چطور اَو دریای سُرَخ ره دَ بِلَه اَزوا اُورِد غَبِییکه اونا شُمو ره دُمبال مُوکد و چطور اونا ره نابود کد که تا امروز یاد مُوشه. ۵ از چیزای که اَو دَ بیابو بَلدِه شُمو انجام دَد تا وختیکه شُمو دَ اِینجی رَسیدید ۶ و از چیزای که دَ حَقِ داتان و اَبیرام باچه های اِلیاب اولادِه رثوبین کد، یعنی که چطور زمی دان خُو ره واز کد و اونا ره قد خانوار و خیمه های اَزوا و هر زنده جانی که قد اَزوا بُود از مینکلِ پگِ اِسرائیل قُورت کد، ام خبر دَرید. ۷ اَره، چیمای شُمو تمامِ امزُو کارای بُررگ ره که خُداوند کد، دید.

اَجْرِ اِطَاعَتِ از خُداوند

۸ پس پگِ احکامی ره که ما امروز دَز شُمو اَمْر مُونم دَ جای بَیرید تا قوی شَئید و بَلدِه گِرِفْتونِ سِرزمینی که از دریای اُرْدُن تیر مُوشید، دَز شی داخل شده اُو ره تَصْرُف کُنید ۹ و تا دَمزُو سِرزمی که خُداوند دَ بابِه کَلونای شُمو قَسَم خورد که دَزوا و دَ اولادِه اَزوا مِیدیه، عُمِرِ دِراز دَشْتِه بَشَئید، دَمزُو سِرزمی که از شی شَیر و عسل جاری اَسته. ۱۰ چُون دَ سِرزمینی که شُمو داخل شده اُو ره تَصْرُف مُونید، رَقْمِ سِرزمینِ مِصر که از شی بُر شَدید نِبیِه؛ دَ اُونجی شُمو تَخْم ره کِشت مُوکدید و اُو ره رَقْمِ کَرْدِ سَوَزِیجات دَ زور-و-زَحْمَت خُو اُو مِیدَید، ۱۱ بَلکِه سِرزمینی که شُمو بَلدِه گِرِفْتونِ شی از دریای اُرْدُن تیر مُوشید، یگِ سِرزمینِ پُر از کوه ها و دَرّه ها اَسته که از بارشِ اَسْمو اُو مُوخوره. ۱۲ اُو سِرزمینی یِه که خُداوند، خُدای شُمو مُتَوَجِه اَزو اَسته و نَظَرِ خُداوند، خُدای شُمو همیشه دَ بِلَه اَزو اَسته، از شُرُوعِ سال تا اَخِرِ سال.

۱۳ اگه احکامِ اَزو ره که ما امروز دَز شُمو اَمْر مُونم، دَ دِقَتِ گوش بَگیرید و خُداوند، خُدای خُو ره دوست بَدَنید و اُو ره قد تمامِ دِل و قد تمامِ جان خُو خِدمت کُنید، ۱۴ اوخته اُو بارش ره بَلدِه زمینای شُمو دَ موسمِ شی مِیدیه، ام بارشِ اَوّل و ام بارشِ اَخِر ره، تا بَتَنید عَله، شَیرِه اَنگُور و روعونِ زَیْتون خُو ره جَم کُنید. ۱۵ اُو دَ عَلفِچَرِ های شُمو بَلدِه چارپایای شُمو عَلفِ سَوَزِدلجی مُونه و شُمو از پگِ خوراک ها خورده سیر مُوشید.

۱۶ هُوش خُو ره بَگیرید که دِل شُمو بازی نَخوره و گُمراه نَشَئید که خُداونِ دِیگِه ره پَرَسَتِش کُنید و دَزوا سَجده کُنید؛ ۱۷ اگه نَه، اَتِشِ قارِ خُداوند دَ خِلافِ شُمو دَر مِیگیره و اُو اَسْمو ره بَسته مُونه تا بارشِ نَباره و زمی حاصِل خُو ره نَدیه و شُمو امزُو سِرزمینِ خُوب که خُداوند دَز شُمو مِیدیه دَ زودی نابود مُوشید.

۱۸ پس امی تورای مَره دَ دِل و جان خُو جای پدید و اونا ره بَلدِه یاداوری دَ دِست خُو بَسته کُنید و رَقْمِ نشان دَ مینکلِ چِیما دَ پِیشانی خُو بَند کُنید. ۱۹ اونا ره دَ بچکِیچای خُو تَعْلیم بَدید و دَ غَبِییکه خانه اَستی، دَ غَبِییکه راه موری، دَ غَبِییکه خاو مُوشی و دَ غَبِییکه باله مُوشی دَ باره اَزوا توره بُگی. ۲۰ اونا ره دَ چوکات های درگه های خانِه خُو و دَ درگه های شار خُو نَوشته کُنید، ۲۱ تا روزای عُمِرِ اَزشُمو و روزای عُمِرِ بچکِیچای شُمو دَ سِرزمینی که خُداوند دَ بابِه کَلونای شُمو قَسَم خورد که دَزوا مِیدیه، دِراز شُنه، دَ اندازِه روزای که اَسْمو دَ بِلَه زمی اَسته.

۲۲ چُون اگه شُمو تمامِ امزی احکام ره که ما دَز شُمو اَمْر مُونم دَ دِقَتِ دَ جای بَیرید و خُداوند، خُدای خُو ره دوست بَدَنید و دَ مُطابِقِ تمامِ راه ها-و-طَرِیقایِ اَزو رفتار کُنید و دَزو محکم بچسپید، ۲۳ اوخته خُداوند پگِ امزی مِلّت ها ره از پِیشِ رُوی شُمو هِی مُونه و شُمو سِرزمینِ مِلّت های کَثه تر و قوی تر از خود ره تَصْرُف مُونید. ۲۴ دَ هر جای که پای خُو ره بیلید، اَمُو ۱۰:۱۱ دَ جای «دَ زور-و-زَحْمَت خُو» دَ زبونِ عِبْرانی «دَ زور پای خُو» نَوشته یِه، چرکه مُردم دَ مِصر اُو ره دَ وَسِیلِه چَرخ دَ زورِ پای خُو از دریای نیل بُر مُوکد.

جای از شُمو مُوشه؛ سرحدای سرزمین شُمو از بیابو تا لَبنان و از دریا یعنی دریای فَرَات تا دریای غَربی^{۲۵} ادامه پیدا مونه. هیچ کس نَمیته که دَ برابر شُمو مُقاومت کُنه، چراکه خُداوند، خُدای شُمو ترس و وَحْشَت شُمو ره دَ بِلَه تمام مردُم امزُو سرزمی، دَ هر جایی که قَدَم بیلید قرار میدیه، اُمُو رقم که دَز شُمو کُفته.

^{۲۶} اینه، ما امروز دَ پیش رُوی شُمو بَرکت و نالَت ره میلم. ^{۲۷} بَرکت مینگرید، اگه از احکام خُداوند، خُدای خُو که ما امروز دَز شُمو اَمر مُونم، اِطاعت کُنید؛ ^{۲۸} نالَت موشید، اگه از احکام خُداوند، خُدای خُو اِطاعت نَکنید و از راه-و-طریق که ما امروز دَز شُمو اَمر مُونم بگرید و از خُداون دیگه که هرگز نَمیشنختید پیروی کُنید.

^{۲۹} وختیکه خُداوند، خُدای شُمو، شُمو ره دَ سرزمینی که بلده گِرفتون شی داخل موشید بُرد، اوخته بَرکت ره دَ کوه جَریم و نالَت ره دَ کوه عیبال قرار بدید. ^{۳۰} اونا دَ او طرفِ دریای اُرْدُن آسته، طرفِ راهی که آفتو میشیننه، دَ سرزمین کِنعانی های که دَ دَشت زندگی مونه، رُوی دَ رُوی جَلجال دَ نزدیکِ بلوط های مورح. ^{۳۱} اینه، شُمو دَ زودی از دریای اُرْدُن تیر شُدِه داخل مورید تا سرزمینی ره که خُداوند، خُدای شُمو دَز شُمو میدیه تَصَرَف کُنید و غَیبیکه او ره گِرفتید و دَ اُونجی جای-دَ جای شُدید، ^{۳۲} فِکر شُمو بَشه که تمام احکام و دستورای ره که ما امروز دَ پیش رُوی شُمو میلم، دَ جای بیاید.

خُداوند ره دَ جایی عبادت کُنید که او اِنتخاب مونه

۱۲

^۱ اینی دستورا و قانونا ره شُمو دَ سرزمینی که خُداوند، خُدای بابَه کلونای شُمو دَز شُمو دده تا او ره تَصَرَف کُنید، دَ دِقت دَ جای بیاید، یعنی دَ تمام روزای که شُمو دَ رُوی زمی زندگی مُونید. ^۲ شُمو تمام جای های ره که مِلَت ها دَ مَنَه ازوا خُداون خُو ره پرستش مونه، بعد از تَصَرَف کدون سرزمین ازوا کاملاً خَراب کُنید، چی دَ کوه های بلند بَشه، چی دَ بِلَه تپه ها و چی دَ تَی درختای سوز. ^۳ قُربانگاه های ازوا ره بیرو کُنید، سَنُون های پرستشی ازوا ره میدِه کُنید، بُت های اَشیره ازوا ره دَ آتش در بدید و بُت های تراش شُدِه خُداون ازوا ره تَکه-و-پَرچه کُنید و دَ امزی رقم نام های ازوا ره اُزونجی گُم-و-گُل کُنید.

^۴ شُمو خُداوند، خُدای خُو ره دَ امزُو طریقه ها و جای ها پرستش نَکنید، ^۵ بلکه جایی ره که خُداوند، خُدای شُمو از مینکل پَگ طایفه های شُمو دَ عنوانِ جای بُود-و-باش خُو اِنتخاب مونه تا نام خُو ره دَ اُونجی قرار بدیه، اُمُو جای ره طلب کُنید و دَ اُمونجی بورید. ^۶ شُمو قُربانی های سوختنی، قُربانی های دیگه، دَه-یگ ها، هدیه های بلند کَدنی، نذر ها، هدیه های داوطلبانه و اُولباری گله و رمه خُو ره دَ اُمونجی بُرید. ^۷ دَ اُمونجی دَ حُضورِ خُداوند، خُدای خُو بُخورید و شُمو و خانوار شُمو بلده حاصلِ دِست خُو که خُداوند، خُدای شُمو، شُمو ره قد اُزُو بَرکت دده خوشی کُنید.

^۸ شُمو ای رقم رفتار نَکنید، رقمی که مو امروز دَ اینجی رفتار مونی؛ دَ اینجی هر کس هر جای که دَ نظر شی صحیح معلوم شنه، قُربانی مونه. ^۹ شُمو هنوز دَ جای آرام و مُلک-و-زمینی که خُداوند، خُدای شُمو، دَز شُمو میدیه نرسیدید، ^{۱۰} لیکن وختیکه از دریای اُرْدُن تیر شُدِه دَمزُو سرزمی که خُداوند، خُدای شُمو دَ عنوانِ مُلکیت دَز شُمو میدیه جای-دَ جای شُدید، و خُداوند شُمو ره از شَرِ پَگ دُشمنای گرد-و-بَر شُمو آرامی دد و شُمو دَ اَمْنِیت زندگی کدید، ^{۱۱} اوخته دَ امزُو جای که خُداوند، خُدای شُمو اِنتخاب مونه تا نام خُو ره دَز شی قرار بدیه، اینی چیزا ره که دَز شُمو اَمر مُونم بُرید: قُربانی های سوختنی، قُربانی های دیگه، دَه-یگ ها، هدیه های بلند شُدِه و بَهرتَرین حِصَه نذر های خُو ره که بلده خُداوند نذر میگیرید. ^{۱۲} و دَ اُونجی دَ حُضورِ خُداوند، خُدای خُو قد باچه ها و دُخترن خُو، غَلاما و کینزای خُو و قد لاویای که دَ مینکل^b شُمو زندگی مونه، خوشی کُنید، چراکه لاویا دَ مینکل شُمو نَه تقسیم دَره و نَه مُلک. ^{۱۳} فِکر شُمو بَشه که قُربانی های سوختنی خُو ره دَ هر جای که دَ نظر شُمو صحیح معلوم شُد، تقدیم نَکنید، ^{۱۴} بلکه تنها دَ جایی که خُداوند دَ مینکل یکی از طایفه

^a ۱۱:۲۴ یعنی دریای مدیترانه. ^b ۱۲:۱۲ دَ جای «مینکل شُمو» دَ زیون عبرانی «درگه های شُمو» یا «شارای شُمو» نوشته یه.

های شُمو اِنْتِخابِ مُونه، دَ اُونجی قُربانی های سوختنی خُو ره تقدیم کنیید و دَ اُمونجی هر چیزی ره که ما دَز شُمو اَمر مُونم، انجام بَدید.

۱۵ ولے هر وختیکه دِل شُمو شنه، شُمو میتنید دَ تمام منطقه های خُو حیوانا ره حلال کنیید و مُطابقِ بَرکتی که خُداوند، خُداي شُمو دَز شُمو میدیه گوشت شی ره بُوخوید؛ نفرای پاک و ناپاک میتنه اَزو بُوخوره، اُمو رقم که بَز کوهی و آهو ره مُوخوره. ۱۶ مگم خُون ره نَخوید، بلکه او ره مثلِ او دَ زمی لَوو کنیید. ۱۷ پس، دَه-یگِ غَلَه-و-دانه، شِبِرِه انگور و روغون زَبْتُون خُو ره، اُولباری گلّه و رمه خُو ره، نذر های ره که دَ گردون خُو میگیرید، هدیه های داوطلبانه خُو و هدیه های خاص خُو ره دَ منطقه های خُو نَخوید؛ ۱۸ بلکه اونا ره دَ حُضورِ خُداوند، خُداي خُو دَ جایی که خُداوند، خُداي شُمو اِنْتِخابِ مُونه، قد باچه ها و دُخترن خُو، غُلاما و کنیزای خُو و لایوای که دَ مینکل شُمو زندگی مُونه، بُوخوید و بلده چیزای که حاصلِ دِست شُمو آسته، دَ حُضورِ خُداوند، خُداي خُو خوشی کنیید. ۱۹ فکر شُمو بَشه که لایوا ره تا زمانی که دَ سرزمین خُو زندگی مُونید، از یاد خُو نَبَرید.

۲۰ وختیکه خُداوند، خُداي شُمو سرزمین شُمو ره کُته کد، اُمو رقم که وعده کده، و شُمو بَخاهید که گوشت بُوخوید، ازی که دِل شُمو گوشت شُدّه، هر غَیْتیکه دِل شُمو شُد، شُمو میتنید گوشت بُوخوید. ۲۱ اگه جایی که خُداوند، خُداي شُمو اِنْتِخابِ مُونه تا نام خُو ره دَز شی قرار بَدیه، از شُمو دُور بَشه، اوخته از گلّه و رمه خُو که خُداوند دَز شُمو دَدّه، میتنید حلال کنیید، اُمو رقم که دَز شُمو هدایت کدیم؛ و هر چیقس که دِل شُمو شُد دَ منطقه های خُو بُوخوید. ۲۲ اُمو رقم که بَز کوهی و آهو خورده مُوشه، اونا ره ام اُمو رقم بُوخوید؛ نفرای پاک و ناپاک هر دُوی شی میتنه ازوا بُوخوره. ۲۳ مگم احتیاط کنیید که خُون ره نَخوید، چراکه خُون زندگی آسته و شُمو نَباید زندگی ره قد گوشت بُوخوید. ۲۴ خُون ره نَخوید، بلکه رقم او دَ زمی لَوو کنیید. ۲۵ خُون ره نَخوید تا دَ خویی از شُمو و بچکیچای شُمو که بعد از شُمو مییه تمام شنه، چُون شُمو باید تنها کاری ره انجام بَدید که دَ نظرِ خُداوند دُرست آسته.

۲۶ ولے هدیه های مُقَدَس ره که دَ پیش شُمو آسته و نذر های خُو ره باید دَ جایی بَبرید که خُداوند اِنْتِخابِ مُونه. ۲۷ گوشت و خُون قُربانی های سوختنی خُو ره دَ بله قُربانگاهِ خُداوند، خُداي خُو تقدیم کنیید؛ خُون قُربانی های دِیگه شُمو باید دَ بله قُربانگاهِ خُداوند، خُداي شُمو لَوو شنه و گوشت شی ره میتنید بُوخوید. ۲۸ فکر شُمو بَشه که تمام امزی تورا ره که ما دَز شُمو اَمر مُونم بَشنوید و دَ جای بَبرید تا دَ خویی از شُمو و بچکیچای شُمو که بعد از شُمو مییه تمام شنه، چراکه امی کار شُمو دَ نظرِ خُداوند، خُداي شُمو خُوب و دُرست آسته.

۲۹ وختی خُداوند، خُداي شُمو مِلت های ره که بلده بَر کدونِ ازوا مورید، از پیش رُوی شُمو نابود کد و شُمو اونا ره هی کده دَ سرزمینِ ازوا جای-د-جای شُدید، ۳۰ اوخته هُوش خُو ره بَگیرید تا بعد ازی که اونا از پیش رُوی شُمو نابود شُد، دَ دام نَفْتید و ازوا تَقْلیدِ نَکنیید و دَ باره خُدايونِ ازوا تحقیقِ نَکنیید که بَگَید، 'ای مِلت ها چی رقم خُدايونِ خُو ره عِبادتِ مُوکد که مو ام اُمو رقم کنی. ۳۱ وختی خُداوند، خُداي خُو ره عِبادتِ مُونید، او رقم کارا ره نَکنیید که اونا مُونه، چُون هر چیزی که دَ نظرِ خُداوند زشت آسته و از شی بد مُوبره، اونا بلده خُدايونِ خُو انجام میدیه. اونا حتی باچه ها و دُخترن خُو ره بلده خُدايونِ خُو دَ آتشِ دَر میدیه. ۳۲ هر چیزی ره که ما دَز شُمو اَمر مُونم، دَ دَقّت انجام بَدید؛ دَزو چیزی اضافه نَکنیید و نه ام ازو چیزی کم کنیید.

اخطار د باره پرستش خدایون دیگه

۱۳

اگه یگ نبی یا نفری که د وسیله خاو پیشگوی مونه د مینکل شمو پیدا شنه و بلده شمو د باره یگ معجزه یا چیز عجیب خبر بدیه^۲ و امو معجزه یا چیز عجیب که د باره شی دز شمو خبر دده، رُخ بدیه، و او بگیه: 'بیید از خدایون دیگه پیروی کنی و اونا ره پرستش کنی،' خدایونی ره که شمو هیچ نمینخشید،^۳ شمو باید د تورای امزو نبی یا نفری که خاو دیده، گوش ندید، چراکه خداوند، خدای شمو، شمو ره امتحان مونه، تا بدنه که آیا شمو خداوند، خدای خو ره قد تمام دل و تمام جان خو دوست میدنید یا نه؟^۴ شمو باید از خداوند، خدای خو پیروی کنید و تنها ازو بترسید؛ شمو باید احکام ازو ره د جای بیرید و از اید ازو شنید؛ شمو باید او ره عبادت کنید و دزو محکم بچسپید.^۵ و امو نبی یا نفری که خاو دیده، باید کشته شنه، چراکه او د خلاف خداوند، خدای شمو که شمو ره از سرزمین مصر برو آورد و از جایی که غلام بودید آزاد کد تورای فتنه‌انگیز گفته تا شمو ره از راه-و-طریقی که خداوند، خدای شمو دز شمو امر کده که مطابق ازو رفتار کنید بر کنه. دمزی رقم شرارت ره از مینکل خو پاک کنید.

اگه برار تو که باچه آبه تو آسته یا باچه و دختر تو یا خاتون تو که د بغل تو آسته و یا رفیق جانبرابر تو، تو ره تاشکی گپ بدیه و بگیه، 'بیه که بوری و خدایون دیگه ره پرستش کنی،' خدایونی ره که نه خود تو مینخشی و نه بابه کلونای تو میشنخت،^۷ خدایون ملت های ره که د گرد-و-بر شمو آسته، چی د نزدیک تو، چی از تو دور و چی از یگ گوشه زمی تا دیگه گوشه شی،^۸ تو باید راضی نشنی و د توره ازو گوش ندی. د بله ازو رحم نکو و دزو دل نسوزن و گناه ازو ره تاشه نکو،^۹ بلکه او ره حتماً بکش؛ دست از تو باید اول بلده کشتون ازو دراز شنه و بعد ازو دست تمام قوم.^{۱۰} او ره سنگسار کو تا بمره، چون او کوشش کده که تو ره از خداوند، خدای تو روی-گردو کنه، امزو که تو ره از سرزمین مصر، از جایی که غلام بودی برو آورد.^{۱۱} اوخته تمام قوم اسرائیل میشنوه و ترس موخوره و دیگه هیچ کس ای رقم شرارت ره د مینکل شمو انجام نمیدیه.

اگه د باره یکی از شارای که خداوند، خدای شمو بلده بود-و-باش دز شمو میدیه بشنوید^{۱۳} که نفرای شیر از مینکل شمو باله شده و باشنده های شار ره گمراه کده مویه: 'بیید که بوری و خدایون دیگه ره عبادت کنی،' خدایونی ره که شمو نمینخشید،^{۱۴} اوخته شمو تحقیق و کنج-و-کاو کده ای توره ره خوب بررسی کنید. اگه ای توره راست ثابت شد که امی رقم کار نفرت-انگیز د مینکل شمو انجام شده،^{۱۵} اوخته شمو حتماً باشنده های امزو شار ره قد دم شمشیر بزید و امو شار ره قد تمام چیزای که د مینه شی آسته کاملاً نابود کنید، حتی چارپایای شی ره ام قد دم شمشیر بزید.^{۱۶} بعد ازو تمام ولجه شی ره د مینه شار د یگ میدانی جم کنید و شار ره قد تمام ولجه شی د عنوان هدیه سوختنی بلده خداوند، خدای خو د آتش کاملاً در بدید. امو شار بلده همیشه یگ خرابه بمنه و هرگز دوباره آباد نشنه.^{۱۷} امو چیزای که بلده نابود شدو جم شده، هیچ چیز شی د دستای شمو نبشه، تا خداوند از قار خو بشینه و د بله شمو رحم و دلسوزی کنه و تعداد شمو ره کلو کنه، امو رقم که د بابه کلونای شمو قسم خورده بود.^{۱۸} وختیکه شمو از اید خداوند، خدای خو شنید و پگ احکام ازو ره که ما امروز دز شمو امر مونم نگاه کنید و چیزای ره که د نظر خداوند، خدای شمو درست آسته، د جای بیرید، وعده خداوند بلده شمو پوره موشه.

چیزای پاک و نجس

۱۴

اگه شمو بچکیچای خداوند، خدای خو آستید، پس د غیت ماتم بلده مرده ها، خودون خو ره زخمی نکنید و مینکل چیمای خو ره کل نکنید؛^۲ چون شمو بلده خداوند، خدای خو یگ قوم مقدس آستید و خداوند شمو ره بلده خو انتخاب کده تا از مینکل پگ قوم های که د روی زمی آسته، قوم خاص ازو بشید.

۳ شمو هیچ چیز نجس ره نخورید. ۴ حیوانای ره که شمو خورده میتنید، اینیا آسته: گاو، گوسپو و بز، ۵ آهو، بز کوهی، آهو بره، بز وحشی، گوزن، گاو وحشی و قوچ کوهی. ۶ هر حیوان که سُم شی شق بشه، یعنی دوشق بشه و نشقار کنه، از مینکل حیوانا او ره میتنید بخورید. ۷ لیکن از مینکل حیوانای که نشقار مونه یا سُم شی دوشق آسته، اینیا ره نخورید: اشتر، خرگوش و تولی، چراکه اونا نشقار مونه، و له سُم ازوا دوشق نییه؛ اونا بلده شمو نجس آسته. ۸ خوک اگرچه سُم شی دوشق آسته، و له نشقار نمونه، او بلده شمو نجس آسته. پس گوشت امزی حیوانا ره نخورید و د لاش امزیا دست نزنید. ۹ از مینکل پگ زنده جانای که د آو آسته، هر زنده جان که شاپر و فلس^a دره میتنید بخورید. ۱۰ لیکن زنده جانای ره که شاپر و فلس ندره نخورید؛ اونا بلده شمو نجس آسته.

۱۱ هر رقم مرغکوی پاک ره شمو میتنید بخورید. ۱۲ لیکن اینیا ره نخورید: بُرگج، لاشخور، لاشخور ریشتو، ۱۳ شاهین، پشت سرخگ، باشه هر رقم شی که بشه، ۱۴ زاغ هر رقم شی که بشه، ۱۵ شتر مرغ، مرغ دریایی، کله خورک، باز هر رقم شی که بشه، ۱۶ بوم ریزگک، بوم کنه، بوم سفید، ۱۷ قوطو، لاشخور مصری، قاز، ۱۸ لگ لگ، کلنگ هر رقم شی که بشه، پوپوک و شاپرگ چرمی. ۱۹ تمام اوخلی های بالدار بلده شمو نجس آسته؛ اونا نباید خورده شنه. ۲۰ لیکن زنده جانای بالدار که پاک آسته، اونا ره میتنید بخورید.

۲۱ هیچ جاندار خود مرده ره نخورید؛ او ره د بیگنه که د شارای شمو زندگی مونه بدید تا بخوره، یا د یگ بیگنه مسافر سودا کنید، چراکه شمو بلده خداوند، خدای خو یگ قوم مقدس آستید. امچنان بزغله ره د شیر آبه شی پخته نکنید.

د باره ده-یگ

۲۲ ده-یگ تمام حاصلات زمین خو ره که سالانه از زمی د دست مییه، حتماً جدا کنید. ۲۳ و د حضور خداوند، خدای خو د جایی که او انتخاب مونه تا نام خو ره د اونجی قرار بدیه، ده-یگ غله، شیره انگور و روغون خو ره قد اولباری گله و ربه خو بخورید، تا یاد بگیریید که همیشه از خداوند، خدای خو ترس داشته بشید. ۲۴ لیکن اگه راه بلده شمو د اندازه دور بشه، که ده-یگ ره برده تنید، یعنی جایی ره که خداوند، خدای شمو انتخاب مونه تا نام خو ره د اونجی قرار بدیه بلده شمو دور بشه، اوخته غیبیکه خداوند، خدای شمو، شمو ره برکت دد، ۲۵ امو ده-یگ ره د نقره سودا کنید و نقره ره د دست خو گرفته د جایی که خداوند، خدای شمو انتخاب مونه بوریید. ۲۶ د اونجی قد نقره هر چیزی که دل شمو شد بخریید: گاو، گوسپو، شراب انگور، شراب های دیگه، و هر چیز دیگه که خوش شمو آمد؛ و د حضور خداوند، خدای خو خودون شمو قد خانوار خو بخورید و خوشی کنید. ۲۷ و لاویای ره که د شارای شمو زندگی مونه، از یاد نبرید، چراکه اونا د مینکل شمو تقسیم و ملک ندره.

۲۸ د آخر هر سه سال، یعنی د سال سیوم تمام ده-یگ حاصلات خو ره بیرید و د شارای خو ذخیره کنید ۲۹ تا لاویا که د مینکل شمو تقسیم و ملک ندره و بیگنه گو، یتیم و خاتونوی بیوه که د شارای شمو آسته، آمده بخوره و سیر شنه، و خداوند، خدای شمو، شمو ره د تمام کارای دست شمو که انجام میدید، برکت بدیه.

سال بخشیدون قرض ها

۱ د آخر هر هفت سال باید قرض ها ره بخشش کنید. ۲ و طریقه بخشیدون قرض اینی آسته: هر قرض دهنده که د همسایه خو قرض دده بشه، باید بخشش کنه و از همسایه یا برار اسرائیلی خو قرض خو ره طلب نکنه، چراکه

۱۵

^a ۱۴:۹ «فلس» امو چیزای جلجلی ره مویگه که د روی پوست ماهی آسته. ^b ۱۴:۱۶ بوم یعنی بخشگر یا بیقوش.

بخشیدونِ قرض از طرفِ خداوند اعلان شده. ^۳ از بیگنه میتنی که قرض خو ره طلب کنی، لیکن قرض تو که د بِلِه برارِ اسرائیلی تو بشه، باید ازو دست باله کنی. ^۴ یقیناً د مینکل شمو هیچ نفرِ محتاج وجود نمیدشته بشه، چون خداوند، خدای شمو، حتماً شمو ره د امزو سرزمی که د عنوانِ ملکیت دز شمو میدیه تا او ره تصرف کنی، برکت میدیه، ^۵ د شرطی که از آید خداوند، خدای خو شنید و تمام امزی احکام ره که ما امروز دز شمو امر مؤم د دقت د جای بیرید. ^۶ چون خداوند، خدای شمو، امو رقم که دز شمو گفته، شمو ره برکت میدیه و شمو د ملت های کلو قرض میدید، لیکن از هیچ کس قرضدار نموشید؛ و شمو د بِلِه ملت های کلو حکمرانی مونی، لیکن اونا د بِلِه از شمو حکمرانی نمونه.

^۷ اگه د مینکل شمو یکی از برارونِ اسرائیلی شمو د یکی از شارای شمو د سرزمینی که خداوند، خدای شمو دز شمو میدیه، محتاج بشه، دل خو ره سخت نکنید و دست خو ره د روی برارِ محتاج خو بسته نگیرید، ^۸ بلکه دست خو ره واز بگیرید و سخاوتمندانه د اندازه احتیاج شی بلده ازو قرض بدید. ^۹ احتیاط کنی که ای فکر فاسد ره د دل خو راه ندید که بگید: 'سالِ هفتم، سالِ بخشیدونِ قرض ها نزدیک آسته،' و د برابرِ برارِ محتاج خو تنگ نظر شنید و دزو هیچ چیز ندید. اگه ایطور کنی، او د پیشِ خداوند د خلافِ شمو ناله-و-فریاد مونه و ای بلده شمو گناه حساب موشه. ^{۱۰} دزو سخاوتمندانه قرض بدید و از ددونِ قرض دل شمو غمگی نشنه، چراکه د عوضِ امزی کار خداوند، خدای شمو، شمو ره د تمام کارای شمو که بلده انجام شی دست دراز کنی، برکت میدیه. ^{۱۱} ازی که آدم محتاج هیچ غیت از زمی گم نموشه، امزی خاطر ما دز شمو امر مؤم که د روی برارِ غریب و محتاج خو که د سرزمین شمو زندگی مونه، دست خو ره واز بگیرید.

^{۱۲} اگه از جم برارو و خوارونِ اسرائیلی تو یگ مردِ عبرانی یا خاتونِ عبرانی دز تو سودا شد، او شش سال تو ره خدمت کنه و د سالِ هفتم تو باید او ره از پیشِ خو آزاد کنی. ^{۱۳} و غیتیکه او ره از پیشِ خو آزاد مونی، او ره باید دستِ خالی ریی کنی، ^{۱۴} بلکه از گله خو، خرمونجوی خو و چرخشتِ انگور^{۱۵} خو سخاوتمندانه دزو بدی؛ آره، از چیزای که خداوند، خدای تو، تو ره برکت دده، دزو بدی. ^{۱۵} د یاد تو بشه که تو د سرزمینِ مصر غلام بودی و خداوند، خدای تو، تو ره آزاد کد؛ امزی خاطر ما امروز ای حکم ره دز تو میدیم. ^{۱۶} لیکن اگه غلام بگیه، 'ما از پیشِ تو نمورم،' بخاطری که او خود تو و خانوار تو ره دوست دره و وخت شی قد از تو خوش تیر شده، ^{۱۷} اوخته یگ دروش ره بگیر و نرمی گوش شی ره د درگه چسپنده سلاخ کو و او بلده همیشه غلام تو موشه. قد کنیز خو ام عین کار ره بکو. ^{۱۸} وختیکه غلام خو ره از پیشِ خو آزاد مونی باید د نظر تو سخت نخوره، چون او مدتِ شش سال تو ره خدمت کده، که دو برابرِ مزدِ یگ مزدورکار موشه. و خداوند، خدای تو، تو ره د پگ کارای تو برکت میدیه.

تقدیم کدونِ اولباری چارپایا

^{۱۹} تمام اولباری های نر ره که د گله و رمه شمو زیده موشه بلده خداوند، خدای خو جدا کنی؛ د بِلِه اولباری گاو خو کار نکنی و پاشم اولباری گوسپون خو ره کل نکنی. ^{۲۰} اونا ره هر سال د حضورِ خداوند، خدای خو د جایی که خداوند انتخاب مونه، شمو و خانوار شمو بخورید. ^{۲۱} لیکن اگه حیوان عیبی بشه، یعنی لنگ یا کور بشه و یا یگو عیب دیگه داشته بشه، او ره د حضورِ خداوند، خدای خو حلال نکنی، ^{۲۲} بلکه او ره د منه شارای خو بخورید؛ نفر پاک و ناپاک میتنه ازو بخوره، امو رقم که آهو بره یا آهو ره موخورید. ^{۲۳} لیکن خونِ ازو ره نخورید، بلکه او ره رقمِ او د زمی لوو کنی.

^{۱۴:۱۵} د او زمان مردم د هر باغ انگور یگ حوضچه بلده انگور لعه کدو میکنند، تا شیره انگور ره بر کنه. امو حوضچه «چرخشت» نام دشت.

عیدِ پَصَح

۱۶

۱ ماهِ اَبِیب^۱ ره نگاه کُنید و عیدِ پَصَح ره بلده خُداوند، خُداى خُو برگزار کُنید، چراکه دَ ماهِ اَبِیب خُداوند، خُداى شُمو، شُمو ره از مِصر دَ غَیتِ شاو بُرو اُورد.† ۲ پس قُربانى پَصَح ره از رمه و گله خُو بلده خُداوند، خُداى خُو دَ جایی که خُداوند اِنتِخاب مونه تا نام خُو ره دَ اُونجی قرار بدیه، حلال کُنید. ۳ قد اَزو هیچ چیز خِیمِرمایه تُو نَخورید؛ بلده هفت روز نانِ فطیر بَخورید، یعنی نانِ سختی-و-مُشَقَّت، چراکه شُمو از سرزمینِ مِصر دَ عَجَله بُر شُدید؛ ای کار ره کُنید تا روز بُر شُدون خُو ره از سرزمینِ مِصر دَ تمام روزای زندگی خُو دَ یاد دَشته بشید. ۴ پس بلده هفت روز دَ تمام مُلک شُمو هیچ خِیمِرمایه دیده نَشَنه و از حیوانی که دَ شامِ روز اولِ حلال مُونید، هیچ گوشت شی تا صُبح باقی نَمَنه. ۵ شُمو قُربانى پَصَح ره دَ هیچ کُدم از شارای خُو که خُداوند، خُداى شُمو دَز شُمو میدیه، حق نَدَرد که حلال کُنید؛ ۶ بلکه قُربانى پَصَح ره دَ جایی که خُداوند، خُداى شُمو اِنتِخاب مونه تا نام خُو ره دَ اُونجی قرار بدیه، دَ غَیتِ شام دَ وختِ اَفَتُو شِشتو حلال کُنید، چُون شُمو دَ غَیتِ شام از مِصر بُر شُدید. ۷ او ره دَ اَمَزو جای که خُداوند، خُداى شُمو اِنتِخاب مونه، پُخته کده بَخورید و صَباح گاه باله شُده پس دَ خِیمه های خُو بورید. ۸ بلده شَش روز نانِ فطیر بَخورید و دَ روزِ هفتم بلده خُداوند، خُداى خُو یگ جلسِه مُقَدَّس برگزار کُنید، دَمَزو روز هیچ کار نَکُنید.

عیدِ هفته ها

۹ هفت هفته ره بلده خُو حساب کُنید؛ حسابِ هفت هفته ره از غَیتی بَگیرید که قد داس دَرُو کدونِ حاصِلاتِ خُو ره شروع مُونید.† ۱۰ اوخته عیدِ هفته ها ره بلده خُداوند، خُداى خُو برگزار کده هدیه داوطلبانه خُو ره دَ اندازه بَرکتی که خُداوند، خُداى شُمو دَز شُمو دده، تقدیم کُنید ۱۱ و دَ حُضورِ خُداوند، خُداى خُو دَ جایی که او اِنتِخاب مونه تا نام خُو ره دَ اُونجی قرار بدیه خوشی کُنید: خودون شُمو، باچه های شُمو، دُخترن شُمو، غُلام شُمو، کَنیز شُمو، لاویای که دَ شارای شُمو زندگی مونه، بیگنه گو، یَتیما و خاتونوی بیوه که دَ مینکل شُمو زندگی مونه. ۱۲ دَ یاد خُو بَیرید که دَ مِصر غُلام بُودید، پس امی احکام ره دَ دَقَت دَ جای بَیرید.

عیدِ چَپری ها

۱۳ عیدِ چَپری ها ره بعد از جم کدونِ حاصِلاتِ خُو از خرموجای و چرخُشتِ انگور بلده هفت روز برگزار کُنید. # ۱۴ دَ عیدِ خُو خوشی کُنید: شُمو، باچه های شُمو، دُخترن شُمو، غُلام شُمو و کَنیز شُمو، و امچنان لاویا، بیگنه گو، یَتیما و خاتونوی بیوه که دَ شارای شُمو زندگی مونه. ۱۵ هفت روز ره بلده خُداوند، خُداى خُو دَ جایی که او اِنتِخاب مونه عیدِ بَگیرید، چُون خُداوند، خُداى شُمو، شُمو ره دَ پَگِ حاصِلاتِ و دَ تمام کارای دِست شُمو بَرکت میدیه و شُمو کلو خوشحال موشید. ۱۶ سالِ سِه دفعه پَگِ مَرَد-و-باچه های شُمو باید دَ حُضورِ خُداوند، خُداى شُمو دَ جایی که او اِنتِخاب مونه حاضر شُنه: دَ عیدِ فطیر، دَ عیدِ هفته ها و دَ عیدِ خِیمه ها. هیچ کس دِست-خالی دَ حُضورِ خُداوند حاضر نَشَنه. ۱۷ هر کُدم شُمو باید دَ اندازه وس-و-توان خُو هر قدر که خُداوند، خُداى شُمو دَز شُمو بَرکت دده، هدیه بدید.

۱۶:۱ ماهِ اَبِیب یعنی ماهِ حَمَل.

† ۱۶:۱ خروج - ۱۲:۱:۳ - ۱۳:۴ † ۱۶:۹ لاویا - ۲۳:۱۵۲۱ # ۱۶:۱۳ لاویا - ۲۳:۳۴۴۳

تعیین کردن قاضی ها

^{۱۸} قاضی ها و کتبه کلونا ره د تمام شارای که خداوند، خدای شمو دز شمو میدیه د هر طایفه خو تعیین کنيد تا اونا مردم ره عادلانه قضاوت کنه. ^{۱۹} قضاوت ره د نفع هیچ کس تغییر ندید، طرفداری نکنید و رشوت نگیرید، چراکه رشوت چیمای دانابو ره کور مونه و تورای آدمای عادل ره کج مونه. ^{۲۰} تنها و تنها از عدالت پیروی کنید تا زنده بمانید و سرزمینی ره که خداوند، خدای شمو دز شمو میدیه، صاحب شنید.

بُت پرستی نکنید

^{۲۱} هیچ رقم چپو ره د عنوان بُت آشیره^b د پالوی قربانگاهی که بلده خداوند، خدای خو جور مونیید، ایستلجی نکنید؛ ^{۲۲} و ستون های پرستشی بلده خو ایستلجی نکنید، چراکه خداوند، خدای شمو ازوا نرفت دره.

^۱ شمو باید بلده خداوند، خدای خو گاو یا گوسپونی ره که عیب یا یگو چیزی بد^b داشته بشه، قربانی نکنید، چراکه او کار د پیش خداوند، خدای شمو نرفت انگیز آسته.

^۲ اگه د مینکل شمو د یکی از شارای شمو که خداوند، خدای شمو دز شمو میدیه، یگ مرد یا خاتو پیدا شنه که د نظر خداوند، خدای شمو شرارت-و-بدی کنه، یعنی عهد ازو ره میده کنه^۳ و رفته خدایون دیگه ره پرستش و سجده کنه، چی آفتو و ماهتو بشه یا دیگه لشکر آسمو^c که ما پرستش ازوا ره امر نکدیم،^۴ و دز شمو خبر دده شنه یا شمو د باره ازو بشنویید، اوخته خوب تحقیق کنید. اگه راست بود و ثابت شد که امی کار نرفت انگیز د اسرائیل انجام شده،^۵ اوخته امو مرد یا خاتو ره که امی شرارت-و-بدی ره کده، از درگه شار خو برو بیرید و امو مرد یا خاتو ره سنگسار کنید تا بمره. ^۶ امو نفر که محکوم د مرگ آسته، د شاهدهی دو یا سه شاهد باید کشته شنه؛ لیکن د شاهدهی یگ نفر نباید کشته شنه. ^۷ دستای شاهدا باید اول بلده کشتون امرو نفر باله شنه و بعد ازو دستای یگ مردم. د امزی رقم شرارت-و-بدی ره از مینکل خو پاک کنید.

قضاوت قاضی ها و پیشوایو

^۸ اگه یگو قضیه د پیش شمو مییه که قضاوت کردن شی بلده شمو غدر سخت بشه، بطور مثال د باره خونی که قصداً ریختنده شده و خونی که سهواً، د باره دو دعوا کونده و یا د باره لت کونده و لت خورنده، یعنی د باره قضیه های دعوا که د شارای شمو رخ میدیه، اوخته شمو باله شده دمرو جای بورید که خداوند، خدای شمو انتخاب مونه. ^۹ د پیش لایبای که پیشوا آسته و پیش قاضی که د امرو روزا قضاوت مونه بورید و مشوره کنید؛ اونا فیصله خو ره د باره امرو قضیه دز شمو اعلان مونه. ^{۱۰} شمو مطابق فیصله که اونا امرو جای انتخاب کده خداوند دز شمو اعلان موکنه، رفتار کنید. هوش خو ره بگیریید که مطابق هر هدایتی که اونا دز شمو میدیه، عمل کنید. ^{۱۱} شمو باید مطابق حکم شریعت که اونا بلده شمو بیان مونه و مطابق قضاوتی که دز شمو اعلان موکنه، رفتار کنید؛ از فیصله که اونا دز شمو اعلان مونه طرف راست یا چپ تاو نخورید. ^{۱۲} هر کسی که از روی کبر-و-غرور از آید پیشوای که د حضور خداوند، خدای شمو بلده خدمت د اونجی ایسته موشه یا از آید قاضی نموشه، او باید کشته شنه. د امزی رقم شرارت-و-بدی ره از اسرائیل پاک کنید. ^{۱۳} اوخته یگ قوم ای ره میشنوه و ترس موخوره و دیگه از روی کبر-و-غرور رفتار نمونه.

^a ۱۶:۲۱ آشیره یگ بت چوبی بود که شکل خاتو ره دشت. ^b ۱۷:۱ مثلاً خصی شده بشه. ^c ۱۷:۳ مقصد از «لشکر آسمو» آفتو، ماهتو و ستاره ها آسته.

مُقَرَّرَاتِ بَلَدِهِ پادشاه

^{۱۴} وختی د سرزمینی که خُداوند، خُداى شُمو دز شُمو میدیه، داخل شُنید و او ره تَصْرُف کده دزُو جای-دجای شُنید و بُگید، 'رَقْمِ پَگِ مِلَّتِ هَای که د گِرد-و-بَر مو آسته مو ام یگ پادشاه د بِلِه خُو تَعیین مونی،' ^{۱۵} اوخته شُمو باید پادشاهی ره که خُداوند، خُداى شُمو اِنْتِخاب مونه د بِلِه خُو تَعیین کُنید. شُمو باید یکی از بَرارونِ اِسْرَائیلی خُو ره د بِلِه خُو پادشاه تَعیین کُنید؛ کُدَم نَفَرِ بَیگَنه ره که از جَمِ بَرارونِ اِسْرَائیلی شُمو نَبیه د بِلِه خُو تَعیین نَکُنید. ^{۱۶} لیکن او باید اَسپ های کَلو بَلَدِه خُو جَم نَکنه و قَوْم ره دُوباره د مِصر رَی نَکنه تا بَلَدِه شی اَسپ های کَلو بَیره، چُون خُداوند دز شُمو کُفته، 'هَرگِز دُوباره دزُو راه نَرُود.' ^{۱۷} اَمچنان او باید بَلَدِه خُو خاتونوی کَلو نَگیره، نَشْنه که دِل شی گُمراه شُنه. او باید طَلّا و نُفَره کَلو ام بَلَدِه خُو جَم نَکنه. ^{۱۸} وختیکه او د بِلِه تَخْتِ پادشاهی خُو شِشت، او باید یگ نُسَخه امزی شریعت ره د یگ طومار از رُوی نُسَخه اَصلی که د پِیشِ لاویای پِیشوا آسته بَلَدِه خُو نَوشته کُنه. ^{۱۹} اَمو نُسَخه د پِیشِ اَزُو بَشَه و او د تَمامِ روزای زِندگی خُو او ره خاندنه بوره تا یاد بَگیره که از خُداوند، خُداى خُو بَترسه و پَگِ تَورای امزی شریعت و امزی احکام ره د دِقَت د جای بَیره، ^{۲۰} تا د دِلِ اَزُو د برابرِ بَرارونِ اِسْرَائیلی شی غُرور پَیدا نَشْنه و امزی احکامِ طرفِ راست یا چَپ تاو نَخوره و تا او و اولادِه شی بَلَدِه مَدَّتِ کَلو د مَمَلکَتِ خُو د اِسْرَائیلِ پادشاهی کُنه.

حقِ لاویا و پیشوايو از هدیه ها

۱۸ ^۱ لاویای پِیشوا، بَلْکِه تَمامِ طایفه لاوی د اِسْرَائیلِ تَقسیم و مُلک نَدَشته بَشَه. اونا مِیْتَنه از هدیه های خاصِ خُداوند که تَقسیمِ ازوا آسته بَخوره. ^۲ پس اونا باید د مینکلِ بَرارونِ اِسْرَائیلی خُو مُلک-و-زَمی نَدَشته بَشَه، چَراکه حَقِ خُداوند تَقسیمِ^۳ ازوا آسته، اَمو رَقْم که دزوا کُفته. ^۳ از طرفِ مَرْدَم، یعنی از طرفِ کَسای که گاویا گوسپو ره قُربانی مونه حَقِ پِیشوايو اینیا آسته: قَی، کَله و شَکْمَه؛ اونا اَمی حِصّه ها ره د پِیشوايو پدیه. ^۴ اَمچنان از حاصِلِ نَوِ عَله و شَرابِ اَنگُور و رِوَعونِ زَبْتُونِ خُو و از اوّلینِ پاشَمِ گوسپونِ خُو دزوا پدیه، ^۵ چَراکه خُداوند، خُداى شُمو اونا ره از مینکلِ پَگِ طایفه های شُمو اِنْتِخاب کده تا اونا و باچه های ازوا همیشه د نامِ خُداوند بَلَدِه خِدْمَتِ ایسته شُنه. ^۶ اگه یگ لاوی از یکی از شارای شُمو یعنی از هر جایى که او د اِسْرَائیلِ زِندگی مونه بُر موشه و د خوشِ دِلِ خُو د جایى که خُداوند اِنْتِخاب مونه مِییه، ^۷ و د نامِ خُداوند، خُداى خُو خِدْمَتِ مونه، رَقْمی که دِیگه بَرارونِ لاوی شی د اُنَجی د حُصُورِ خُداوند بَلَدِه خِدْمَتِ ایسته موشه، ^۸ اوخته او مِیْتَنه از خوراکِ ها مساویانه بَخوره؛ عایدی که از سَودا کدُونِ جايدادِ بابه کَلونای شی دزُو مِیرسه، حِسابِ شی جدا یه.

اخطار د باره کارای نفرت انگیز

^۹ وختی د سرزمینی که خُداوند، خُداى شُمو دز شُمو میدیه داخل شُدید، شُمو کارای نفرت انگیزِ امزُو مِلَّتِ ها ره یاد نَگیرید و ازوا تَقْلیدِ نَکُنید. ^{۱۰} د مینکلِ شُمو باید هیچ کس پَیدا نَشْنه که باچه یا دُخترِ خُو ره د آتِشِ قُربانی کُنه؛ و پالگر، غَیبِگوى، رَمَلِ انداز، جادُوگر، ^{۱۱} تَعویدِ نَویس، کسی که جِنیاتِ یا ارواحِ ره حاضِر مونه و از مُرده ها مَشورَه مِیگیره ام د مینکلِ شُمو نَشَه. ^{۱۲} چُون هر کسی که امی کارا ره انجامِ پدیه، او د نَظَرِ خُداوند نَجَسِ آسته؛ از خاطِرِ امزی کارای نفرت انگیزِ خُداوند، خُداى شُمو اونا ره از پِیشِ رُوی شُمو هَی مونه. ^{۱۳} شُمو باید د پِیشِ خُداوند، خُداى خُو بَی عَیبِ بَشَید. ^{۱۸:۲} ازى که لاویا تَقسیمِ مُلک-و-زَمی نَدَشْت، خُداوند د یازده طایفه دِیگه اِسْرَائیلِ اَمر کد که هدیه ها و ده-یگ های خُو ره که حَقِ خُداوند آسته د لاویا پدیه تا اَمو چِیزا تَقسیمِ ازوا بَشَه.

۱۴ امی ملّت های ره که شُمو هی مُنید، اونا د توره پالگرا و غیبگیا گوش میدیه، لیکن خُداوند، خُداى شُمو دز شُمو اجازه نمیدیه که امو کار ره کنید.

وعده ظهور یگ نبی رقم موسی

۱۵ خُداوند، خُداى شُمو از مینکل شُمو، از جم برارون شُمو یگ پیغمبر ره که رقم ازمه آسته مقرر مونه؛ شُمو باید د توره ازو گوش بدید. ۱۶ ای مطابق چیزی آسته که خودون شُمو د کوه حوریب، د روزی که جم شده بودید، از خُداوند، خُداى خُو خاهش کدید و گفتید: 'مو دیگه نمیتنی آواز خُداوند، خُداى خُو ره بشنوی و ای آتش بزرگ ره بگری، نشنه که بمری.' ۱۷ اوخته خُداوند دز مه گفت: 'چیزی ره که اونا گفته، خوب آسته. ۱۸ ما یگ نبی ره بلده ازوا از مینکل برارون ازوا مقرر مونم که رقم ازتویه و ما تورای خُو ره د دان ازو میندزم و هر چیزی ره که دزو امر کنم، او دزوا نقل مونه. ۱۹ هر کسی که د تورای ازمه که امو نبی د نام ازمه مویگه، گوش ندیه، ما خود مه ازو بازخواست مونم. ۲۰ لیکن پیغمبری که خودسرانه د نام ازمه توره بگیه، د حالیکه ما دزو امر نکدیم که توره بگیه، یا پیغمبری که د نام خُداون بیگنه توره بگیه، باید کشته شه. ۲۱ شُمو شاید د دل خُو بگوید: 'مو چطور میتنی پی ببری که یگ توره ره خُداوند نگفته؟' ۲۲ وختیکه یگ نبی د نام خُداوند توره بگیه و امو چیز واقع نشنه و حقیقت پیدا نکنه، او توره آسته که خُداوند نگفته، بلکه امو پیغمبر او ره خودسرانه گفته. پس ازو نترسید.

شارای پناهگاه

۱ وختیکه خُداوند، خُداى شُمو ملّت های ره که سرزمین ازوا ره دز شُمو میدیه نابود کد و شُمو اونا ره هی کدید و د شارا و خانه های ازوا جای-د-جای شُدید، ۲ اوخته سه شار ره د سرزمینی که خُداوند، خُداى شُمو د عنوان ملکیت دز شُمو میدیه، بلده خُو جدا کنید. ۳ فاصله سرحد ره اندازه کنید و سرزمینی ره که خُداوند، خُداى شُمو د عنوان ملکیت دز شُمو میدیه سه تقسیم کنید تا د هر تقسیم یگ شار پناهگاه بشه و نفر قاتل بتنه د اونجی دوتا کنه. ۴ ای دستور-العمل د باره قاتلی آسته که میتنه د اونجی دوتا کنه تا زنده بمانه: هر کسی که یگو نفر ره سهواً بکشه و از پیش قد ازو دشمنی ندشته بشه میتنه د اونجی دوتا کنه. ۵ فرض کنید که یگ نفر قد همسایه خُو بلده درخت زدو د جنگل موره و امی که دست خُو ره باله مونه که درخت ره قد تور قطع کنه، تور از دسته خُو بر شده د همسایه شی موخوره و او کشته موشه. پس او میتنه که د یکی امزو شارا دوتا کنه و زنده بمانه. ۶ اگه تنها یگ شار پناهگاه دشته بشید و فاصله غدر کلو بشه، امکان دره که انتقام گیرنده خون د غیت خون گرمی خُو قاتل ره دمال کنه و او ره گیر کده بکشه، د حالیکه او سزاوار مرگ نبوده، چون از پیش قد ازو دشمنی ندشته. ۷ امزی خاطر ما دز شُمو امر کدم که سه شار ره بلده خُو جدا کنید.

۸ خُداوند، خُداى شُمو سرحدای شُمو ره پراخ مونه امو رقم که د بابه کلونای شُمو قسم خورده، و پگ سرزمینی ره که د بابه کلونای شُمو وعده کدد دز شُمو میدیه، ۹ د شرطی که شُمو تمام امزی احکام ره که ما امروز دز شُمو امر مونم نگاه کده د جای بیرید و خُداوند، خُداى خُو ره دوست بدید و همیشه مطابق راه-و-طریق ازو رفتار کنید. وختیکه ای کار شد، اوخته شُمو سه شار دیگه ام د بله امزی سه بلده خُو اضافه کنید، ۱۰ تا خون نفر بیگناه د سرزمینی که خُداوند، خُداى شُمو د عنوان ملکیت دز شُمو میدیه، ریختنده نشنه و خون کس د گردون شُمو نبشه.

۱۱ لیکن اگه یگو کس قد یگ نفر دشمنی دشته بشه و د کمین ازو ششته د بله ازو حمله کنه و او ره بزنه تا بمره و خود شی د یکی امزو شارا دوتا کنه، ۱۲ اوخته ریش سفیدای شار شی نفر ری کده او ره ازونجی بگیره و د دست انتقام

گیرنده خون تسلیم کنه تا کشته شه. ۱۳ د بِلَه اَزُو رَحْم نَکْنِید؛ شُمُو باید خُونِ بے گُناه ره از اسرائیل پاک کُنِید تا د خُوپی شُمُو تمام شُنه.

۱۴ د سرزمینی که خُداوند، خُدا ی شُمُو دَز شُمُو میدیه تا او ره تَصْرَف کُنِید، سنگ ایشته پُلوان-شَرِیک خُو ره که پیشنه گون شُمُو د تقسیمِ زمینِ شُمُو ایشته تغییر نَدید.

قانون د باره شاهد

۱۵ شاهدی یگ نفر بلده اثباتِ جُرمِ یگو کس هر خطا یا هر گناهی که او مُرتکِب شده بَشه، بس نییه؛ یگ قضیه باید د شاهدی دُو شاهد یا د شاهدی سه شاهد ثابت شُنه. ۱۶ اگه یگ شاهد از رُوی بدخاهی باله شده د خِلَافِ یگو کس شاهدی بدیه که او مُرتکِب جُرم شده، ۱۷ اوخته هر دُو نفری که د بَینِ ازوا دعوا آسته باید د حُضُورِ خُداوند، د پیشِ پیشوایو و قاضی های که د امزو زَمان قضاوت مونه، حاضر شُنه ۱۸ و قاضی ها خُوب تحقیق کنه، اگه اُمُو شاهد یگ شاهد دروغگوی بُود د خِلَافِ برارِ اسرائیلی خُو شاهدی دروغ دده بُود، ۱۹ اوخته د حقِ شاهدِ دروغگوی اُمُو کار ره کُنِید که او قَصْد دشت د حقِ برارِ اسرائیلی شی شُنه. د امزی رقم شرارت-و-بدی ره از مینکل خُو پاک کُنِید. ۲۰ وختی باقی مردم دزی باره بَشَنوه، ترس مُوخوره و دیگه هرگز ای رقم کار بد ره د مینکل شُمُو انجام نَمیدیه. ۲۱ هیچ رَحْم د چیم شُمُو نَبشه؛ جان ره د عَوْضِ جان، چیم ره د عَوْضِ چیم، دندو ره د عَوْضِ دندو، دِست ره د عَوْضِ دِست و پای ره د عَوْضِ پای بَگیرید.

مقررات بلده جنگ

۲۰ وختی د خِلَافِ دُشمنای خُو د جنگ مورید و مینگرید که آسپ ها، گاڈی های جنگی و لشکر ازوا از شُمُو کده کَلو یه، ازوا ترس نَخورید، چُون خُداوند، خُدا ی شُمُو که شُمُو ره از سرزمینِ مصر بُرو اُورد، قد شُمُو آسته. ۱ امی که د میدانِ جنگ نزدیک شدید، پیشوا پیش بییه و قد لشکر شُمُو گپ بَزنه ۲ د زوا بَگیه: 'ای قومِ اسرائیل، بَشَنو! امروز شُمُو پیش مورید تا د خِلَافِ دُشمنای خُو جنگ کُنِید. کم دِل نَشْنِید، ترس نَخورید، و حَشَت زده نَشْنِید و ازوا بیم نَکُنِید، ۳ چراکه خُداوند، خُدا ی شُمُو قد شُمُو موره تا بلده شُمُو د خِلَافِ دُشمنای شُمُو جنگ کده شُمُو ره پیروز کنه. ۴ بعد ازُو کتله کلونا قد لشکر گپ زده بَگیه: 'آیا کسی آسته که خانه نو آباد کده بَشه و او ره وَقْف نَکده بَشه؟ اگه آسته، او باید پس د خانه خُو بوره، نَشْنه که او د جنگ کُشته شنه و دیگه کس خانه شی ره وَقْف کنه. ۵ آیا کسی آسته که باغ انگور جور کده بَشه و حاصل شی ره نَچشیده بَشه؟ اگه آسته، او باید پس د خانه خُو بوره، نَشْنه که او د جنگ کُشته شنه و حاصل شی ره دیگه کس بَچشه. ۶ آیا کسی آسته که قد یگ دُختر نامزاد شده بَشه و توی نَکده بَشه؟ اگه آسته، او باید پس د خانه خُو بوره، نَشْنه که او د جنگ کُشته شنه و دیگه مَرَد قد ازُو دُختر توی کنه. ۷ و کتله کلونا ادامه دده د لشکر بَگیه: 'آیا کسی آسته که ترس خورده بَشه یا کم دِل شده بَشه؟ اگه آسته، او باید پس د خانه خُو بوره، نَشْنه که برارونِ اسرائیلی خُو ره رقم خود خُو آلی کم دِل کنه. ۸ وختیکه کتله کلونا از توره کُفتو قد لشکر خلاص شد، اونا د بِلَه لشکر سرکرده ها تعیین کنه تا د لشکر هدایت بدیه.

۹ هر غَیتی که د یگ شار نزدیک موشید تا د خِلَافِ ازُو جنگ کُنِید، اوّل بلده ازُو پیشنهاده صلح کُنِید. ۱۰ اگه پیشنهاده صلح شُمُو ره قَبُول کد و درگه ها ره بلده شُمُو واز کد، اوخته پگِ مردمی که د منه شی آسته بلده شُمُو کارِ اجباری کده شُمُو ره خدمت کنه. ۱۱ لیکن اگه قد شُمُو صلح نکد و د خِلَافِ شُمُو جنگ کد، اوخته او ره محاصره کُنِید. ۱۲ و غَیتیکه خُداوند، خُدا ی شُمُو او شار ره د دِست شُمُو تسلیم کد، پگِ مردا-و-باجه های جوان شی ره از دم شمشیر تیر کُنِید. ۱۳ مگم خاتونو، بچکِچای ریزه، چارپایا و چیزای دیگه ره که د شار بَشه د عنوانِ وُلجه بلده خُو بَگیرید. شُمُو میتنید که تمام وُلجه های دُشمون خُو ره که خُداوند، خُدا ی شُمُو دَز شُمُو دده، استفاده کُنِید. ۱۴ امی کار ره د حقِ پگِ شارای کُنِید

که از شُمو دُور آسته و از جمِ شارای امزی مِلّت های نزدیک نیبه. ^{۱۶} لیکن د شارای امزی مِلّت های نزدیک که خُداوند، خُدای شُمو دَ عِنوانِ مُلکیت دَز شُمو میدیه، یگ زنده‌جان ره ام زنده نیلید. ^{۱۷} بلکه امی مِلّت ها، یعنی حَتیا، آموریا، کِنعانیا، فرزیا، جويا و یوسیا ره کاملاً نابود کُنید، اُمو رقم که خُداوند، خُدای شُمو دَز شُمو امر کده؛ ^{۱۸} تا اونا نَتته که اُمو چیزای نَفرت‌انگیز ره که بلده خُدايون خُو انجام میدیه دَز شُمو تعلیم بدیه؛ نَشنه که شُمو اُمو چیزا ره ام انجام بدید و دَ خِلافِ خُداوند، خُدای خُو گناه کُنید.

^{۱۹} وختیکه یگ شار ره بلده روزای کلو محاصره مُونید تا دَ خِلافِ اَزو جنگ کده او ره بگَیرید، شُمو درختون شی ره قد تَوَر نَزید و اونا ره از بین نبرید، چُون شُمو میتنید که از میوه ازوا بخورید، پس اونا ره قَطع نکنید. آیا درختون صحرا انسان آسته که شُمو اونا ره محاصره کُنید؟ ^{۲۰} لیکن درختای ره که میدنید میوه نَمیدیه، اونا ره میتنید پَزَنید و قَطع کُنید و بلده جور کدون سَنگر دَ خِلافِ شاری که قد شُمو جنگ مونه استفاده کُنید، تا وختیکه او سَقوط کُنه.

مُقَررات بلده قتلی که قاتل معلوم نبشه

۲۱ اگه د سرزمینی که خُداوند، خُدای شُمو دَز شُمو میدیه تا او ره تَصَرَف کُنید، یگ جَسَد دَ صحرا اُفتده بَشه و معلوم نبشه که او ره کی کُشته، ^۲ اوخته ریش سفیدا و قاضی های شُمو بَرُو رفته فاصِله شارای ره که دَ گرد-و-بَر جَسَد آسته، اندازه کُنه. ^۳ و هر شاری که دَمَزو جَسَد نزدیک بُود، ریش سفیدای امزو شار یگ جونه‌گاو ره که هنوز کار نکرده بَشه و یوغ دَ بله شی ایشته نَشده بَشه بگَیره ^۴ و او ره دَ یگ دَره که او جاری بَشه و دَز شی هرگز قُلبه و کِشت-و-کار نَشده بَشه تاه کُنه و گردون امزو جونه‌گاو ره دَ اُنجی دَ مَنه دَره میده کُنه. ^۵ بعد ازو پیشوایو که اولاده لاوی آسته نزدیک بیبه، چُون خُداوند، خُدای شُمو اونا ره اِنْتِخاب کده تا دَ حُضُورِ خُداوند خدمت کُنه و دَ نامِ اَزو بَرکت بدیه و تا دَ حُکمِ ازوا هر جنجال و هر صَربه زِدو حَل-و-فصل شُنه. ^۶ و پگ ریش سفیدای امزو شار که دَ جَسَد نزدیک آسته دِستای خُو ره دَ بله جونه‌گاو که گردون شی دَ مَنه دَره میده شُده، بَشویه ^۷ و اونا اِعلان کده بگَیه: 'دِستای مو امی خُون ره تَرِیختنده و چیمای مو ام ندیده. ^۸ ای خُداوند، ای کِفاره ره بلده قوم خُو اسرائیل که بازخرد کدے، قَبول کُو و نِیل که خُون بے گناه دَ گردون قوم تُو اسرائیل باقی بُمَنه. ' اوخته اونا از گناه خُون ریختنده شُده بخشیده موشه. ^۹ دَ امزی رقم شُمو خُون بے گناه ره از مینکل خُو پاک کُنید، چُون شُمو باید چیزی ره که دَ نظرِ خُداوند صَحیح آسته، انجام بدید.

مُقَررات بلده توی کدو قد خاتونوی اسپیر

^{۱۰} وختی دَ جنگِ دُشمنای خُو مورید و خُداوند، خُدای شُمو اونا ره دَ دِست شُمو تسلیم مونه و شُمو اونا ره اسپیر مُونید، ^{۱۱} و دَ مینکلِ اسپیرا یگ خاتون نُوربند ره مینگرید و یگ شُمو عاشقِ اَزو موشه و میخایه که او ره خاتو کُنه، ^{۱۲} او میتنه او ره دَ خانه خُو بَبَره. اُمو خاتو باید سر خُو ره کل کُنه، ناخونای خُو ره بگَیره ^{۱۳} و کالای اسپیری خُو ره تبدیل کده دَ خانه ازو نفر بُمَنه و یگ ماه بلده آته و آبه خُو ماتم بگَیره. بعد ازو اُمو مَرَد میتنه قد ازو یگجای شُنه و شُوی ازو شُنه و او خاتونِ اَزو. ^{۱۴} لیکن اگه او قد امزو خاتو خوش نبشه، او ره باید آزاد کُنه که دَ خوش دِل خُو بوره و حق ندره که او ره دَ نقره سَودا کُنه. او نَباید قد اَزو رقم یگ کنبز رفتار کُنه، چراکه او ره بے‌پرده کده.

حقِ باچه اولباری

^{۱۵} اگه یگ مَرَد دُو خاتو دَشته بَشه که یگ شی از دِل شی بَشه و دیگه شی از دِل شی نبشه و هر دُوی ازوا بلده شی باچه پَزیه، ام او که از دِل شی آسته و ام او که از دِل شی نیبه؛ و باچه خاتونی که از دِل شی نیبه اولباری بَشه، ^{۱۶} اوخته دَ روزی که او دارایی خُو ره دَ باچه های خُو تقسیم مونه، نَمیتنه باچه خاتونی ره که از دِل شی آسته دَ جای باچه خاتونی که

از دل شی نیبه حقِ اُولباری گی بدیه، چُون اُو واقِعاً اُولباری آسته. ^{۱۷} بلکه باچه خاتونی ره که از دل شی نیبه باچه اُولباری خُو قبول کُنه و از پگِ دارایی خُو دُو تقسیم بلده اَزو بدیه، چراکه اُو حاصلِ اُولین ثمرِ قوتِ شی آسته و حقِ اُولباری گی اَزو موشه.

باچه یاغی

^{۱۸} اگه یگو کس یگ باچه سرکش و یاغی دشته بشه که از آید آته و آبه خُو نشنه و هرچند که اُو ره سرزنش کُنه دزوا گوش ندیه، ^{۱۹} اوخته آته و آبه شی باید اُو ره گِرِفته دَ پیش ریش سفیدای شار خُو دَ درگه امزُو جای بیره ^{۲۰} و دَ ریش سفیدای شار خُو بگیه: 'ای باچه مو سرکش و یاغی آسته. ای از آید مو نموشه و ایله خرچ و شرابی آسته.' ^{۲۱} اوخته پگِ مردُم شار باید اُو ره سنگسار کنه تا بُمره. دَ امزی رقم شمو شرارت-و-بدی ره از مینکل خُو پاک کُنید؛ اوخته تمام قومِ اسرائیل ای ره میشنوه و ترس موخوره.

دستورای دیگه

^{۲۲} اگه یگو نفر مُرتکبِ گناهی شُدِه بشه که جزای شی مرگ آسته و اُو اِعدام شُدِه دَ درخت اوزو شُدِه بشه، ^{۲۳} جسدِ اَزو تمام شاو دَ درخت باقی نَمَنه. اُو ره حتماً دَ امزُو روز دَفن کُنید، چُون هر کسی که دَ دار اوزو شنه نالتِ خُدا دَ بله شی آسته. شمو سرزمینی ره که خُداوند، خُداي شمو دَ عنوانِ مُلکیتِ دَزشمو میدیه، نَجس نَکُنید.

۲۲

^۱ اگه گاو یا گوسپون برارِ اسرائیلی خُو ره مینگری که راهِ خُو ره گُم کده، تیر خُو ره نیر، بلکه اُو ره پس دَ خونده شی بیر. ^۲ اگه برارِ اسرائیلی تُو دَ نزدیک تُو زندگی نَکنه یا نَقامی که صاحبِ شی کی آسته، اُو ره دَ خانه خُو بیر و اُو دَ پیش تُو بَمَنه تا عیبتیکه برارِ اسرائیلی تُو دَ طلب شی بُر شنه، اوخته اُو ره دَزُو پس بدی. ^۳ قد خَر شی عینِ کار ره کُو، قد کالای شی عینِ کار ره کُو و قد هر چیزی دیگه برارِ اسرائیلی خُو که گُم شُدِه بشه و تُو پیدا کده بشی، ام عینِ کار ره کُو. تُو نباید تیر خُو ره بیری.

^۴ اگه خَر یا گاو برارِ اسرائیلی خُو ره مینگری که دَ راه زیر بارِ خاو کده، تیر خُو ره نیر، بلکه حتماً قد اَزو کومک کُو که اُو ره ایستلجی کُنه.

^۵ یگ خاتو باید رختِ مردانه دَ جان خُو نَکنه و یگ مرد ام باید کالای زَنانه نپوشه، چُون هر کسی که امی کار ره کُنه خُداوند، خُداي تُو اَزو نفرت مونه.

^۶ اگه وورِ یگو مُرغک ره دَ راهِ خُو مینگری، چی دَ درخت بشه، چی دَ زمی و دَ منِه اَزو چوچه ها یا تُخم ها بشه و آبه دَ بله چوچه ها یا تُخم ها خاو بشه، آبه ره قد چوچه های شی نگیر. ^۷ آبه شی ره ایله کُو که بوره، تنها چوچه های شی ره بلده خُو بگیر، تا دَ خویی تُو تمام شنه و عُمَرِ دراز دشته بشی.

^۸ وختیکه یگ خانه نو آباد مونی، دَ بله بام خُو دیوالِ نیمه جور کُو، نشنه که یگو کس از بله شی بُفته و جُرمِ خون ره دَ بله خانه خُو بیری.

^۹ دَ باغِ انگور خُو دُو رقم تُخمِ کِشتِ نَکُو، اگه نه، پگِ حاصلِ شی صَبَطِ موشه، ام تُخمی ره که کِشتِ کدے و ام حاصلِ باغِ انگور.

^{۱۰} گاو و خَر ره دَ یگ یوغِ جوره کده قد شی قلبه نَکُو.

^{۱۱} کالای ره که از پاشُم و کتان قتی بافته شُدِه بشه، نپوش.

^{۱۲} دَ چار گوشه چپن خُو که خود ره قد شی موبوشنی، تُوپک کوک کُو.

مُقَرَّرَات دَ بَارِه رَابِطَه زَن و سُوِي

۱۳ اگه يَگو مَرَد بِلدِه خُو يَگ خَاوُو بَگِيرِه و بعد از خَاو شُدو قَد شِي، اَزُو بَد بُرِه ۱۴ و دَ بِلِه اَزُو تَهْمَت كَدِه اُو رِه بَدَنَام كُنِه و بُگِيه: 'ما قَد اَمزِي خَاوُو تُوِي كُدَم، لِيكِن وختِيكِه قَد شِي نَزْدِيك شُدَم، فَاْمِيْدَم كِه دُخْتَر نِيْبِه. ۱۵ اوخته آتِه و آيِه دُخْتَر بَايَد نَشَانِي دُخْتَرِي اَمزُو خَاوُو رِه گِرِفْتِه دَ پِيَش رِيَش سَفِيْدَايِ شَار دَ دَرگِه شَار بِيْرِه. ۱۶ و آتِه دُخْتَر دَ رِيَش سَفِيْدَا بُگِيه: 'ما دُخْتَر خُو رِه دَ اَمزِي اَدَم دُدَم كِه خَاوُوَن شِي شُنِه، لِيكِن اِي اَدَم اَزُو بَد مُوْبِرِه. ۱۷ اَيْنِه، اَلِي دَ بِلِه دُخْتَر مِه تَهْمَت كَدِه مُوگِيه: "دُخْتَر تُو دُخْتَرِي نَدَشْت." اِيْنِي اَم نَشَانِي دُخْتَرِي دُخْتَر مِه. ۱۸ اوخته اُونَا اَمُو تَكِه رِه دَ پِيَش رِيَش سَفِيْدَايِ شَار اَوَار كُنِه؛ ۱۸ و رِيَش سَفِيْدَايِ شَار اَمُو مَرَد رِه گِرِفْتِه جَزَا بَدِيِه. ۱۹ اَمچُنَان اُو رِه صَد مِثْقَال نُقْرِه جَرِيْمِه كُنِه و جَرِيْمِه رِه دَ آتِه دُخْتَر بَدِيِه، چِرَاكِه اَمُو اَدَم يَگ دُخْتَر خَاْنِه اِسْرَائِيْلِي رِه بَدَنَام كَدِه. اُو دُخْتَر بَايَد خَاوُوَن اَزُو مَرَد بَاقِي بُمْنِه و اَمُو مَرَد تَا زِنْدِه اَسْتِه، نَمِيْتَنِه اُو رِه طَلَاق بَدِيِه.

۲۰ لِيكِن اگه اِي تَوْرِه رَاسْت بَشِه و نَشَانِي دُخْتَرِي اَمزُو دُخْتَر پِيْدَا نَشُنِه، ۲۱ اوخته اَمُو دُخْتَر رِه دَ پِيَش دَرگِه خَاْنِه آتِه شِي بِيْرِه و مَرَدَايِ شَار شِي بَايَد اُو رِه سَنگَسَار كُنِه تَا بُمْرِه، چِرَاكِه اُو دَ خَاْنِه آتِه خُو زِنَا كَدِه و دَ اِسْرَائِيْل يَگ كَارِ شَرْم اَوْر اَنْجَام دَدِه. دَ اَمزِي رَقْم شَمُو شَرَاْرَت-و-بَدِي رِه اَز مِيْنَكَل خُو پَاك كُنِيْد.

۲۲ اگه يَگ مَرَد دَ حِيْن خَاو شُدو قَد يَگ خَاوُوَن شُوِي تُو گِرِفْتِه شُنِه، اوخته هَر دُوِي اَزُوا بَايَد كُشْتِه شُنِه، اَم مَرَدِي كِه قَد اَمزُو خَاوُو خَاو كَدِه و اَم اَمُو خَاوُو. دَ اَمزِي رَقْم شَرَاْرَت-و-بَدِي رِه اَز اِسْرَائِيْل پَاك كُنِيْد.

۲۳ اگه يَگ دُخْتَر خَاْنِه قَد يَگ مَرَد نَامَزَاد بَشِه و يَگ مَرَد دِيْگِه اُو رِه دَ شَار پِيْدَا كَدِه قَد اَزُو خَاو كُنِه، ۲۴ اوخته هَر دُوِي اَزُوا رِه دَ دَرگِه شَار بِيْرِيْد و اُونَا رِه سَنگَسَار كُنِيْد تَا بُمْرِه؛ دُخْتَر اَزِي كِه دَ شَار بُوْد و بِلْدِه كَوْمَك چِيْغ-و-شُور نَكْد بَايَد كُشْتِه شُنِه و مَرَد اَزِي كِه خَاوُوَن يَگو كَس دِيْگِه رِه بِيْ اَبْرُو كَدِه بَايَد كُشْتِه شُنِه. دَ اَمزِي رَقْم شَرَاْرَت-و-بَدِي رِه اَز مِيْنَكَل خُو پَاك كُنِيْد.

۲۵ لِيكِن اگه اَمُو مَرَد دُخْتَر نَامَزَاد-دَار رِه دَ صَحْرَا پِيْدَا كُنِه و دَ بِلِه اَزُو زُوْر اَوْرْدِه قَد اَزُو خَاو كُنِه، اوخته تَنُهَا اَمُو مَرَد كِه قَد اَزُو خَاو كَدِه بَايَد كُشْتِه شُنِه. ۲۶ دَ حَقِ دُخْتَر هِيْچ كَار نَكُو، چُوْن اُو گُنَاهِي نَكْدِه كِه سَزَاوَارِ مَرگ بَشِه. اِي مِثْلِ قَضِيَه اَسْتِه كِه يَگو كَس دَ بِلِه يَگ نَفَرِ دِيْگِه حَمَلِه مُوْنِه و اُو رِه مُوْكُشِه، ۲۷ چُوْن وختِيكِه اَمُو مَرَد دُخْتَر نَامَزَاد-دَار رِه دَ صَحْرَا پِيْدَا كَد، دُخْتَر بِلْدِه كَوْمَك چِيْغ-و-شُور كَد، لِيكِن هِيْچ كَس نَبُوْد كِه اُو رِه نِجَات بَدِيِه.

۲۸ اگه يَگ مَرَد يَگ دُخْتَر خَاْنِه رِه كِه نَامَزَاد نَدَشْتِه بَشِه پِيْدَا كُنِه و اُو رِه دَ زُوْر گِرِفْتِه قَد اَزُو خَاو كُنِه و اُونَا گِرِفْتِه شُنِه، ۲۹ اوخته اَمُو مَرَد كِه قَد اَزُو خَاو كَدِه، بَايَد پَنجَاه مِثْقَال نُقْرِه دَ آتِه دُخْتَر بَدِيِه و اَمُو دُخْتَر خَاوُوَن اَزُو شُنِه. اَزِي كِه اُو رِه بِيْ اَبْرُو كَدِه، اُو تَا غَيْبِيكِه زِنْدِه اَسْتِه نَمِيْتَنِه اُو رِه طَلَاق بَدِيِه. ۳۰ يَگ مَرَد نَبَايَد خَاوُوَن آتِه خُو رِه بَگِيرِه و دَاْمُوْنِ آتِه خُو رِه بِيْرْدِه كُنِه.

مُقَرَّرَات دَ بَارِه كَسَايِ كِه دَ جَمَاعَتِ دَاخِلِ شُدِه نَمِيْتَنِه

۲۳ ۱ هر كَسِي كِه چُوْرِه بَشِه يَا اَلِه تَنَاسَلِي شِي مُنْثِي بَشِه، اُو نَبَايَد دَ جَمَاعَتِ خُدَاوَنَدِ دَاخِلِ شُنِه. ۲ اَدَم حَرَامَزَادِه نَبَايَد دَ جَمَاعَتِ خُدَاوَنَدِ دَاخِلِ شُنِه؛ حَتِي تَا پُشْتِ دَهْمِ هِيْچ كَدَمِ اَوْلَادِه اَزُو نَبَايَد دَ جَمَاعَتِ خُدَاوَنَدِ دَاخِلِ شُنِه.

۳ هِيْچ عَمُوْنِي و مَوَابِي نَبَايَد دَ جَمَاعَتِ خُدَاوَنَدِ دَاخِلِ شُنِه؛ حَتِي تَا پُشْتِ دَهْمِ هِيْچ كَدَمِ اَوْلَادِه اَزُوا هِيْچ وَخْتِ نَبَايَد دَ جَمَاعَتِ خُدَاوَنَدِ دَاخِلِ شُنِه، ۴ چِرَاكِه اُونَا قَد نَان و اُو دَ دَمِ رَاهِ شَمُو نَمَد وختِيكِه شَمُو اَز مِصْر بُرُو اَمِيْدِيْد، بَلَكِه بِلْعَامِ بَاچِه بَعُوْر رِه اَز فِتُوْر، اَز اَرَامِ نَهْرِيْنِ كِرَا كَد تَا شَمُو رِه نَالْتِ كُنِه. ۵ لِيكِن خُدَاوَنَدِ، خُدَايِ شَمُو نَخَاسْتِ كِه تَوْرِه بِلْعَامِ رِه بَشْتَوِه،

بلکه خداوند، خدای شمو نالت ره بلده شمو د برکت تبدیل کد، چراکه او شمو ره دوست دَره. ^۶ پس تا زنده آستید، خیر و خوبی ازوا ره طلب نکیند.

^۷ شمو نباید از ادومیا نفرت داشته بشید، چون اونا برارون شمو آسته. شمو نباید از مصریا نفرت داشته بشید، چون شمو د سرزمین ازوا د عنوان بیگنه زندگی موکدید. ^۸ اولادای نسل سوم ازوا که بلده ازوا د دنیا مییه، میتنه د جماعت خداوند داخل شنه.

پاک-و-مقدس نگاه کدون خیمه‌گاه نظامی

^۹ وختیکه قد لشکر د خلاف دشمنای خو مورید، خودون ره از تمام چیزای ناپاک دور نگاه کیند. ^{۱۰} اگه کدم شمو ره شیطو بازی بدیه و او ناپاک شنه، او باید از خیمه‌گاه برو بوره و د خیمه‌گاه داخل نشنه. ^{۱۱} وختیکه شام نزدیک شد، او باید خود ره قد او غسل بدیه و عتیکه آفتو ششت، او میتنه پس د خیمه‌گاه داخل شنه.

^{۱۲} شمو باید د برون خیمه‌گاه یگ جای داشته بشید تا بلده رف حاجت بتیند د اونجی بورید. ^{۱۳} د بین اسباب خو باید یگ بیلچه داشته بشید، تا وختیکه بلده رف حاجت میشینید قد ازو زمی ره بکنید و بعد ازو چنلی خو ره بپوشینید، ^{۱۴} چراکه خداوند، خدای شمو د منه خیمه‌گاه شمو د حرکت آسته تا شمو ره نجات بدیه و دشمنای شمو ره د دست شمو تسلیم کنه. پس خیمه‌گاه شمو باید پاک-و-مقدس بشه تا خداوند د مینکل شمو نجاست ره ننگره و از شمو روی‌گردو نشنه.

احکام مختلف

^{۱۵} غلامی که از پیش بادار خو دوتا کده د پیش ازتو مییه، او ره پس د بادار شی تسلیم نکو. ^{۱۶} او قد تو د مینکل شمو د هر جای که دل شی موشه و د هر شاری که انتخاب مونه، زندگی کنه. د سر ازو ظلم نکو.

^{۱۷} از دختران اسرائیلی هیچ کدم شی فاحشه بت‌خانه نبشه و از باچه های اسرائیلی ام هیچ کدم شی فاحشه بت‌خانه نبشه. ^{۱۸} عاید خاتون فاحشه و مرد فاحشه^{۱۹} ره بلده پوره کدون هیچ نذر د خانه خداوند، خدای خو نیرید، چراکه هر دوی شی د پیش خداوند، خدای شمو نجس آسته.

^{۱۹} د برار اسرائیلی خو که قرض میدید، سود نگیرید، نه سود از پیسه، نه سود از خوراکه و نه سود از هر چیزی که سر سود دده موشه. ^{۲۰} د یگ بیگنه میتنید سر سود قرض بدید، لیکن برار اسرائیلی خو ره که قرض میدید، سود نگیرید تا خداوند، خدای شمو د سرزمینی که بلده تصرف کدون شی داخل موشید، شمو ره د هر کار که دست خو ره دراز کیند، برکت بدیه.

^{۲۱} وختیکه بلده خداوند، خدای خو نذر میگیرید، بدون طال-و-طول او ره ادا کیند، چراکه خداوند، خدای شمو حتماً او ره از شمو طلب مونه، اوخته شمو گناهکار موشید. ^{۲۲} لیکن اگه از نذر کدو خودداری کیند، مرتکب گناه نموشید.

^{۲۳} هر چیزی که از دان شمو بر موشه، او ره د دقت د جای بیرید، مطابق هر چیزی که د رضای خو بلده خداوند، خدای خو نذر کدید و قد زبون خو گفتید، عمل کیند.

^{۲۴} وختیکه د باغ انگور همسایه خو داخل موشید، از انگور شی تا سیر تشدید بخورید، لیکن د ظرف خو اندخته نبرید. ^{۲۵} وختیکه د زمین همسایه خو داخل موشید، میتنید خوشه ها ره قد دست خو بچینید، مگم داس ره د کشت همسایه خو د کار نبرید.

^{۱۸:۲۳} د جای «مرد فاحشه» د زبون عبرانی «قیمت سگ» نوشته یه.

۱ اگه یگ مرد قد یگ خاتو توی کنه و امو خاتو د نظر شی خوش نخوره بخاطری که دزو یگو چیز خراب پیدا کده، اوخته او یگ طلاق نامه نوشته کده د دست ازو بدیه و او ره از خانه خو هی کنه. ۲ وختیکه او خانه ازو ره ایله کد، او میتنه بوره و خاتون یگ مرد دیگه شنه. ۳ اگه شوی دوومی ام ازو خوش شی نیه و یگ طلاق نامه نوشته کده د دست ازو بدیه و او ره از خانه خو هی کنه یا امو شوی دوومی که او ره خاتو کده، بمره؛ ۴ اوخته شوی اولی که او ره ایله کده، حق ندره که او ره بسم بگیره و خاتون خو کنه، چون او ناپاک شده و ای کار د نظر خداوند زشت آسته. پس د بله سرزمینی که خداوند، خدای شمو د عنوان ملکیت دز شمو میدیه، گناه نیرید.

۵ وختیکه یگ آدم نو توی مونه، او نباید قد لشکر د جنگ بوره و نباید یگو وظیفه بلده شی دده شنه؛ او باید بلده یگ سال آزاد بشه تا د خانه خو بشینه و خاتونی ره که گرفته، خوش نگاه کنه.

۶ هیچ کس نباید آسیا یا سنگ بلنه آسیا ره گرو بگیره، چون ای کار مثل ازی آسته که یگ زندگی ره د گرو بگیره.

۷ اگه یگو نفر پیدا شنه که یگ برار اسرائیلی خو ره اختطاف کنه و د بله شی ظلم کنه یا او ره سودا کنه، امو اختطافچی باید کشته شنه. د امزی رقم شرارت-و-بدی ره از مینکل خو پاک کنید.

۸ فکر خو ره بگیرید که د باره مرض کولی هر چیزی که پیشوایون لای دز شمو هدایت میدیه، او ره د دقت انجام بدید. آر، هر چیزی که ما دزوا امر کدیم، د مطابق ازوا د دقت عمل کنید. ۹ د یاد خو بیرید که خداوند، خدای شمو د راه د حق مریم چیز کار کد، غبتیکه شمو از مصر برو آمدید. †

۱۰ وختیکه د همسایه خو قرض میدی، هر رقم قرض که بشه، نباید د خانه ازو داخل شنی که یگو چیز ازو ره گرو بگیره، ۱۱ بلکه د برو ایسته شو تا امو نفر که بلده شی قرض میدی، چیزی گروی ره بلده تو د برو بیره. ۱۲ اگه امو نفر غریب بشه، د رخت گروی ازو خاو نکو، ۱۳ بلکه د غبت آفتو ششتو حتماً رخت گروی ره بلده ازو پس بدی تا او د منه رخت خو خاو کنه و بلده تو دعای خیر-و-برکت بدیه؛ و ای کار بلده تو د حضور خداوند، خدای تو یگ عمل عادلانه حساب موشه. ۱۴ د بله مزدورکار که غریب و محتاج آسته ظلم نکو، چی از جم برارون اسرائیلی تو بشه، چی از جم بیگنه گونی که د سرزمین شمو د یکی از شارای شمو زندگی مونه. ۱۵ مزد ازو ره هر روز پیش از آفتو ششتو بلده شی بدی، چراکه او غریب آسته و زندگی ازو د امر و بسته یه؛ اگه نه، او د خلاف تو د پیش خداوند ناله-و-فریاد مونه و تو گناهکار حساب موشی. ۱۶ آه گو نباید بخاطر اولادای خو کشته شنه و نه ام اولادا بخاطر آه گون خو کشته شنه؛ هر کس باید بخاطر گناه خود خو کشته شنه.

۱۷ بیگنه گو و یتیم ره از عدالت محروم نکنید و کالای خاتون بیوه ره گرو نگیرید. ۱۸ د یاد خو بیرید که شمو د مصر غلام بودید و خداوند، خدای شمو، شمو ره ازونجی آزاد کد. امزی خاطر ما دز شمو امر مونم که امی کارا ره انجام بدید. ۱۹ وختیکه حاصل خو ره از زمین خو درو مونی و یگ قوده ره د زمین خو پرمشت مونی، بلده گرفتون ازو پس نرو؛ بیل که بلده بیگنه، یتیم و خاتون بیوه بشه تا خداوند، خدای تو، تو ره د تمام کارای دست تو برکت بدیه. ۲۰ وختیکه درخت زیتون خو ره میتکنی، او ره بسم نتکن؛ بیل که بلده بیگنه، یتیم و خاتون بیوه بشه. ۲۱ امی رقم وختیکه انگور ره از باغ انگور خو میچینی، بسم بلده انگور چیندو نرو؛ بیل که بلده بیگنه، یتیم و خاتون بیوه بشه.

۲۲ د یاد خو بیرید که شمو د سرزمین مصر غلام بودید. امزی خاطر ما دز شمو امر مونم که امی کارا ره انجام بدید.

۱ وختیکه دو نفر قد یگدیگه خو دعوا دره، اونا باید د محکمه بوره و قاضی د بین ازوا فیصله کده آدم عادل ره بے گناه اعلان کنه و آدم مجرم ره محکوم کنه. ۲ اوخته اگه آدم مجرم سزاوار قمچی خوردو بشه، قاضی او

ره قد رُوی شی خاَوَلجی کنه و آمر کنه که د پیش رُوی شی او ره د مُطابِقِ جُرمِ اَزُو د حِسَابِ قَمچی بَزَنه. ^۳ او ره تا چل قَمچی زده مِیْتَنه، اَزُو کلو نه، چُون اگه اَزُو کده کلو بَزَنه، برارِ اِسْرَائیلی شُمو د نَظَرِ شُمو خار-و-حَقِیر مَوْشه. ^۴ دانِ گاو ره د غَیْتِ جُغُول کدو بسته نکُو.

^۵ اگه چند برار یگجای زندگی کنه و یکی ازوا بے اولاد بُمَره، اوخته خاتُونِ امزُو برارِ فَوْت شده، بَرُو از خاتُواری شی د آدم بیگنه دده نَشَنه، بلکه برارِ شُوی شی قد اَزُو یگ جای شده او ره خاتُو کُنه و بلده اَزُو حقِ ایوَری ره پوره کنه. ^۶ و اَوَلین باچه که او مِیزَبه باید د نامِ برارِ فَوْت شده وارِث شُنه تا نامِ اَزُو از اِسْرَائیل گُل نَشَنه. ^۷ لیکن اگه امو مرد راضی نَشَنه که خاتُونِ برارِ خُو ره بَگیره، اوخته خاتُونِ برارِ شی باید د درگه شار د پیش ریش سفیدا بوره و بَگیه: 'ایوَر مه نَمیخایه که نامِ برارِ شی د اِسْرَائیل باقی بُمَنه و وظیفه ایوَری ره بلده اَزُو د جای بیره. ^۸ بعد اَزُو ریش سفیدای شار شی امو آدم ره کوی کنه و قد اَزُو توره بَگیه. اگه او تاکید کده بَگیه: 'ما نَمیخایم که او ره بَگیرم، ^۹ اوخته خاتُونِ برارِ شی دَزُو نزدیک شُنه و د حُصُوَرِ ریش سفیدا کوشَره شی ره از پای اَزُو بَر کده د رُوی شی تَف پورته کنه و د جواب شی بَگیه: 'اینی کار د حق کسی شُنه که خانه برارِ خُو ره آباد نَمونه. ^{۱۰} و خاتُواری اَزُو د اِسْرَائیل، د نامِ «خاتُواری کوشَره-بَر-شده» کوی شُنه. ^{۱۱} اگه دُو مرد قد یگدیگه خُو جنگ کُنه و خاتُونِ یکی ازوا پیش بییه تا شُوی خُو ره از چنگِ آدمِ زَدَنی خلاص کُنه و دِستِ خُو ره دراز کده شرمگاهِ اَزُو ره بَگیره، ^{۱۲} دِستِ اَزُو ره باید مَنُتی کُنید و دَزُو رَحْم نَکُنید.

^{۱۳} شُمو نَباید د خَلتِه خُو دُو رقمِ سنگِ ترازُو دشته بَشید که یگ شی گِرَنگ و دِیگه شی سُبک بَشه. ^{۱۴} شُمو نَباید د خانه خُو دُو رقمِ مَنک دشته بَشید که یگ شی کُته و دِیگه شی ریزه بَشه. ^{۱۵} بلکه سنگِ ترازُو صَحیح و پوره دشته بَشید و مَنک شُمو ام صَحیح و پوره بَشه تا د سرزمینی که خُداوند، خُدای شُمو دَز شُمو میدیه، عُمَر دراز دشته بَشید. ^{۱۶} چُون هر کسی که امی کارا ره کنه، یعنی هر کسی که دَعَلی کُنه، خُداوند، خُدای شُمو اَزُو بد موبره. ^{۱۷} د یاد خُو بیرید که عمالِیقیا د غَیْتِ بَرُو آمدون شُمو از مِصر د راه قد شُمو چیز کار کد، ^{۱۸} چَطور اونا د راه د بله شُمو حمله کد؛ د حالیکه شُمو ضعیف و منده بُوید، اونا تمام کسای ره که از حال رَفْتَد و پس مَدَنَد زَد و از خُدا نَتَرَسید. ^{۱۹} پس وختیکه خُداوند، خُدای شُمو، شُمو ره از شَرِ پَگِ دُشمنای گِرَد-و-بَر شُمو د سرزمینی که خُداوند، خُدای شُمو دَز شُمو د عِنوانِ مُلکیتِ میدیه تا او ره تَصَرَف کُنید، خلاص کده آرامی بَخشید، اوخته شُمو باید نامِ عمالِیق ره از تَی آسمو گُل کُنید؛ ای ره پَرْمُشت نَکُنید.

هدیه های حاصلِ نو و ده-یگ

۲۶ ^۱ وختی د سرزمینی که خُداوند، خُدای شُمو دَز شُمو د عِنوانِ مُلکیتِ میدیه داخل شُدید و او ره تَصَرَف کده دَز شی جای-د-جای شُدید، ^۲ اوخته هر کُدَم شُمو یگ مِقْدارِ نَوَبَرِ تمامِ حاصِلاتِ زَمینِ امزُو مُلک ره که خُداوند، خُدای شُمو دَز شُمو میدیه گِرَفْتِه بیرید و د یگ سَبَد ایشته د جایی که خُداوند، خُدای شُمو اِنتِخاب مونه تا نامِ خُو ره د اُونجی قرار بدیه، بورید. ^۳ شُمو د دِیرِ پیشوای که د امزُو روزا خدمت مونه بورید و دَزُو بَگید: 'امروز د پیش خُداوند، خُدای تُو اِقْرار مَوْنَم که ما د سرزمینی داخل شُدیم که خُداوند د بابه کلونای مو قَسَم خورد که دَز مو میدیه. ^۴ اوخته پیشوا سَبَد ره از دِستِ شُمو بَگیره و د پیش قُربانگاهِ خُداوند، خُدای شُمو بیله، ^۵ و شُمو د حُصُوَرِ خُداوند، خُدای خُو اِقْرار کده بَگید: 'بابه کلون مو یگ اِرامی آواره بُو، او قد تِعْدادِ کَم د مِصر رفت و د اُونجی د عِنوانِ بیگنه زندگی کد و د اُونجی اُو یگ قَوْمِ کُته، قَوی و پَرْنفُوس جور شُد. ^۶ لیکن مِصرِیا قد ازمو بدرفتاری کد و مو ره آزار-و-اَذیت کده کارای سخت ره د گَرْدون مو اَنَدخت. ^۷ اوخته مو د پیش خُداوند، خُدای بابه کلونای خُو ناله-و-فریاد کدی و خُداوند آواز مو ره شَنید و رَنج و سختی و مَظْلُومیتِ مو ره دید. ^۸ خُداوند مو ره قد دِستِ زورْتُو، بازُو قَوی، وَحْشَتِ بُرْگ و مَعْجزه ها و چِیزای عَجیب از مِصر بَرُو اَوْرَد؛ ^۹ و مو ره د امزی جای داخل کد و امی سرزمی ره که از شی شِیر و عسل جاری اَسْتِه دَز مو

بخشید. ^{۱۰} اینه، آلی ما نوبِرِ حاصلِ زمینی ره اوردیم که تُو، آی خُداوند دَز مه دَدے. ^{۱۱} اوخته سَبَد ره دَ حُصُورِ خُداوند، خُداي خُو بیلید و دَ پیشِ خُداوند، خُداي خُو سَجده کُنید. ^{۱۲} بعد ازو شُمو قد لاویا و بیگنه گونی که دَ مینکل شُمو زندگی مونه بخاطرِ پگِ چیزای خُوب که خُداوند، خُداي شُمو دَز شُمو و دَ خانوارِ شُمو بخشیده، خوشی کُنید.

^{۱۳} دَ سالِ سُوَم که سالِ ده-یگِ آسته، وختی از جدا کدونِ ده-یگِ تمامِ حاصلاتِ خُو خلاص شُدید، اُو ره دَ لاویا، بیگنه گو، یَتیما و خاتونوی بیوه بَدید تا دَ مَنه شارای شُمو بُوخوره و سیر شُنه. ^{۱۴} اوخته دَ حُصُورِ خُداوند، خُداي خُو بَگَید: 'ما دَ مُطابقِ پگِ احکامِ تُو که دَز مه اَمَر کدی حِصّه مُقَدّس ره از خانه خُو بُر کُدم و اُو ره دَ لاویا، بیگنه گو، یَتیما و خاتونوی بیوه دُدم. ما از احکامِ تُو سرپیچی نکُدم و اونا ره پُرمُشت نکُدم. ^{۱۵} ما دَ وختِ ماتم خُو ازو نَخوردُم و غَبّتیکه ناپاک بوُدُم دَزو دِست نَزُدُم و هیچ چیزای ازو ره دَ مُرده ها نَدُدُم، بلکه از ایدِ خُداوند، خُداي خُو شُدُم و مُطابقِ چیزای که دَز مه اَمَر کدی، رفتار کُدم. ^{۱۶} از جایگاهِ مُقَدّس خُو از عالمِ باله تُوخ کُو و قَوْمِ خُو اسرائیل و امی سرزمی ره که دَز مو دَدے بَرکت بَدی، امی سرزمی ره که دَ بابه کلونای مو قَسَم خورده وعده کدی، امی سرزمی ره که از شی شیر و عسل جاری آسته.'

پیروی از احکامِ خُداوند

^{۱۷} امروز خُداوند، خُداي شُمو دَز شُمو اَمَر مونه که امی قانونا و دستورا ره دَ جای بَیرید. پس قد تمامِ دل و قد تمامِ جان خُو دَ دِقَت دَ جای بَیرید. ^{۱۸} شُمو امروز اقرار کدید که خُداوند، خُداي شُمو آسته و تعهد کدید که دَ مُطابقِ راه-و-طریقِ ازو رفتار مُونید، قانونا، احکام و دستورای شی ره دَ جای مَیرید و از ایدِ ازو موشید. ^{۱۹} و خُداوند امروز اقرار کد که شُمو قَوْمِ خاصِ ازو آستید، اَمُو رقم که اُو وعده کده. پس باید پگِ احکامِ ازو ره نگاه کُنید، ^{۲۰} تا دَ تعریف، دَ شَهَرَت و دَ اِحترامِ شُمو ره از پگِ مِلّت های که خَلق کده، بلندتر قرار بَدیه و تا بلده خُداوند، خُداي خُو یگِ قَوْمِ مُقَدّس بَشید مُطابقِ وعده ازو.

قربانگاه دَ کوهِ عیبال

۲۷ ^۱ اوخته موسی و ریش سفیدای اسرائیل دَ بله قَوْمِ اَمَر کده گفت: "پگِ احکامی ره که ما امروز دَز شُمو اَمَر مُونم، دَ جای بَیرید. ^۲ روزی که از دریای اُرْدُن دَ سرزمینی که خُداوند، خُداي شُمو دَز شُمو میدیه تیر شُدید، سنگای کته ره ایستلجی کُنید و دَ رُوی ازوا گِج بُمَیلید ^۳ و پگِ توره های امزی شریعت ره دَ رُوی ازوا نوشته کُنید. اَرے، امی که از دریا تیر شُدید و دَ سرزمینی که خُداوند، خُداي شُمو دَز شُمو میدیه داخل شُدید، دَمَزو سرزمی که از شی شیر و عسل جاری آسته و خُداوند، خُداي بابه کلونای شُمو دَز شُمو وعده کده، امی کار ره انجام بَدید. ^۴ خَلاصه، بعد از تیر شُدو از دریای اُرْدُن امی سنگا ره که امروز دَ باره شی دَز شُمو اَمَر کُدم، دَ کوهِ عیبال ایستلجی کُنید و دَ رُوی ازوا گِج بُمَیلید. ^۵ دَ اُونجی یگِ قربانگاه بلده خُداوند، خُداي خُو آباد کُنید؛ قربانگاه باید سنگی بشه و بلده آباد کدون شی از اوزارِ آینی کار نَگیرید. ^۶ قربانگاه خُداوند، خُداي خُو ره از سنگای تراش نَشده آباد کُنید و قربانی های سوختنی ره دَ بله ازو بلده خُداوند، خُداي خُو تقدیم کُنید. ^۷ قربانی های سلامتی ره تقدیم کده دَ اُونجی بُوخورید و دَ حُصُورِ خُداوند، خُداي خُو خوشی کُنید. ^۸ فِکرِ شُمو بشه که پگِ تورا امزی شریعت ره دَ رُوی امزو سنگا دَ خَطِ روشو و واضح نوشته کُنید."

^۹ اوخته موسی و لاویای پیشوا قد پگِ بَنی اسرائیل گپ زده گفت: "آی بَنی اسرائیل، آرام بَشینید و گوش بَگیرید. امروز شُمو قَوْمِ خُداوند، خُداي خُو شُدید. ^{۱۰} پس از ایدِ خُداوند، خُداي خُو شُنید و احکام و قانونای ازو ره که ما امروز دَز شُمو اَمَر مُونم، دَ جای بَیرید."

نالت ها از کوه عیبال

۱۱ دَ امزُو روزِ مَوسَى دَ مردُمِ امرِ کده گُفت: ۱۲ "وختیکه از دریای اُردُن تیرِ شُدید، اینی طایفه ها دَ بِلَه کوهِ چَرزیم ایسته شنه تا مردُم ره بَرکتِ بَدیه: شَمعون، لاوی، یهُودا، یساکار، یوسف و بنیامین. ۱۳ و اینی طایفه ها دَ بِلَه کوهِ عیبال ایسته شنه تا نالتِ کُنه: رثوبین، جاد، اشیر، زبولون، دان و نفتالی. ۱۴ و لاوبا قد آوازِ بلند دَ تمامِ مردایِ اسرائیلِ اعلانِ کده بگیه:

۱۵ 'نالتِ دَ کسی که بُتِ تراش شده یا ریختنده شده که دَ نظرِ خُداوندِ نَفرتِ انگیزِ آسته، دَ وسیلهِ یگِ بُتِ تراشِ جورِ کنه و دَ یگِ جایِ تاشه نگاه کنه.'

و پگِ مردُمِ دَ جوابِ ازوا بگیه، 'آمین!'

۱۶ 'نالتِ دَ کسی که دَ آته و آبه خُو به احترامی کنه.'

و پگِ مردُمِ بگیه، 'آمین!'

۱۷ 'نالتِ دَ کسی که سنگِ ایشته پُلوان-شَریکِ خُو ره تغییرِ بدیه.'

و پگِ مردُمِ بگیه، 'آمین!'

۱۸ 'نالتِ دَ کسی که آدمِ کورِ ره از راه دَ به راهه بُره.'

و پگِ مردُمِ بگیه، 'آمین!'

۱۹ 'نالتِ دَ کسی که بیگنه، یتیم و خاتونِ بیوه ره از انصافِ محروم کنه.'

و پگِ مردُمِ بگیه، 'آمین!'

۲۰ 'نالتِ دَ کسی که قدِ خاتونِ آته خُو خاو کنه، چراکه دامونِ آته خُو ره به پرده کده.'

و پگِ مردُمِ بگیه، 'آمین!'

۲۱ 'نالتِ دَ کسی که قدِ یگو حیوانِ معاملیه جنسی کنه.'

و پگِ مردُمِ بگیه، 'آمین!'

۲۲ 'نالتِ دَ کسی که قدِ خوارِ خُو خاو شنه، چی دخترِ آته شی بشه و چی دخترِ آبه شی.'

و پگِ مردُمِ بگیه، 'آمین!'

۲۳ 'نالتِ دَ کسی که قدِ خُسرمادرِ خُو خاو کنه.'

و پگِ مردُمِ بگیه، 'آمین!'

۲۴ 'نالتِ دَ کسی که همسایه خُو ره تاشکی بکُشه.'

و پگِ مردُمِ بگیه، 'آمین!'

۲۵ 'نالتِ دَ کسی که پیسه بگیریه و خُونِ یگِ بیگناه ره بریزنه.'

و پگِ مردُمِ بگیه، 'آمین!'

۲۶ 'نالتِ دَ کسی که دَ تورایِ امری شریعتِ ثابتِ قَدَمِ نَمَنه و امیا ره دَ جایِ نیره.'

و پگِ مردُمِ بگیه، 'آمین!'

بَرکَتِ بَلَدِهِ إِطَاعَتِ كُنْبَدِهِ هَا

۲۸

۱ اگه توره های خُداوند، خُداي خُو ره دَ دِقَّتِ بَشَنَوِيد و پِگِ احكامِ اَزُو ره که ما اِمروز دَز شُمو اَمرِ مُونُم نِگاه کده دَ جای بَیرید، اوخته خُداوند، خُداي شُمو، شُمو ره از تمامِ مِلَّتِ های زمی کده بِلندتر قرار مِیدیه. ۲ اَره، اگه از اَبید خُداوند، خُداي خُو شُنید، پِگِ امزی بَرکتِ ها دَز شُمو مِیرسه و قد شُمو مومنه، ۳ شُمو دَ شار بَرکتِ یافته موشید و دَ صحرا بَرکتِ یافته موشید.

۴ ثَمَرِ رَحْمِ شُمو، حاصِلِ زمینِ شُمو و ثَمَرِ چارپایایِ شُمو یعنی گوسله های گاو های شُمو و باره گونِ رِمِه شُمو بَرکتِ یافته موشه.

۵ سَبَد و تَشْتِ خَمِيرِ شُمو بَرکتِ یافته موشه.

۶ وختیکه خانه مِید بَرکتِ مینگرید و غِیتیکه بَرُو موريد بَرکتِ مینگرید.

۷ خُداوند دُشمنایِ شُمو ره که دَ خِلافِ شُمو باله شنه دَ پِیشِ شُمو شِکست مِیدیه؛ اونا از یگِ راه دَ خِلافِ شُمو مِییه و از هفت راه از پِیشِ شُمو دوتا مونه.

۸ خُداوند دَ دَی خانهِ های شُمو بَرکتِ مِیدیه و دَ هر کاری که دِستِ خُو ره دِراز کُنید، و شُمو ره دَ سرزمینی که خُداوند، خُداي شُمو دَز شُمو مِیدیه، صاحبِ بَرکتِ مونه.

۹ اگه احكامِ خُداوند، خُداي خُو ره دَ جای بَیرید و مُطابِقِ راه ها-و-طَرِيقِ های اَزُو رفتار کُنید، خُداوند شُمو ره دَ عِنوانِ قَوْمِ مَقْدَسِ خُو آباد مونه، اَمو رقم که دَز شُمو قَسَمِ خورده. ۱۰ اوخته پِگِ قَوْمِ های زمی مینگره که شُمو دَ نامِ قَوْمِ خُداوند کوی موشید و اونا از شُمو ترس موخوره. ۱۱ خُداوند خُوبِ پَریمونی نَصیبِ شُمو مونه. اَره، خُداوند دَ ثَمَرِ رَحْمِ شُمو، دَ ثَمَرِ چارپایایِ شُمو و دَ حاصِلِ زمینِ شُمو دَ سرزمینی که خُداوند دَ بابِه کَلونایِ شُمو قَسَمِ خورد که دَز شُمو موبخشه، بَرکتِ مِیدیه. ۱۲ خُداوند خزانهِ خُوبی خُو یعنی آسمو ره بَلدِه شُمو واز مونه تا بارشِ ره دَ بِلِه زمینِ شُمو دَ مَوسَمِ شی ببارنه و شُمو ره دَ تمامِ کارایِ دِستِ شُمو بَرکتِ پدیه. شُمو دَ مِلَّتِ های کَلو قرض مِیدید، لیکن خودون شُمو هیچ قرض نَمیگیرید.

۱۳ خُداوند شُمو ره سر جور مونه، نه دُم، شُمو همیشه دَ جایگاهِ بِلندِ قرار مِیدشته بَشید، نه دَ تاه، دَ شرطی که احكامِ خُداوند، خُداي خُو ره که ما اِمروز دَز شُمو اَمرِ مُونُم بَشَنَوِيد و اونا ره دَ دِقَّتِ نِگاه کده دَ جای بَیرید ۱۴ و از پِگِ تورایِ که ما اِمروز دَز شُمو اَمرِ مُونُم طرفِ راستِ یا چپِ تاو نَخورید که بوريد از خُدايونِ بَیگَنه پِیروی کده اونا ره خِدْمَتِ کُنید.

نَالْتِ بَلَدِهِ نَاِطَاعَتِي

۱۵ لیکن اگه از اَبید خُداوند، خُداي خُو نَشَنید و پِگِ احكامِ و قانونایِ شی ره که ما اِمروز دَز شُمو اَمرِ مُونُم دَ دِقَّتِ دَ جای نَیرید، اوخته اینی نالتِ ها پِگِ شی دَ بِلِه شُمو مِییه و شُمو ره گِرِفَتار خُو مونه:

۱۶ شُمو دَ شار نالتِ موشید و دَ صحرا نالتِ موشید.

۱۷ سَبَد و تَشْتِ خَمِيرِ شُمو نالتِ موشه.

۱۸ ثَمَرِ رَحْمِ شُمو، حاصِلِ زمینِ شُمو، گوسله های گلّه و باره گونِ رِمِه شُمو نالتِ موشه.

۱۹ وختیکه خانه مِید نالتِ موشید و غِیتیکه بَرُو موريد نالتِ موشید.

۲۰ دَ هر کاری که دِستِ خُو ره دِراز کُنید تا اُو ره انجام پدید، خُداوند دَ بِلِه شُمو نالتِ، پَریشانی و سرزنشِ رِبی مونه تا دَ زودی نابدُ شده از بَینِ بوريد، فقط بخاطرِ شَرارتِ اعمالِ خُو که دَ وَسِيلِه اَزوا اُو ره ایله کدید. ۲۱ خُداوند مَرَضِ وُبا ره دَ بِلِه شُمو مِیره تا شُمو ره از سرزمینی که بَلدِه تَصَرُفِ کدون شی داخلِ موشید، نابدُ کنه. ۲۲ خُداوند شُمو ره قد مَرَضِ کُشِنده، تاو و اَماس و قد گرمی سوزان، شمشیر، خُشکسالی و آفتِ مِیرنه. امیا شُمو ره تا وختی دُمبال مونه که از بَینِ

بورید. ۲۳ آسمو د بِلَه سر شُمو رَقْم برونز موشه و زمینی که تَی پای شُمو یه، رَقْم آین. ۲۴ خُداوند بارشِ سرزمین شُمو ره د گرد و خاک تبدیل مونه و گرد و خاک از آسمو د بِلَه شُمو موباره تا غَیْتیکه شُمو نابود شُنید.

۲۵ خُداوند شُمو ره د پیشِ دُشمنای شُمو شکست میدیه. شُمو از یگ راه د خُلافِ ازوا مورید و از هفت راه از پیشِ ازوا دوتا مُونید. شُمو بلده تمام مَمَلکَت های زمی مایه وَحِشَت موشید. ۲۶ جَسَدای شُمو خوراکِ تمام مَرغکوی هوا و جانورای زمی موشه و هیچ کس وجود نَمیدشته بَشه که اونا ره هی کنه. ۲۷ خُداوند شُمو ره د دانه های بیخ کتبه مصر، د مَرَضِ جلی، د دانه های رِبمُتو و خَرِشَتی مَبتلا مونه که شُمو ازوا شُفا پیدا نَمیتنید. ۲۸ خُداوند شُمو ره د دیونگی، کوری و پریشانی فِکر دُچار مونه. ۲۹ شُمو د چاشتِ روز تپتویله مُونید رَقْمی که کور د تریکی تپتویله مونه، و شُمو د پَیدا کدونِ راه های خُو کامیاب نَموشید، بلکه د تمام روزای زندگی شُمو د بِلَه شُمو ظلم موشه و شُمو چور-و-چپاؤل موشید و هیچ کس شُمو ره نجات نَمیدیه. ۳۰ شُمو قد یگ خاتو نامزاد موشید، لیکن دیگه کس قد ازو خاو مونه. شُمو خانه آباد مُونید، مگم دزشی زندگی نَمونید. شُمو باغِ انگور جور مُونید، ولی از میوه شی نَمیچشید. ۳۱ گاو شُمو د پیشِ چیمای شُمو قصابی موشه، لیکن شُمو از گوشت شی نَموخورید. خَر شُمو د پیشِ چیمای شُمو بُرده موشه و اونا ره پس گِرِفته نَمیتنید. گوسپون شُمو د دُشمنون شُمو دده موشه و هیچ کس د داد شُمو نَمیرسه. ۳۲ باچه ها و دُخترن شُمو د دیگه قوم دده موشه د حالیکه چیمای شُمو توخ مونه؛ شُمو تمام روز چیم د راه ازوا شِشته چیمای خُو ره خیره مُونید و هیچ چیز از دست شُمو نَمییه. ۳۳ حاصلِ زمین شُمو و تمام زحمت شُمو ره قومی مُوخوره که هیچ نَمینخشد؛ همیشه د بِلَه شُمو ظلم موشه و شُمو گفته موشید. ۳۴ و بخاطرِ چیزای که چیم شُمو مینگره، شُمو دیونه موشید. ۳۵ خُداوند د زانوا ها و دلگ های پای شُمو دانه های بیخ کتبه دَرناک بُر مونه که از قفِ پای تا تولغه شُمو ره میگیره و ازوا شفا پیدا نَمیتنید.

۳۶ خُداوند شُمو و پادشاه شُمو ره که د بِلَه خُو مقرر مُونید، د پیشِ مَلتی موبره که نه شُمو مینخشد و نه بابَه کلونای شُمو میشنخت؛ د اُونجی شُمو خُدايون بیگنه ره که از چپو و سنگ جور شده، خدمت مُونید. ۳۷ شُمو د مینکل پگ قوم های که خُداوند شُمو ره د اُونجی موبره، مایه وَحِشَت، یگ مثال و کِنایه جور موشید.

۳۸ شُمو تَخمِ کلو د زمین خُو موبَرید، مگم حاصلِ کم جم مُونید، چراکه مَلخ ها اونا ره مُوخوره. ۳۹ شُمو باغ های انگور جور کده خدمت ازوا ره مُونید، لیکن شراب شی ره وچی نَمونید و انگور شی ره نَمیچینید، چراکه اونا ره کرم مُوخوره.

۴۰ شُمو د تمام سرزمین خُو درختای زیتون میدشته بشید، لیکن خود ره قد روغو چرب نَمونید، چراکه زیتون شُمو خام میثکه. ۴۱ شُمو صاحبِ باچه ها و دُختر و موشید، مگم اونا دز شُمو نَمومنه، چراکه اونا د اسیری بُرده موشه. ۴۲ پگ درختا و حاصلاتِ زمین شُمو ره مَلخ میگیره. ۴۳ بیگنه های که د مینکل شُمو زندگی مونه، از شُمو کده باله شده موره، د حالیکه شُمو تاه آمده مورید. ۴۴ اونا دز شُمو قرض میدیه، مگم شُمو دزوا قرض نَمیدید. اونا سر جور موشه و شُمو دم.

۴۵ پگ امزی نالت ها د بِلَه شُمو مییه و شُمو ره دُمبال کده گِرِفتر خُو مونه تا غَیْتیکه نابود شُنید، چراکه شُمو از ایدِ خُداوند، خُداي خُو نَشْدید و احکام و دستورای ره که دز شُمو امر کد، د جای نُورْدید. ۴۶ امی نالت ها بلده از شُمو و اولاده شُمو تا ابد د عنوانِ یگ نشانی و چیزِ عجیب وجود میدشته بَشه. ۴۷ ازی که شُمو خُداوند، خُداي خُو ره قد خوشحالی و خوشی دل بخاطرِ پَریمونی پگ چیزا خدمت نکدید، ۴۸ شُمو دُشمنای خُو ره که خُداوند د ضدِ شُمو رَی مَوکنه خدمت مُونید، د حالیکه گُشنه، تَشنه، لُچ و مُحْتاجِ هر چیز آستید. و خُداوند یوغِ آینی ره د بِلَه گَرْدون شُمو میله تا شُمو ره نابود کنه.

۴۹ خُداوند از دُور، از آخِرِ زمی یگ مَلت ره که رَقْم بُرگُجِ اَلّی بلند پرواز آسته د بِلَه شُمو میره، مَلتی ره که شُمو زبون شی ره پی نَموفتید، ۵۰ مَلتی ره که چهره ترسناک دَره، اونا نه د ریش سفیدای شُمو احترام مونه و نه د جوانای شُمو رحم.

۵۱ اونا چوچه های چارپایای شُمو و حاصلِ زمین شُمو ره مُوخوره تا غَیْتیکه شُمو نابود شُنید. اونا بلده شُمو غَلّه، شیرِه انگور، روغون زیتون، گوسله های گله و باره گونِ رَمه ره باقی نَمیله تا وختیکه شُمو از بین بورید. ۵۲ اونا شُمو ره د تمام

شارای شُمو محاصره مونه تا دیوالای بلند و مُستَحکمی که شُمو توکُل خُو ره دَزوا کدید دَ پگ سرزمین شُمو چپه شُنه. اَره، اونا شُمو ره دَ تمام سرزمینی که خُداوند، خُداي شُمو دَز شُمو میدیه، محاصره مونه.^{۵۳} بخاطر محاصره و سختی که دُشمنای شُمو دَ بله شُمو میره شُمو ثمرِ رَحَم خُو، یعنی گوشتِ باچه ها و دُخترن خُو ره که خُداوند، خُداي شُمو دَز شُمو میدیه، مُوخوَرید.^{۵۴} حتیٰ بادیانت‌ترین و مهربان‌ترین مرد که دَ مینکل شُمو بشه، دَ برار خُو، دَ خاتون خُو که دَ بعل شی آسته و دَ بچکیچای خُو که باقی مومنه، نظرِ بد میدشته بشه،^{۵۵} دَ اندازه که دَ هیچ کدم ازوا از گوشتِ بچکیچای خُو که مُوخوره، نَمیدیه، چُون دَ وختِ محاصره و سختی که دُشمنای شُمو دَ تمام شارای شُمو دَ بله شُمو میره، هیچ چیز بلده ازو باقی نَمومنه.^{۵۶} خاتونی که نازک‌ترین و نازدانه‌ترین خاتو دَ مینکل شُمو آسته و بخاطرِ نازکی و نازدانه‌گی جُرأت نُمونه که قفِ پای خُو ره دَ زمی بیله، دَ شوی خُو که دَ بعل شی آسته و دَ باچه و دُختر خُو نظرِ بد میدشته بشه؛^{۵۷} او جوره نلغه ره که از مینکل پای های شی بُر موشه و نلغه ره که میزیه، تاشکی مُوخوره، چراکه دَ وختِ محاصره و سختی که دُشمنای شُمو دَ شارای شُمو دَ بله شُمو میره، هیچ چیز دیگه پیدا نَموشه.

^{۵۸} اگه تمام تورای امزی شریعت ره که دَ امزی کتاب نوشته شده، دَ دقت دَ جای نیرید و امزی نام پُر جلال و باهیبت، یعنی از خُداوند، خُداي خُو ترس نَخوَرید،^{۵۹} اوخته خُداوند دَ بله از شُمو و دَ بله اولاده شُمو بلاهای عجیب میره، بلاهای سخت و دوامدار و مَرَض های خطرناک و بے علاج.^{۶۰} او پگ مَرَض های مصر ره که ازوا میترسیدید بسم میره تا دَ بله از شُمو بییه و دُچار شُمو شُنه.^{۶۱} امچنان پگِ ناجوری ها و تمام بلاهای که دَ امزی کتاب شریعت نوشته نشده، خُداوند اونا ره دَ بله شُمو میره تا غیبیکه شُمو نابود شنید.^{۶۲} شُمو که یگ زمان رقم ستاره های آسمو کلو بویدید، فقط یگ تعداد کم شُمو باقی مومنه، چراکه شُمو از آید خُداوند، خُداي خُو نشدید.^{۶۳} امو رقم که خُداوند از خوبی کدو دَ حق شُمو و از کلو کدون تعداد شُمو خوش شد، امو رقم از نابود کدو و از بین بردون شُمو ام خوش موشه؛ و شُمو از سرزمینی که دَز شی داخل موشید تا او ره تَصَرَف کُنید، ریشه-کن موشید.

^{۶۴} و خُداوند شُمو ره دَ مینکل پگِ مِلَّت ها دَ سر تا سرِ زمی تیت پَرک مونه و دَ اُونجی شُمو خُدايون بیگنه ره که از چپو و سنگ جور شده، خدمت مونیید، خُدايونی ره که نه شُمو میشتختید و نه بابه کلونای شُمو.^{۶۵} دَ مینکل امزو مِلَّت ها شُمو آسودگی ره نَمینگرید و جای آرام کدو بلده قفِ پای شُمو وجود نَمیدشته بشه. دَ اُونجی خُداوند بلده شُمو دل لَرزو، چیمای خیره و روح پزمرده میدیه.^{۶۶} زندگی شُمو رقمِ قفِ سرِ او موشه؛^{۶۷} شاو و روز ره دَ ترس-و-وحشت تیر مونیید و دَ زندگی خُو هیچ اعتبار نَمیدشته بشید.^{۶۷} دَ وختِ صُبح مَوگید: 'کشکه شام موبود،' و دَ غَیتِ شام مَوگید: 'کشکه صُبح موبود،' بخاطرِ ترسی که دَ دل خُو احساس مونیید و بخاطرِ چیزای که چیمای شُمو مینگره.^{۶۸} خُداوند شُمو ره قد کشتی ها امزو راه که دَز شُمو گُفتم دیگه نَمینگرید بسم دَ مصر موبره؛ و دَ اُونجی شُمو خودون خُو ره دَ دُشمنای خُو دَ عِنوانِ غُلام و کنیز سودا مونیید، لیکن هیچ خریدار پیدا نَموشه."

خُداوند عهد خُو ره قد اسرائیل تازه مونه

۲۹ ای توره های عهدی آسته که خُداوند دَ سرزمینِ مَوآب دَ موسیٰ اَمَر کد تا قد بنی اسرائیل بسته کنه، جدا از عهدی که او قد ازوا دَ حوریب بسته کد.

۲ پس موسیٰ پگِ بنی اسرائیل ره کوی کد و دَزوا گُفت: "شُمو پگِ چیزای ره که خُداوند دَ پیشِ چیمای شُمو دَ سرزمینِ مصر دَ حقِ فِرْعون، پگِ خدمتگاری شی و تمام سرزمین شی کد، دیدید.^۳ اَره، چیمای شُمو مُصیبت های بزرگ، مُعجزه ها و چیزای عجیب بزرگ ره دید. ^۴ مگم تا امروز خُداوند دَز شُمو دلی که دانا بشه، چیمای که بینا بشه و گوشای که

^a ۲۸:۶۶ دَ زبونِ عبرانی نوشته یه: "زندگی شُمو دَ پیشِ روی شُمو اوزو یه."

شِنَوَا بَشَه نَدَدَه. ^۵ مَدَّت چَل سال ما شُمو ره دَ بیابو رهبری کدُم؛ دَ امزی مَدَّت نَه کالای شُمو شارید و نَه کوشره های شُمو کَنده شُد، ^۶ شُمو نَه نان خوریدید و نَه شرابِ اَنگُور و شرابِ های دِیگه وُچی کدید، بَلکِه هر چیز ره که خُداوند مَهیا کد خوریدید، تا بَدَینید که خُداوند، خُدای شُمو آسته.

^۷ و غَیتیکه دَ اینجی رَسیدید، سِیحون پادشاهِ حِشبون و عوج پادشاهِ باشان دَ خِلاف مو بُر شُدِه اَمَد تا قد ازمو جنگ کنه، مگم مو اونا ره شِکست دَدی ^۸ و سرزمینِ ازوا ره گِرِفته دَ رثوینیا، جادیا و نیمِ طایفه مَنسی دَ عِنوانِ مُلکیت دَدی. ^۹ پس تورای امزی عهد ره دَ دِقَت دَ جای بیرید تا هر کاری ره که انجام بَدید کامیاب شُنینید.

^{۱۰} امروز پگ شُمو دَ حُضُورِ خُداوند، خُدای خُو ایسته شُدید: زهبرای طایفه های شُمو، ^{۱۱} ریش سفیدای شُمو، کتله کلونای شُمو، پگِ مردایِ اسرائیل، ^{۱۲} بچکِچایِ شُمو، خاتونوی شُمو، بیگنه های که دَ خیمه گاهِ شُمو آسته، از چپو میده گرای شُمو گِرِفته تا آو کَشایِ شُمو. ^{۱۳} شُمو حاضرِ شُدید تا دَ عهدِ خُداوند، خُدای خُو و قَسَمِ خُداوند، خُدای خُو که امروز قد شُمو بسته مونه شاملِ شُنینید ^{۱۴} و تاکه خُداوند امروز شُمو ره دَ عِنوانِ قَوْمِ خُو برقرار کُنه و خُدای شُمو بَشَه، امو رقم که دَز شُمو وعده دَد و دَ بابَه کلونای شُمو اِبراهیم و اسحاق و یعقوب قَسَم خورد. ^{۱۵} ما ای عهد و قَسَم ره تنها قد شُمو بسته نَمُوم، ^{۱۶} قد شُمو که امروز دَ اینجی قد ازمو دَ حُضُورِ خُداوند، خُدای مو حاضرِ آستید، بَلکِه قد نسلِ های آینده که امروز قد ازمو دَ اینجی نیبه ام بسته مَوم؛ ^{۱۷} -- دَ یادِ شُمو بَشَه که مو دَ سرزمینِ مِصر چی رقمِ زندگی مَوکدی و چطور از مینکلِ مِلَّتِ ها تیر شُدِه دَ اینجی اَمَدی ^{۱۸} و شُمو چیزای نَفَرَتِ اَنگیزِ امزی مِلَّتِ ها ره دِیدید، بُت های پلید ره که از چپو و سنگ و از نُقره و طِلا جور شُد و دَ مینکلِ ازوا و جُود دَشْت -- ^{۱۹} باخبرِ بَشید که امروز دَ مینکلِ شُمو کَدَمِ مرد یا خاتو، کَدَمِ اولادِ بابَه یا طایفه نَبَشَه که دِلِ شی از خُداوند، خُدای مو بگرده و رفته خُداونِ امزو مِلَّتِ ها ره عِبادت کنه. نَشَنه دَ مینکلِ شُمو ریشَه بَشَه که میوه تلخ و زاردار بَدیه. ^{۲۰} ای رقمِ نفر وختیکه تورای امزی عهد-و-قَسَم ره بَشَنه، او دَ دِلِ خُو خود ره اطمینان دده مَوگیه: 'اگرچه دَ مُطابِقِ سَنگِ دِلی خُو رفتار مَوم، ما سَلامَتِ مَوم،' او باعِثِ مَوشه که تَر و خُشک یگجای دَر بَگیره. ^{۲۱} خُداوند راضی نَمُوشه که او ره بَبُخشه، بَلکِه آتِشِ قار و غَیرَتِ خُداوند دَ ضِدِ امزو نفر داغ مَوشه و پگِ نالَتِ های که دَ امزی کِتابِ نِوشته شُدِه، دَ بِلَه اَزو میبه و خُداوند نامِ اَزو ره از تَیِ آسمو گُل مونه. ^{۲۲} خُداوند او ره از پگِ طایفه های اسرائیل جدا مونه تا مُطابِقِ پگِ نالَتِ های عهدی که دَ امزی کِتابِ شَرِیعَتِ نِوشته شُدِه دَزو بَدی بَرَسنه. ^{۲۳} نسلِ های آینده یعنی اولادایِ شُمو که بعد از شُمو میبه و بیگنه های که از سرزمینایِ دُور میبه، اونا مُصِیبِتِ امزی سرزمی و مِریضی های ره که خُداوند دَ بِلَه ازی آورده مینگره. ^{۲۴} اونا مینگره که تمامِ زمینایِ شی دَ وَسِیلَه گوگرد و شوره دَر گِرِفته، دَز شی هیچ چیز کِشت نَمُوشه و هیچ چیز نَمُورویه و هیچ علف سَوز نَمُونه و حالتِ شی رقمِ خرابی سَدوم و عُموره و ادمه و صَبوئیم شُدِه که خُداوند دَ غَیتِ قار و غَضَبِ خُو اونا ره سَرنگون کد. ^{۲۵} اوخته پگِ مِلَّتِ ها پُرسان مونه: 'چرا خُداوند قد امزی سرزمی ای کار ره کده و شِدَّتِ قارِ کلون شی از چی خاطر بُوَدِه؟' ^{۲۶} پس دَزوا کُفته مَوشه: 'ای امزی خاطرِ شُدِه که اونا عهدِ خُداوند، خُدای بابَه کلونایِ خُو ره که او دَ غَیتِ بُرو اُردونِ ازوا از سرزمینِ مِصر قد ازوا بسته کد، میده کد ^{۲۷} و رفته خُداونِ بیگنه ره عِبادت کد و اونا ره سَجده کد، خُداونِی ره که اونا نَمِیشَنخَت و خُداوند عِبادتِ ازوا ره مَنع کد. ^{۲۸} پس آتِشِ قارِ خُداوند دَ خِلافِ امزی سرزمی داغ شُد و تمامِ نالَتِ های ره که دَ امزی کِتابِ نِوشته شُدِه، دَ بِلَه شی اُورد. ^{۲۹} خُداوند اونا ره قد قار و حَشَم و غَضَبِ بَزُرگ از سرزمینِ ازوا ریشَه کن کد و دَ سرزمینِ دِیگه پورته کد، امو رقم که امروز آسته.'

^{۳۰} چیزای تاشه دَ خُداوند، خُدای مو تعلق دَره، لیکن چیزای که بَرَمَلا آسته، تا اَبَدِ دَز مو و اولادایِ مو تعلق دَره، تا پگِ تورای امزی شَرِیعَتِ ره دَ جای بیری.

۲۹:۱۰ دَ بعضی نُسَخه ها «زهبرای شُمو، طایفه های شُمو» نِوشته یه.

نتیجه پس آمدو سون خدا

۳۰

وختیکه پگ امزی چیزا، یعنی برکت ها و نالت های که د پیش شمو ایشتم د بله شمو آمد و شمو امیا ره د مینکل پگ ملت های که خداوند، خدای شمو، شمو ره د اونجی هی مونه، د یاد آوردید^۲ و سون خداوند، خدای خو پس آمدید و از آید شی شدید و تمام چیزای ره که ما امروز دز شمو امر مونم، شمو و بچکیچای شمو قد تمام دل و تمام جان خو د جای آوردید،^۳ اوخته خداوند، خدای شمو خوشبختی های شمو ره پس میره^۴ و د بله شمو رحم کده شمو ره از مینکل پگ قوم های که خداوند، خدای شمو، شمو ره د اونجی تیت پرک کده، پس جم مونه. ^۴ حتی اگه شمو تا آخر زمی^۵ ام آواره شده بشید، خداوند، خدای شمو، امزونجی ام شمو ره جم مونه و پس میره. ^۵ و خداوند، خدای شمو، شمو ره د سرزمینی که د بابه کلونای شمو تعلق دشت پس میره و شمو صاحب ازو موشید؛ او د حق شمو خوبی مونه و تعداد شمو ره از بابه کلونای شمو کده کلوتر مونه. ^۶ علاوه ازی، خداوند، خدای شمو دل از شمو و دل بچکیچای شمو ره ختنه مونه تا خداوند، خدای خو ره قد تمام دل و تمام جان خو دوست دشته بشید و زنده بمنید. ^۷ خداوند، خدای شمو پگ امزی نالت ها ره د بله دشمننا و مخالفای شمو که شمو ره آزار-و-اذیت کد میره. ^۸ اوخته شمو بسم از آید خداوند موشید و پگ احکام ازو ره که ما امروز دز شمو امر مونم، د جای میرید^۹ و خداوند، خدای شمو، شمو ره د پگ کارای دست شمو کامیاب مونه و د تمر رحم شمو، د تمر چارپایای شمو و د حاصلات زمین شمو برکت میدیه، چون خداوند از کامیاب کدون شمو بسم خوشحال موشه، امو رقم که از کامیاب کدون بابه کلونای شمو خوشحال شد، ^{۱۰} د شرطی که از آید خداوند، خدای خو شنید و احکام و دستورای شی ره که د امزی کتاب شریعت نوشته شده، د جای بیرید و قد تمام دل و تمام جان سون خداوند، خدای خو پس بیید.

انتخاب زندگی یا مرگ

^{۱۱} امی حکم ره که ما امروز دز شمو امر مونم، بلده شمو کلو مشکل نیسته و از دسترس شمو ام دور نییه. ^{۱۲} ای د عالم باله نیسته که بگید: 'کی بلده ازمو د عالم باله موره و او ره بلده ازمو میره تا که مو بشنوی و د جای بیری؟' ^{۱۳} د او طرف دریا ام نیسته که بگید: 'کی بلده ازمو د او طرف دریا تیر موشه و او ره بلده ازمو میره تا که مو بشنوی و د جای بیری؟' ^{۱۴} بلکه ای کلام عذر د نزدیک شمو آسته؛ د دان شمو و د دل شمو، تا ای ره د جای بیرید.

^{۱۵} اینه، ما امروز ام زندگی و کامیابی ره د پیش روی شمو ایشتم و ام مرگ و تباهی ره. ^{۱۶} چون ما امروز دز شمو امر مونم که خداوند، خدای خو ره دوست دشته بشید، د مطابق راه ها-و-طریق های ازو رفتار کنید و احکام، قانونا و دستورای ازو ره د جای بیرید تا زنده بمنید و تعداد شمو کلو شنه و تا خداوند، خدای شمو، شمو ره د سرزمینی که بلده تصرف کدون شی دزو داخل موشید، برکت بدیه. ^{۱۷} لیکن اگه دل شمو از راه بر شنه و از آید نشنید و گمراه شده خدایون بیگنه ره سجده و عبادت کنید، ^{۱۸} امروز دز شمو اعلان مونم که شمو حتماً از بین مورید و د سرزمینی که بلده تصرف کدون شی از دریای اردن تیر شده داخل موشید، عمر دراز نمیدشته بشید. ^{۱۹} امروز آسمو و زمی ره د بله شمو شاهد میگیرم که ما زندگی و مرگ ره د پیش روی شمو ایشتم و برکت و نالت ره. پس زندگی ره انتخاب کنید تا شمو و اولاده شمو زنده بمنید. ^{۲۰} آره، خداوند، خدای خو ره دوست دشته بشید، از آید شی شنید و دزو محکم بچسپید، چراکه او زندگی و درازی عمر شمو آسته، تا د سرزمینی که خداوند بلده بابه کلونای شمو، ابراهیم و اسحاق و یعقوب قسم خورد که او ره دزوا میدیه، جای-د-جای شنید.

^{۳۰:۳} یگ معنای دیگه شی اینی آسته: "شمو ره از اسیری پس میره." ^{۳۰:۴} د جای «زمی» د زبون عبرانی «آسمو» نوشته یه.

خُدا بَلَدِه یوشع وظيفه ميديه

۳۱

۱ موسیٰ اِدامه دده اِبنی تورا ره د پِگِ قَوْمِ إِسْرَائِيلِ بِيانِ كَد ۲ و دَزُوا كُفْت: "ما آلی یگ صد و بیست ساله اَسْتُم دِیگه تَوَانِ بُر-و-دَر شُدو ره نَدْرُم و خُداوند ام دَز مه كُفْتِه كه، تُو امزی دریاى اَرْدُن تیر مُوشی. ۳ خُداوند، خُداى شُمو خود شی پیش پیش شُمو از دریاى اَرْدُن تیر مُوشه و اُو امی مَلَّتْ ها ۴ ره از پیش رُوی شُمو نَابُود مُونه تا سرزمینِ ازوا ره تَصْرُف كُنید. یوشع ام پیش پیش شُمو از دریاى اَرْدُن تیر مُوشه، اُمُو رَقَم كه خُداوند كُفْتِه. ۴ خُداوند دَ حَقِ ازوا اُمُو كار ره مُونه كه دَ حَقِ سِیْحون و عوج پادشایونِ اَمُوریا و دَ حَقِ سرزمینِ ازوا كد وختیکه اونا ره نَابُود كد. ۵ خُداوند اونا ره دَ دِست شُمو تَسْلیم مُونه و شُمو قَد ازوا دَ مُطَابِقِ تَمَامِ حُكْمی كه ما دَز شُمو اَمْر كُدَم رِفْتار كُنید. ۶ قَوی و دَلیر بَشید؛ ازوا ترس نَخُورید و وَحْشَت نَكُنید، چراكه خُداوند، خُداى شُمو خود شی قَد شُمو موره؛ اُو شُمو ره تنها نَمیلِه و شُمو ره ایلِه نَمیدِه."

۷ اوخته موسیٰ یوشع ره كُوی كد و دَ پیشِ نَظَرِ پِگِ قَوْمِ إِسْرَائِيلِ دَزُوا كُفْت: "قَوی و دَلیر بَش، چراكه تُو قَد امزی قَوْمِ دَ سرزمینی موری كه خُداوند دَ بابِه كلونای ازیا قَسَم خُورِد كه دَزیا مِیدِه؛ و تُو اُو ره دَ عِنوانِ مُلكیتِ بَلَدِه امزیا مِیدی. ۸ خُداوند خود شی پیش پیش تُو موره و قَد تُو اَسْتِه؛ اُو تُو ره تنها نَمیلِه و تُو ره ایلِه نَمیدِه. پس ترس نَخُور و وَحْشَت زده نَبَش."

۹ اوخته موسیٰ امی شریعت ره نِوشته كده دَ پیشوايو، یعنی دَ اولادِه لاوی كه مَسْئُولِ بُردونِ صِنْدُوقِ عَهْدِ خُداوند بُود و دَ پِگِ ریش سفیدای قَوْمِ إِسْرَائِيلِ دَد. ۱۰ و موسیٰ دَزُوا اَمْر كده كُفْت: "دَ اَخِرِ هِر هفت سال، دَ سَالِ بَخْشیدونِ قَرْضِ ها كه تَعیین شده، دَ عَیْتِ عَیْدِ چِپری ها، ۱۱ وختیکه پِگِ قَوْمِ إِسْرَائِيلِ دَ حُضُورِ خُداوند، خُداى شُمو دَ جایی كه اُو اِنتِخابِ مُونه حاضِرِ مُوشه، شُمو باید ای شریعت ره دَ پیشِ تَمَامِ قَوْمِ إِسْرَائِيلِ بَخانید تا دَ گوشِ ازوا بَرَسِه. ۱۲ قَوْمِ ره یعنی مَرْدا، خاتونو، بچكیچا و بیگنه های ره كه دَ شارای شُمو زندگی مُونه جَم كُنید تا اونا بَشَنوَه و یاد بگیره كه از خُداوند، خُداى شُمو بَتَرَسِه و تَمَامِ توراى امزی شریعت ره دَ دِقَّتِ دَ جای بیرِه ۱۳ و تا بچكیچای ازوا كه امی شریعت ره نَمیدنه، ام بَشَنوَه و یاد بگیره تا بَلَدِه تَمَامِ عُمُرِ خُو دَ سرزمینی كه شُمو بَلَدِه تَصْرُف كدون شی از دریاى اَرْدُن تیر مُوشید و دَ اُونجی زندگی مُونید از خُداوند، خُداى شُمو بَتَرَسِه."

۱۴ خُداوند دَ موسیٰ كُفْت: "اینه، وختِ مَرْدونِ تُو نَزْدِیك اَسْتِه؛ یوشع ره كُوی كُو و دَ خَیمِه مُلاقاتِ حاضِرِ شَنید تا اُو ره وظيفه بَدیم." پس موسیٰ و یوشع اَمْدِه دَ خَیمِه مُلاقاتِ حاضِرِ شُد. ۱۵ اوخته خُداوند دَ سَتُونِ اَوْرِ دَ خَیمِه ظاهِرِ شُد و سَتُونِ اَوْرِ دَ دَرِگِه خَیمِه ایسته شُد. ۱۶ و خُداوند دَ موسیٰ كُفْت: "دَ زُودى تُو فَوْت كده قَد بابِه كلونای خُو یگجای مُوشی. بعد از اُو ای قَوْمِ باله شده از خُدايونِ بیگنه پیروی مُونه، از خُدايونِ امزُو سرزمی كه اونا دَ اُونجی دَ مینکلِ ازوا داخلِ مُوشه؛ قَد امزی كار اونا خود ره فاحشه جور مُونه؛ اونا مَرِه ایلِه مُونه و عهدهی ره كه قَد ازوا بسته كدیم، میده مُونه. ۱۷ دَ امزُو روزِ آتَشِ قار مه دَ بَلِه ازوا داغِ مُوشه و ما اونا ره ایلِه مُونم و رُوی خُو ره ازوا تاشه مُونم؛ اونا نَابُود مُوشه و مُصِیبتِ ها و مُشْكَلاتِ كَلو دَ بَلِه ازوا مِییه، دَ اندازِه كه اونا دَ امزُو روزِ مُوگیه: آیا امی مُصِیبتِ ها امزی خاطرِ دَ بَلِه مو نَمده كه خُداى مو دَ مینکلِ مو نِیستِه؟ ۱۸ لیكن دَ امزُو روزِ ما حتماً رُوی خُو ره ازوا تاشه مُونم، بخاطرِ پِگِ شَرارتِ-و-بَدیِ كه اونا كده و بخاطری كه سُونِ خُدايونِ بیگنه رفته. ۱۹ پس آلی ای سَرُودِ ره بَلَدِه خُو نِوشته كُنید و تُو ای ره دَ بَنیِ إِسْرَائِيلِ تَعْلیمِ بَدیِ تا اونا ای ره از بَر كَنه ۲۰ و تا ای سَرُودِ بَلَدِه ازمه دَ خِلَافِ بَنیِ إِسْرَائِيلِ یگ شَاهِدِ بَشِه. ۲۰ چُونِ وختی اونا ره

۳۱:۱۹ دَ زبونِ عبرانی مُوگیه: «ای سَرُودِ ره دَ دانِ ازوا بیل.»

۳۱:۳ تَنبیه ۱: ۷، ۱۷: ۲۰

دَ سرزمینی که دَ بابه کلونای ازوا وعده کدیم برسَنُم، دَ سرزمینی که از شی شیر و عسل جاری آسته، اوخته اونا خورده سیر و چاق موشه و سون خدایون بیگنه موره و اونا ره عبادت مونه و دز مه توهین کده عهد مره میده موکنه. ۲۱ وختیکه مُصیبت ها و مُشکلاتِ کلو دَ بِلَه ازوا مییه، اوخته ای سرود رقم یگ شاهد دَ بِلَه ازوا شاهی میدیه، چراکه ای سرود از دان اولاده ازوا پرمُشت نموشه. چون دَ باره خیالاتِ ازوا ما امی آلی میدَنُم، پیش ازی که اونا ره دَ سرزمینی که دَ باره شی قَسَم خوردیم، داخل کنُم. ۲۲ پس دَ امزو روز موسی ای سرود ره نوشته کد و دَ بنی اسرائیل تعلیم دَد.

۲۳ اوخته خدایوند دَ یوشع باچه نُون وظیفه دَد و گُفت: ”قوی و دلیر بش، چراکه تُو بنی اسرائیل ره دَ سرزمینی که ما بلده ازوا وعده کدیم داخل مونی و ما قد تُو آسَنُم.“

۲۴ وختی موسی تورای امزی شریعت ره دَ یگ کتاب تا آخر نوشته کده خلاص کد، ۲۵ او دَ لایوی که مسئول بُردون صندوقِ عهدِ خدایوند بود، امر کده گُفت: ۲۶ ”ای کتابِ شریعت ره بگیریید و دَ پالوی صندوقِ عهدِ خدایوند، خدای خُو بیلید تا دَ اُنجی دَ عنوانِ شاهدِ دَ خِلافِ بنی اسرائیل بشه. ۲۷ چون ما میدَنُم که شمو چیقس یاغی و سرکش آستید. اینه، امروز که ما هنوز زنده و دَ مینکل شمو آسَنُم، شمو دَ خِلافِ خدایوند شورش کدید، پس چیقس کلوتر بعد از مُردون مه شورش مونیید! ۲۸ پگ ریش سفیدای طایفه های خُو و کته کلونای خُو ره دَ پیش مه جم کُنید تا ای تورا ره دَ گوش ازوا برسَنُم و آسمو و زمی ره دَ بِلَه ازوا شاهد بگیریُم. ۲۹ چون ما میدَنُم که بعد از مُردون مه شمو خودون ره کاملاً فاسد مونیید و از راه-و-طریقی که دز شمو امر کدیم میگردید. دَ زمانای آینده مُصیبت دَ بِلَه شمو مییه، چون شمو چیزی ره انجام میدید که دَ نظرِ خدایوند بد آسته و قد کارای دست خُو قارِ خدایوند ره باله میرید.“

سرودِ موسی

۳۰ اوخته موسی تورای امزی سرود ره دَ حالیکه تمامِ جماعتِ اسرائیل گوش میگریفت تا آخر خاند:

۱ ”ای آسمونا، گوش بگیریید که ما توره موگیُم؛

۳۲

ای زمی، تورای دان مره بشنو!

۲ بیل که تعلیم مه رقم بارو آلی بباره

و تورای مه رقم شبنم وری بشینه،

رقمِ قطره های نرم بارو دَ بِلَه علفِ تازه

و رقم بارش ها دَ بِلَه گیاه های نو-بر-شده،

۳ چراکه ما نامِ خدایوند ره اعلان مونتُم:

بزرگی خدای مو ره توصیف کُنید!

۴ او قاده-و-پناهگاه آسته، کارای شی کامل،

و پگ راه های شی پُر از انصاف.

او خدای وفادار آسته و دُور از حيله-و-مکر،

او عادل و راست آسته.

۵ قوم شی دَ برابر ازو فساد کد؛

عیب های ازوا ثابت کد که اونا بچکیچای ازو نییه،

بلکه یگ نسلِ کجرو و گمراه آسته.

۶ ای قوم جاهل و نادو،

آیا نیکی های خدایوند ره امی رقم آدا مونیید؟

آیا او آته و صاحب شُمو نیسته؟
 او شُمو ره خَلق کده اُستوار کد.
 ۷ روزای قدیم ره دَ یاد خُو بیرید
 و دَ باره سال های گذشته فکر کُنید.
 از آته خُو پُرسان کُنید تا دَز شُمو بیان کنه،
 و از ریش سفیدای خُو تا دَز شُمو نقل کنه.
 ۸ وختیکه خُدای مُتعال تقسیمِ مِلّت ها ره دَزوا دَد
 و بنی آدم ره دَ هر جای تیت کد،
 او سرحدِ قوم ها ره دَ مُطابقِ تعدادِ بنی اسرائیل تعیین کد.
 ۹ چون تقسیمِ خُداوند قومِ اَزو آسته
 و یعقوب^a حصّه خاصِ اَزو.

۱۰ خُداوند او ره دَ یگ زمینِ بیابونی پیدا کد،
 دَ یگ بیابونِ خُشک و سوزان.
 او ره پناه دَد و فکر خُو ره سُون اَزو گرفت
 و اَزو رقمِ تُخمِ چیم خُو حفاظت کد.
 ۱۱ رقمی که بُرگُج چُوچه های خُو ره از وور خُو پرواز میدیه
 و دَ بله چُوچه های خُو پَر میزنه،
 رقمی که بال های خُو ره واز کده اونا ره باله مونه
 و اونا ره دَ بله پَرهای خُو موبره،
 ۱۲ امو رقم خُداوند تنهای خُو او ره رهبری کد؛
 هیچ خُدای بیگنه قد اَزو نَبود.
 ۱۳ خُداوند او ره دَ بلندی های زمی سوار کد
 و از حاصلاتِ زمی دَزو خورند؛
 او از قرخ دَزو عسل دَد که بچشه،
 و از سنگِ خارا روغو.
 ۱۴ مسکه گله و شیرِ رمه ره
 قد چربی بارهگو و قُوج های باشان و بُز ها
 و خُوبترین دانه های گندم، دَزو دَد.
 و او شراب از خُونِ انگور وُچی کد.
 ۱۵ لیکن یشورون^b چاق شده لَغه زَد؛
 او چاق، دَبل و برتُو شد.

^a ۳۲:۹ یعقوب یعنی قوم اسرائیل. ^b ۳۲:۱۵ یشورون که معنای شی «راستکار» آسته از رُوی کنایه بلده قوم اسرائیل استفاده شده.

اُو خُدای ره که اُو ره خَلق کد، ایله کد
 و قاده نجات خُو ره خار-و-حقیر حساب کد.
 ۱۶ اونا قد پرستش خدایون بیگنه غیرت خُداوند ره د شور اُورد
 و قد کارای نفرت انگیز خُو قار ازو ره باله اُورد.
 ۱۷ اونا بلده جنیات قربانی تقدیم کد، نه د خُدا،
 بلده خُدایونی که اونا هیچ نمیشنخت،
 بلده خُدایون نو که تازه پیدا شده،
 بلده خُدایونی که بابه کلونای شمو ازوا هیچ ترس نداشت.
 ۱۸ خالقی^a که اونا ره د وجود اُورد، پروای شی ره نکد؛
 و خُدای که اونا ره پیدا کد، اونا او ره پُرمُشت کد.

۱۹ خُداوند ای کار ره دید و ازوا بدبر شد،
 چراکه باچه ها و دختران شی قار ازو ره باله اُورد.
 ۲۰ پس اُو گفت: 'ما روی خُو ره ازوا تاشه مونم،
 تا بنگرم که عاقبت ازوا چی موشه؛
 چون اونا یگ نسل گمراه-و-شریر آسته،
 بچکیچای که وفا دز شی وجود ندره.
 ۲۱ اونا قد پرستش چیزای که خُدا نیبه مَره سر غیرت کد
 و قد بُت های خُو قار مَره باله اُورد.
 پس ما اونا ره د وسیله کسای که هیچ قوم حساب نموشه سر غیرت مونم
 و توسط یگ ملت جاهل قار ازوا ره باله میرم.
 ۲۲ چون یگ آتش د وسیله غضب مه داغ شده
 که آنگه شی تا غوجی های عالم مُرده ها میرسه؛
 اُو زمی ره قد حاصل شی قُورت مونه
 و بُنیاد کوه ها ره آتش میزنه.
 ۲۳ ما بلاها ره د بله ازوا جم مونم
 و خلطه تیرهای خُو ره د بله ازوا خالی مونم.
 ۲۴ اونا از گشنگی تلف موشه،
 و د وسیله آتش تو و مَرَض وُبای تلخ از بین موره؛
 ما دندونای جانورای وحشی ره د خلاف ازوا ربی مونم
 و زار جاندارای ره که د خاک خَزک مونه.
 ۲۵ شمشیر اونا ره د برو بے اولاد مونه
 و وحشت د داخل د بله ازوا حاکم موشه.

^a ۳۲:۱۸ د جای «خالق» د زبون عبرانی «قاده» نوشته یه.

مردای جوان و دختران جوان،
نلغه‌گون شیرخور و نفرای موی سفید پگ شی نابود موشه.
۲۶ ما گفتم که اونا ره تیت‌پرک کنم
و نام ازوا ره از مینکلِ انسان ها گل کنم؛
۲۷ لیکن از طعنه دشمو ترسیدم
که نشنه مخالفا غلط فکر کنه
و بگیه: ”دست ازمو پیروز شده؛
و خداوند پگ امزی کارا ره نکرده.“

۲۸ اونا یگ قوم بے عقل آسته
و دزوا هیچ دانایی وجود ندره.
۲۹ کشکه اونا عقل میدشت و امی توره ره موفامید
و پی موبرد که عاقبت ازوا چی موشه!
۳۰ چطور یگ نفر میتنه هزار نفر ره دُمال کنه
و دُو نفر ده هزار نفر ره دوتلجی کنه،
اگه قاده پناهگاه ازوا اونا ره سودا نکرده بشه،
و خداوند اونا ره تسلیم نکرده بشه!
۳۱ چون پناهگاه دشمنان رقم قاده پناهگاه ازمو آلی نیسته،
حتی دشمنای مو ای ره تصدیق مونه.

۳۲ تاک های انگور ازوا از تاکستان های سدوم مییه
و از باغ های انگور عموره.
انگورای ازوا انگورای زاردار آسته
و خوشه های ازوا تلخ.
۳۳ شراب ازوا زار مار آسته،
زار کُشنده تیرمار.
۳۴ آیا ای چیزا د پیش مه ذخیره نییه
و د دی‌خانه های مه مهر-و-لاک نشده؟
۳۵ انتقام گرفتو و جزا ددو کار ازمه یه؛
پای های ازوا د وختی مُعین میلخشه،
چراکه روز تباهی ازوا نزدیک آسته
و نابودی که د بله ازوا آمدنی یه، عجله مونه.
۳۶ چون خداوند قوم خو ره د حق شی میرسنه
و د خدمتگارای خو دل موسوزنه،
دُرست د غیتی که او مینگره که قوت ازوا از بین رفته

و هیچ کس باقی نمانده، نه غلام و نه آزاد.
۳۷ اوخته خداوند د قوم خو مویه: 'کجا آسته خدایون ازوا،
قاده های پناهگاهی که اونا دزوا پناه گرفتند،
۳۸ خدایونی که چربی قربانی های ازوا ره موخورد
و شراب هدیه های وچی کدنی ازوا ره وچی موکد؟

۳۹ اینه، بنگرید که ما خود مه امو آستم!
و د پالوی مه هیچ خدای دیگه وجود ندره.
ما موکشتم و ما زنده مونم،
ما زخمی مونم و ما شفا میدیم،
و هیچ کس از دست مه خلاص شده نیبتنه.
۴۰ چون ما دست خو ره د آسمو باله مونم و موگیم:
"ما تا ابد زنده آستم.

۴۱ ما شمشیر جلوی خو ره تیز مونم
و دست مه او ره بلده قضاوت میگیره.
ما از دشمنای خو انتقام میگیرم
و کسای ره که از مه بد مویره جزا میدیم.
۴۲ تیرهای خو ره قد خون مست مونم
قد خون کشته شده‌ها و اسیرا؛
شمشیر مه گوشت موخوره
گوشت سر قومندانای دشمو ره."

۴۳ ای ملت ها قد قوم ازو خوشحالی کنید،
چراکه او انتقام خون خدمتگاری خو ره میگیره؛
او از دشمنای خو انتقام میگیره
و سرزمی و قوم خو ره از گناه پاک مونه."

۴۴ دَمزی رقم موسی آمده پگ تورای امزی سرود ره د حالیکه قوم گوش میگرفت خاند، او و یوشع^a باچه نون. ۴۵ وختیکه
موسی پگ امزی تورا ره د تمام قوم اسرائیل خاند و خلاص شد، ۴۶ او دزوا گفت: "پگ تورای ره که ما امروز بحیث
شاهد دز شمو اعلان کدم د دل خو جای بدید و د بچکیچای خو امر کنید که تمام تورای امزی شریعت ره د دقت د جای
بیره، ۴۷ چراکه ای بلده شمو توره ایلهیی نیسته، بلکه زندگی شمو یه؛ د وسیله امزی توره شمو د امزو سرزمی که بلده
تصرف کدون شی از دریای اردن تیر موشید، عمر دراز میدشته بشید."

^a ۳۲:۴۴ د جای یوشع د زبون عبرانی حوشیع نوشته یه.

خداوند موسیٰ ره از مرگ شی باخبر مونه

۴۸ دَ امزُو روز خُداوند دَ موسیٰ گُفت: ۴۹ "دَ امزی کوهِ عَباریم، یعنی کوهِ نِبُو که دَ سرزمینِ موآب رُوی دَ رُوی شارِ آریحا آسته بُر شُو و سرزمینِ کِنعان ره که ما دَ بنیِ اسرائیل دَ عِنانِ مُلکیتِ مِیدیم توخ کُو. ۵۰ تُو دَ امزُو کوه که بُر موسی دَ امونجی فَوْت مونی و قد قوم خُو یگجای موسی، امُو رقم که برار تُو هارُون دَ کوه هور فَوْت کد و قد قوم خُو یگجای شُد، ۵۱ چراکه شُمُو دَ مینکل بنیِ اسرائیل دَ پیشِ آوِ مِریبای قَادِش دَ بیابونِ صِین از مه ناطاعتی کدید، چُون مُقَدَّس بُودون مَره دَ مینکل بنیِ اسرائیل ثابت نکدید. ۵۲ امزی خاطر امُو سرزمی ره تنها از دُور مینگری، لیکن دَ اونجی دَ سرزمینی که دَ بنیِ اسرائیل مِیدیم، داخل نَموشی."

دُعای بَرکتِ موسیٰ بِلدِه قومِ اسرائیل

۳۳^۱ اینمیا توره های بَرکتی آسته که موسیٰ، مَرِدِ خدا، پیش از مُردون خُو قد شی قومِ اسرائیل ره بَرکت دَدَه^۲ گُفت:

"خداوند از کوهِ سینا آمد،
او از سعیر^۳ دَ بِلِه ازوا طلوع کد
و از کوه پاران روشنی دَد.
او قد هزاران هزار مُقَدَّسین آمد
و از دِستِ راست شی بِلدِه ازوا شریعتِ آتشی بُر شُد.^b
۳ راستی که او قوم خُو ره دوست دَره؛
پگِ مُقَدَّسین شی دَ دِستِ ازو یه.
اونا دَ پیش پایای ازو میشینه
و هر کدم شی از توره های ازو برخوردار موشه.
۴ موسی دَز مو شریعتی ره امر کد
که میراثِ جماعتِ یعقوب آسته.
۵ او دَ بِلِه یَشُورُون^c پادشاه شُد
دَ غیتی که رهبرای قوم قد طایفه های اسرائیل قتی جم شُد.

۶ بیل که رثوبین زنده بُمَنه و نَمَره
و تعدادِ مردای شی کم نَبَشه."

۷ و دَ باره یهودا اینی رقم گُفت:

"ای خداوند، آوازِ یهودا ره بَشَنُو

و او ره دَ پیشِ قوم شی بیر.

او قد دِستای خُو بِلدِه خُو جنگ مونه

و تُو او ره دَ خِلافِ دُشمنای شی کومک کُو."

^a ۳۳:۲ سعیر یعنی ادم. ^b ۳۳:۲ دَ بعضی نُسَخه ها اینی رقم نوشته یه: آتِش دَ دِستِ راستِ ازو. ^c ۳۳:۵ یَشُورُون که معنای شی «راستکار»

آسته یگ لَقَب بِلدِه قومِ اسرائیل آسته. دَ آیه ۲۶ ام عین چیز آسته.

^۸ دَ بَارِه لَآوِی کُفْت:

”آی خُداوند، تُمیم-و-اُوریم تُو دَ مَرِدِ وِفَادَار تُو تَعَلُّقِ دَرِه^a

کِه تُو اُو رِه دَ مَسَا آزْمَایِش کَدِه

دَ پِیْش آوِ مَرِیْبَا قَدِ اَزُو جَنْجَالِ کَدِ؛[‡]

^۹ قَدِ اَمْرُو کِه دَ بَارِه آتِه و آبِه خُو کُفْت:

’مَآ اُونَا رِه نَمِیْنَحْشُم،‘

و بَرَارُون خُو رِه نَادِیْدِه کَرِیْفَت

و دَ بَچْکِیْچَایِ خُو اَهْمِیْتِ نَدَد،

چِرَاکِه کَلَامِ اَز تُو رِه دَ جَایِ اُورِد

و عَهْدِ اَز تُو رِه نِگَاه کَد.

^{۱۰} اُونَا اَحْکَامِ تُو رِه دَ یَعْقُوبِ تَعْلِیْمِ مِیْدِیْه،^b

شَرِیْعَتِ تُو رِه دَ اِسْرَائِیْل.

اُونَا دَ حُضُورِ تُو بُوخُورِ خُوشْبُویِ تَقْدِیْمِ مُونِه

و قُرْبَانِیِ هَایِ سُوخْتَنِیِ دَ بِلِه قُرْبَانِگَاهِ تُو.

^{۱۱} آیِ خُداوند، دَ مَالِ-و-دَارَائِیِ اَز وَا بَرِکَتِ بَدِی

و کَارایِ دِستایِ اَز وَا رِه قَبُولِ کُو.

کَمَرِ مُخَالَفَایِ اَز وَا رِه مِیْدِه کُو،

کَمَرِ کَسَایِ رِه کِه اَز وَا بَدِ مَوْبِرِه،

تَا اُونَا دِیْگِه بَالِه نَشْنِه.”

^{۱۲} دَ بَارِه بِنِیَامِیْنِ کُفْت:

”دُوسْتِ خُداوند دَ پِیْشِ خُداوند دَ اَمْنِیْتِ جَایِ-دَ جَایِ مَوْشِه،

چُونِ قَادِرِ مُتَعَالِ تَمَامِ رُوزِ اُو رِه دَ پَنَاهِ خُو مِیْگِیْرِه

و اُو دَ مِیْنِکَلِ شَانِه هَایِ شِیِ اَرَامِ مُونِه.”

^{۱۳} دَ بَارِه یُوسُفِ کُفْت:

”خُداوند سِرْزَمِیْنِ اَز وَا رِه بَرِکَتِ بَدِیْه،

قَدِ نِعْمَتِ هَایِ اَسْمُو، و شَبِنَم

و قَدِ آوِ هَا اَز غُوجِیِ هَایِ تِیِ زَمِی؛

^{۱۴} قَدِ بَهْتَرِیْنِ ثَمَرِ هَایِ اَفْتُو

و قَدِ بَهْتَرِیْنِ حَاصِلَاتِ کِه اَز مَاهِ هَا دَ وُجُودِ مِیْبِیْه؛

^{۱۵} قَدِ بَهْتَرِیْنِ نِعْمَتِ هَایِ کُوهِ هَایِ قَدِیْمِ،

^a ۳۳:۸ معنای «تُمیم و اُوریم» دقیق معلوم نیست. امکان دَرِه کِه دُو سَنگِ بُوْدِه بَشِه کِه پِیْشِوایِ بُوْرگِ اُونَا رِه بَلِیْدِه قَضِیْبِه هَایِ مُشْکِیْلِ و پِیِ بُرْدُونِ

خَاسْتِ-و-اِرَادِه خُدا اِسْتِیْفَادِه مُوکَدِه. ^b ۳۳:۱۰ مقصد از «یَعْقُوب» قَوْمِ اِسْرَائِیْلِ اَسْتِه.

[‡] ۳۳:۸ خُرُوجِ ۱۷:۷

و حاصلاتِ تپه های همیشگی؛
 ۱۶ قد بهترین نعمت های زمی و پُری شی؛
 و قد لطفِ امزو که دَ بوئِه سوزان بُود. †
 بیل که پگِ امزیا دَ سرِ یوسفِ قرار بگیره،
 دَ تولغه کسی که از مینکلِ برارون خُو انتخاب شد.
 ۱۷ اولباری گله شی شکوه-و-بزرگی ازو یه،
 شاخای شی رقمِ شاخای گاوِ وحشی،
 او قد ازوا قوم ها ره میزنه،
 پگِ ازوا ره تا آخرِ زمی.
 شاخای شی دسته های ده هزار نفری افرایم
 و هزار نفری منسی آسته.

۱۸ دَ باره زبولون و یساکار گفت:
 "آی زبولون، دَ سفره های خُو خوشحال بش†
 و تُو آی یساکار، دَ خیمه های خُو.
 ۱۹ اونا قوم ها ره دَ کوه دعوت مونه
 و دَ اونجی اونا قربانی های مناسب ره تقدیم مونه؛
 چون اونا از پریمونی دریا ها
 و از خزانه های تاشه ریگزار ها میچشه."

۲۰ دَ باره جاد گفت:
 "حمد-و-ثنا دَ امزو که آبادی جاد ره کته مونه!
 جاد رقمِ شیر زندگی مونه
 و بازو و تولغه ره پاره مونه.
 ۲۱ او بهترین حصه ره بلده خُو انتخاب کد،
 چون دَ اونجی تقسیم یگ حکمران نگاه شدد.
 او قد کته کلونای قوم آمد،
 و عدالتِ خداوند
 و دستورای شی ره بلده اسرائیل دَ جای آورد."

۲۲ دَ باره دان گفت:
 "دان چوپه شیر آسته"

^a ۳۳:۱۸ دَ جای «سفرها» دَ زیون عبرانی «بُرو رفتو» نوشته یه.

‡ ۳۳:۱۶ خروج ۳. † ۳۳:۱۸ پیدایش ۱۳:۴۹

که از باشان ثوپ مونه.

۲۳ د باره نفتالی گُفت:

”آی نفتالی که از لطف خُداوند برخوردار شده
از برکتِ ازو پُر شد،
عَرَب و جَنُوب ره تَصَرَف کُو.“

۲۴ د باره آشیر گُفت:

”آشیر از پگِ باچه ها کده کلوتر برکت یافته موشه؛
بیل که او بلده برارون خُو قابلِ قبول بَشه
و پای خُو ره د روغو غوئه کنه.
۲۵ پُشتبند های درگه شی از آین و برونز بَشه
و د روزای زندگی خُو قوی-و-زورثو بَشه.“

۲۶ د آخر گُفت:

”آی یَشُورُون، هیچ کس رقمِ خُدا نیسته
که بلده کومک تُو آسمونا ره سوار شنه
و د بزرگی-و-جلالِ خُو د بله آورها بییه.
۲۷ خُدا ی اَزلی-و-آبدی پناهگاهِ تُو آسته
و بازو های آبدی شی تُو ره اُستوار نگاه مونه.^a
او دُشمنای تُو ره از پیش روی تُو هی مونه
و مَوگیه: 'نابود کُو!'
۲۸ پس اسرائیل د اَمْنِیتِ زندگی مونه،
چشمه یعقوب دُور از بلا ها،
د یگ سرزمینِ پُر از غلّه و شیرِه انگور
که از آسمون شی شبنم موباره.
۲۹ نیک د بخت تُو، آی اسرائیل!
رقم ازتو آلی کی آسته
آی قومی که د وسیله خُداوند نجات پیدا کدی؟
او سپری آسته که تُو ره کومک مونه
و شمشیرِ پیروزی تُو!
دُشمنای تُو د پیش تُو سر خَم مونه
و تُو د بله پُشت های ازوا لَغه مونی.“

^a ۲۷:۳۳ د جای «بازو های آبدی شی تُو ره اُستوار نگاه مونه» د زبون عبرانی «بازو های آبدی د تی تُو آسته» نوشته یه.

فُوتِ مُوسَى

۳۴

۱ اوخته موسی از دشت های موآب د کوه نبو د قبلی پیسگه که روی د روی شار اریحا آسته باله شد و خداوند تمام سرزمی ره بلده ازو نشو دد: از جلعاد تا دان، ۲ پگ منطقه نفتالی، سرزمین افرایم و منسی و پگ سرزمین یهوذا ره تا دریای غرب، ۳^a جنوب و آواری های دزه اریحا ره که شار درختون خرما آسته تا صوغر. ۴ و خداوند دزو گفت: ”ای سرزمینی آسته که ما بلده ابراهیم، اسحاق و یعقوب قسم خورده گفتم که د اولاده تو میدیم. ما دز تو اجازه ددم که او ره قد چیمای خو بنگری، لیکن تو از دریای اردن تیر نموشی تا د اونجی داخل شنی.“

۵ پس موسی خدمتگار خداوند د امونجی د سرزمین موآب د مطابق توره خداوند فوت کد. ۶ او د سرزمین موآب روی د روی بیت-فغور، د دزه دفن شد، لیکن قبر ازو ره تا امروز هیچ کس نمیدنه. ۷ موسی یگ صد و بیست ساله بود که فوت کد؛ چیمای ازو هنوز خیره نشدند و فوت شی کم نشدند. ۸ و بنی اسرائیل بلده موسی د دشت های موآب سی روز ماتم گرفته دوره ماتم و چخرا ره بلده موسی تکمیل کد.

۹ یوشع باچه نون پر از روح حکمت بود، چراکه موسی دستای خو ره د بله ازو ایشند. و بنی اسرائیل از آید ازو شد و مطابق چیزای که خداوند د موسی امر کدد، عمل کد.

۱۰ تا آلی ره هیچ پیغمبری رقم موسی آلی د اسرائیل ظهور نکرده که خداوند او ره روی د روی دیده بشه. ۱۱ موسی د تمام معجزه ها و چیزای عجیب که خداوند او ره ری کد تا اونا ره د سرزمین مصر د خلاف فرعون، پگ خدمتگرای شی و تمام سرزمین شی انجام بدیه، ۱۲ و د تمام کارای دست قوی و د تمام هیبت بزرگ که د پیش نظر پگ بنی اسرائیل نشو دد به جوره آسته.

^a ۳۴:۲ یعنی دریای مدیترانه.